

Годишен консолидиран доклад за дейността
Доклад на независимия одитор
Консолидиран финансов отчет

ХИМИМПОРТ АД

31 декември 2014 г.

Съдържание

	Страница
Годишен консолидиран доклад за дейността	-
Доклад на независимия одитор	-
Консолидиран отчет за финансовото състояние	1
Консолидиран отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватния доход	3
Консолидиран отчет за промените в собствения капитал	4
Консолидиран отчет за паричните потоци	6
Пояснения към консолидирания финансов отчет	7

Консолидиран отчет за финансовото състояние
 към 31 декември

	Пояснение	31.12.2014 '000 лв.	31.12.2013 '000 лв.
Активи			
Нетекущи активи			
Имоти, машини и съоръжения	8	412 179	430 341
Инвестиционни имоти	10	310 684	229 768
Инвестиции, отчитани по метода на собствения капитал	6	139 526	131 321
Репутация	11	38 296	37 766
Други нематериални активи	12	77 139	64 681
Дългосрочни финансови активи	13	1 848 462	1 676 397
Дългосрочни вземания от свързани лица	45	22 141	8 815
Отсрочени данъчни активи	14	5 922	5 583
Нетекущи активи		2 854 349	2 584 672
Текущи активи			
Материални запаси	15	40 820	37 155
Краткосрочни финансови активи	16	2 373 586	2 000 287
Краткосрочни вземания от свързани лица	45	272 572	277 805
Търговски вземания	17	106 424	181 048
Данъчни вземания	18	1 878	4 346
Други вземания	19	118 493	112 111
Презастрахователни активи	23.1	15 974	20 330
Пари и парични еквиваленти	20	1 480 670	1 317 412
Текущи активи		4 410 417	3 950 494
Нетекущи активи, класифицирани като държани за продажба	21	4 518	45 184
Общо активи		7 269 284	6 580 350

Изготвил:

/А. Керезов/

Изпълнителен директор:

/И. Каменов/

Дата: 29 април 2015 г.

Заверил съгласно одиторски доклад от 30 април 2015 г.:

Марий Апостолов

Регистриран одитор отговорен за одита, управител

Грант Торнтон ООД

Специализирано одиторско предприятие

Поясненията към финансовия отчет от стр. 7 до стр. 131 представляват неразделна част от него.

Консолидиран отчет за финансовото състояние
 към 31 декември (продължение)

Собствен капитал, резерви и пасиви	Пояснение	31.12.2014 '000 лв.	31.12.2013 '000 лв.
Собствен капитал			
Акционерен капитал	22.1	227 384	228 183
Премияен резерв	22.2	219 182	219 929
Други резерви	22.3	88 512	91 001
Неразпределена печалба		724 312	672 779
Печалба за годината		64 476	73 392
Собствен капитал, отнасящ се до акционерите на Химимпорт АД		1 323 866	1 285 284
Неконтролиращо участие		237 216	235 990
Общо собствен капитал		1 561 082	1 521 274
Специализирани резерви	23	265 565	208 829
Пасиви			
Нетекущи пасиви			
Дългосрочни финансови задължения	24	1 050 524	1 018 502
Задължения към осигурени лица	25	812 260	659 806
Дългосрочни търговски задължения	26.1	2 236	16 043
Дългосрочни задължения към свързани лица	45	2 650	4 123
Задължения по финансов лизинг	9.1	6 138	10 394
Пенсионни и други задължения към персонала	27.2	2 480	2 254
Други дългосрочни задължения	29	4 027	1 288
Други провизии		546	466
Отсрочени данъчни пасиви	14	33 128	30 047
Нетекущи пасиви		1 913 989	1 742 923
Текущи пасиви			
Краткосрочни финансови задължения	24	3 255 294	2 836 163
Търговски задължения	26.2	142 222	119 612
Краткосрочни задължения към свързани лица	45	14 914	33 634
Задължения по финансов лизинг	9.1	4 638	5 068
Пенсионни и други задължения към персонала	27.2	11 782	12 828
Данъчни задължения	28	8 915	9 518
Други задължения	29	90 883	90 501
Текущи пасиви		3 528 648	3 107 324
Общо пасиви		5 442 637	4 850 247
Общо собствен капитал, резерви и пасиви		7 269 284	6 580 350

Изготвил: _____

/А. Керезов/

Дата: 29 април 2015 г.

Заверил съгласно одиторски доклад от 30 април 2015 г.:

Марий Апостолов

Регистриран одитор отговорен за одита, управител

Изпълнителен директор: _____

/И. Каменов/

Грант Торнтон ООД

Специализирано одиторско предприятие

Поясненията към финансовия отчет са дадени до стр. 131 представляват неразделна част от него.

Консолидиран отчет за печалбата или загубата и другия
 всеобхватния доход за годината, приключваща на 31 декември

	Пояснение	2014 '000 лв.	2013 '000 лв.
Приходи от нефинансова дейност	30	504 665	519 811
Разходи за нефинансова дейност	31	(473 862)	(455 498)
Промяна в справедливата стойност на инвестиционни имоти	10	17 362	259
Печалба от продажба на нетекущи активи	32	17 975	7 155
Нетен резултат от нефинансова дейност		66 140	71 727
Приходи от застраховане	33	498 725	387 451
Разходи по застраховане	34	(486 033)	(365 980)
Нетен резултат от застраховане		12 692	21 471
Приходи от лихви	35	229 093	235 102
Разходи за лихви	36	(133 090)	(142 115)
Нетни приходи от лихви		96 003	92 987
Печалба от операции с финансови инструменти	37	493 543	419 342
Загуба от операции с финансови инструменти	38	(420 181)	(346 739)
Нетен резултат от операции с финансови инструменти		73 362	72 603
Административни разходи	39	(205 626)	(212 367)
Печалба от придобивания	40	-	724
Печалба от инвестиции, отчитани по метода на собствения капитал	6	15 416	13 845
Други финансови приходи	41	82 250	65 674
Доход за разпределяне по осигурителни партии		(55 151)	(32 530)
Печалба за периода преди данъци		85 086	94 134
Разходи за данъци	42	(6 605)	(7 777)
Нетна печалба за годината		78 481	86 357
Друг всеобхватен доход			
Компоненти, които не се рекласифицират в печалбата или загубата:			
Преоценки на задълженията по планове с дефинирани доходи	27.2	(281)	(24)
Данък върху дохода, отнасящ се до тези компоненти	14	27	3
Компоненти, които се рекласифицират в печалбата или загубата:			
Преоценка на финансови активи		(4 783)	414
Данък върху дохода, отнасящ се до тези компоненти	14	343	(41)
Общо всеобхватен доход за годината		73 787	86 709
Печалба за годината, принадлежаща на:			
Акционерите на Химимпорт АД		64 476	73 392
Неконтролиращо участие		14 005	12 965
Общо всеобхватен доход за годината, принадлежащ на:			
Акционерите на Химимпорт АД		59 982	73 806
Неконтролиращо участие		13 805	12 903
Основен доход на акция в лв.	43	0.45	0.51
Доход на акция с намалена стойност в лв.	43	0.30	0.35

Изготвил: _____

/А. Керезов/

Дата: 29 април 2015г.

Заверил съгласно одиторски доклад от 30 април 2015 г.:

Марий Апостолов

Регистриран одитор отговорен за одита, управителя

Изпълнителен директор: _____

/И. Каменов/

Грант Торнтон ООД

Специализирано одиторско предприятие

Поясненията към финансовия отчет от стр. 7 до стр. 131 представляват неразделна част от него.

Консолидиран отчет за промените в собствения капитал
 за годината, приключваща на 31 декември

Всички суми са в '000 лв.	Собствен капитал, принадлежащ на акционерите на Химимпорт АД					Неконтролиращо участие	Общо капитал
	Акционерен капитал	Премийни резерви	Други резерви	Неразпределен а печалба	Общо		
Салдо към 1 януари 2014 г.	228 183	219 929	91 001	746 171	1 285 284	235 990	1 521 274
Намаление на акционерния капитал и резервите от собствени акции, придобити от дъщерни дружества	(799)	(747)	-	-	(1 546)	-	(1 546)
Бизнес комбинации	-	-	(10 899)	(8 955)	(19 854)	(7 857)	(27 711)
Разпределени дивиденди	-	-	-	-	-	(4 722)	(4 722)
Транзакции със собствениците	(799)	(747)	(10 899)	(8 955)	(21 400)	(12 579)	(33 979)
Печалба за годината	-	-	-	64 476	64 476	14 005	78 481
Друга всеобхватна загуба	-	-	(4 494)	-	(4 494)	(200)	(4 694)
Общо всеобхватен доход за годината	-	-	(4 494)	64 476	59 982	13 805	73 787
Разпределение на печалба от предходни периоди	-	-	12 904	(12 904)	-	-	-
Салдо към 31 декември 2014 г.	227 384	219 182	88 512	788 788	1 323 866	237 216	1 561 082

Изготвил: /А. Керезов/

Изпълнителен директор: /И. Каменов/

Дата: 29 април 2015 г.

Заверил съгласно одиторски доклад от 30 април 2015 г.:

Марий Апостолов

Регистриран одитор отговорен за аудита, управител

Грант Торнтон ООД

Специализирано одиторско предприятие

Поясненията към финансовия отчет, стр. 7 до стр. 131, съставляват неразделна част от него.

Консолидиран отчет за промените в собствения капитал
 за годината, приключваща на 31 декември (продължение)

Всички суми са в '000 лв.

	Собствен капитал, принадлежащ на акционерите на Химимпорт АД					Неконтролиращо участие	Общо капитал
	Акционерен капитал	Премийни резерви	Други резерви	Неразпределена печалба	Общо		
Салдо към 1 януари 2013 г.	229 388	220 012	80 175	704 168	1 233 743	224 012	1 457 755
Намаление на акционерния капитал и резервите от собствени акции, придобити от дъщерни дружества	(1 205)	(83)	-	-	(1 288)	-	(1 288)
Бизнес комбинации	-	-	(8 539)	(10 979)	(19 518)	(987)	(20 505)
Транзакции със собствениците	(1 205)	(83)	(8 539)	(10 979)	(20 806)	(987)	(21 793)
Печалба за годината	-	-	-	73 392	73 392	12 965	86 357
Друг всеобхватен доход	-	-	352	-	352	-	352
Общо всеобхватен доход за годината	-	-	352	73 392	73 744	12 965	86 709
Разпределение на печалба от предходни периоди	-	-	19 013	(19 013)	-	-	-
Дял от изменение на инвестициите, отчитани по метода на собствения капитал	-	-	-	(1 389)	(1 389)	-	(1 389)
Други промени	-	-	-	(8)	(8)	-	(8)
Салдо към 31 декември 2013 г.	228 183	219 929	91 001	746 171	1 285 284	235 990	1 521 274

Изготвил: _____

/А. Керезов/

Дата: 29 април 2015 г.

Заверил съгласно одиторски доклад от 30 април 2015 г.:

Марий Апостолов

Регистриран одитор отговорен за одита, управител

Грант Торнтон ООД

Специализирано одиторско предприятие

Изпълнителен директор: _____

/И. Каменов/

Поясненията към финансовия отчет от стр. 7 до стр. 131 представляват неразделна част от него.

Консолидиран отчет за паричните потоци за годината, приключваща на 31 декември

Пояснение	2014	2013
	'000 лв.	'000 лв.
Постъпления от краткосрочни заеми	91 214	243 888
Плащания по краткосрочни заеми	(119 790)	(218 844)
Продажба на текущи финансови активи	372 790	328 237
Придобиване на текущи финансови активи	(514 090)	(329 360)
Постъпления от клиенти	532 341	533 872
Плащания на доставчици	(455 044)	(488 224)
Постъпления от осигурени лица	128 685	117 640
Плащания на осигурени лица	(19 144)	(20 162)
Плащания към персонала и осигурителни институции	(112 553)	(102 924)
Постъпления от банкова дейност	48 339 435	50 156 916
Плащания за банкова дейност	(48 175 678)	(50 031 803)
Постъпления от застрахователна дейност	253 028	168 461
Плащания за застрахователна дейност	(152 588)	(122 210)
Платени данъци върху печалбата	(6 321)	(7 848)
Други плащания	(54 063)	(32 328)
Нетен паричен поток от оперативна дейност	108 222	195 311
Инвестиционна дейност		
Придобиване на асоциирани и дъщерни предприятия, нетно от парични средства	10 257	1 881
Получени дивиденди от финансови активи	4 125	4 163
Продажба на имоти, машини и съоръжения	319	33 372
Придобиване на имоти, машини и съоръжения	(19 717)	(51 514)
Продажба на нематериални активи	1 117	-
Придобиване на нематериални активи	(1 056)	(2 247)
Продажба на инвестиционни имоти	2 156	131
Придобиване на инвестиционни имоти	(18 437)	(1 395)
Продажба на нетекущи финансови активи	253 144	479 610
Придобиване на нетекущи финансови активи	(293 673)	(601 496)
Получени лихви	65 025	54 130
Постъпления от предоставени заеми	25 797	33 986
Плащания по предоставени заеми	(25 335)	(76 203)
Други (плащания)/постъпления	(11 431)	8 212
Нетен паричен поток от инвестиционна дейност	(7 709)	(117 370)
Финансова дейност		
Изплатен гарантиран дивидент по привилегировани акции	(5 096)	(4 122)
Покупка на собствени акции	(1 358)	(1 213)
Постъпления от получени заеми	135 947	192 465
Плащания по получени заеми	(51 534)	(116 651)
Платени лихви	(21 695)	(15 560)
Плащания по финансов лизинг	(4 970)	(5 420)
Други постъпления/(плащания)	8 053	(14 785)
Нетен паричен поток от финансова дейност	59 347	34 714
Нетно увеличение на пари и парични еквиваленти	159 860	112 655
Пари и парични еквиваленти в началото на периода	1 317 412	1 212 020
Печалба/(загуба) от валутна преоценка	3 398	(7 263)
Пари и парични еквиваленти в края на периода	20 1 480 670	1 317 412

Изготвил: _____
 /А. Керезов/

Изпълнителен директор: _____
 /И. Каменов/

Дата: 29 април 2015 г.

Заверил съгласно одиторски доклад от 30 април 2015 г.з.

Марий Апостолов

Регистриран одитор, одиторски за одит, управител

Грант Торнтон ООД

Специализирано одиторско предприятие

Поясненията към финансовия отчет от стр. 7 до стр. 131 представляват неразделна част от него.

Пояснения към консолидирания финансов отчет

1. Предмет на дейност

Химимпорт АД е регистрирано като акционерно дружество от Софийски градски съд на 24.01.1990 г. Седалището и адресът на управление на Дружеството е ул. Стефан Караджа №2, гр. София.

Дружеството е регистрирано на Българска Фондова Борса – София на 30 октомври 2006 г. с борсови кодове БС4 за обикновени акции на дружеството и БС4Р за привилегирани акции.

Химимпорт АД (Групата) включва дружеството-майка и всички дъщерни дружества, посочени в пояснение 5.1. Информация относно наименованието, страната на учредяване, дяловото участие за всяко дъщерно дружество, включено в консолидацията, е предоставена в пояснение 5.1.

Основната дейност на Групата се състои в:

- Придобиване, управление и продажба на участия в български и чуждестранни дружества;
- Финансиране на дружества, в които Групата участва;
- Банкови услуги, финанси, застраховане и пенсионно осигуряване;
- Секюритизация на недвижими имоти и вземания;
- Добив на нефт и газ;
- Изграждане на мощности в областта на нефтопреработвателната промишленост, производството на биогорива и производство на изделия от каучук;
- Производство и търговия с петролни и химически продукти;
- Производство на растителни масла, изкупуване, преработка и търговия със зърнени храни;
- Авиационен транспорт и наземни дейности по обслужване и ремонт на самолети и самолетни двигатели;
- Речен и морски транспорт и пристанищна инфраструктура;
- Търговско представителство и посредничество;
- Комисионна, спедиционна и складова дейност.

Дружеството-майка се управлява чрез двустепенна система на управление, включваща Надзорен съвет и Управителен съвет.

Членове на Надзорния съвет на дружеството-майка са:

- Инвест Кепитъл АД
- ЦКБ Груп ЕАД
- Марияна Баждарова

Членове на Управителния съвет на дружеството-майка са:

Александър Керезов
Иво Каменов
Марин Митев
Никола Мишев
Миролюб Иванов
Цветан Ботев

Дружеството-майка се представява от изпълнителните директори Иво Каменов и Марин Митев, заедно и поотделно.

Броят на служителите на Групата към 31 декември 2014 г. е 6 288 (2013 г.: 6 432).

Крайният собственик на Групата, който изготвя консолидирани финансови отчети е Инвест Кепитъл АД, регистрирано в България, чиито инструменти на собствения капитал не се котира на фондова борса.

2. Основа за изготвяне на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет на Групата е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), разработени и публикувани от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от ЕС.

Финансовият отчет е консолидиран отчет на дружеството. Дружеството-майка е публикувало и одитиран индивидуален отчет на 31 март 2015 г.

Отделните елементи на консолидирания финансов отчет на Групата се оценяват във валутата на основната икономическа среда, в която предприятията от Групата извършват дейността си (“функционална валута”). Консолидираният финансов отчет е съставен в български лева (лв.), което е функционалната валута на предприятието майка. Това е функционалната валута на дружеството-майка и на дъщерните дружества, с изключение на дъщерните дружества, опериращи в Холандия, Германия и Словакия, чиято функционална валута е евро; на дъщерното дружество, опериращо в Македония, чиято функционална валута е македонски денар и на дъщерните дружества в Русия, чиято функционална валута е руска рубла.

Всички суми са представени в хиляди лева (‘000 лв.) (включително сравнителната информация за 2013 г.), освен ако не е посочено друго.

Консолидираният финансов отчет е съставен при спазване на принципа на действащо предприятие.

Към датата на изготвяне на настоящия консолидиран финансов отчет ръководството на Групата е направило преценка на способността на Групата да продължи своята дейност като действащо предприятие на база на наличната информация за предвидимото бъдеще. След извършения преглед на дейността на Групата ръководството очаква, че Групата има достатъчно финансови ресурси, за да продължи оперативната си дейност в близко бъдеще и продължава да прилага принципа за действащо предприятие при изготвянето на консолидирания финансов отчет.

3. Промени в счетоводната политика

3.1. Общи положения и нови стандарти, изменения и разяснения, които са влезли в сила за финансовата година, започваща на 1 януари 2014 г.

Групата прилага следните нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти, които имат ефект върху консолидирания финансов отчет на Групата и са задължителни за прилагане от годишния период, започващ на 1 януари 2014 г.:

МСФО 10 „Консолидирани финансови отчети” в сила от 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.

МСФО 10 „Консолидирани финансови отчети” въвежда нова дефиниция на контрола, базирана на определени принципи, която следва да се прилага за всички инвестиции при определянето на базата за консолидация. Прилагането на стандарта не е довело до промени в класификацията на съществуващите инвестиции на Групата към 31.12.2014 г. или през предходните периоди.

МСФО 11 „Съвместни ангажименти” в сила от 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.

МСФО 11 „Съвместни ангажименти” замества МСС 31 „Дялове в съвместни предприятия“ и заменя трите категории „съвместно контролирани предприятия“, „съвместно контролирани операции“ и „съвместно контролирани активи“ с две категории – „съвместни операции“ и „съвместни предприятия“. Изборът относно прилагането на метода на пропорционална консолидация при отчитането на съвместни предприятия вече не е допустим. Методът на собствения капитал е задължителен за прилагане при отчитането на всички съвместни предприятия. Няма промени в нетните активи или финансовия резултат на Групата, нито в класификацията и отчитането на съвместните предприятия.

МСФО 12 „Оповестяване на дялове в други предприятия” в сила от 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.

МСФО 12 „Оповестяване на дялове в други предприятия” е нов стандарт относно изискванията за оповестяване при всички форми на дялово участие в други предприятия, включително съвместни предприятия, асоциирани предприятия, дружества със специална цел и други неконсолидирани структурирани предприятия относно рисковете, на които е изложена Групата в резултат на инвестиции в структурирани предприятия.

МСФО 10, МСФО 11, МСФО 12 – Преходни разпоредби, в сила от 1 януари 2014 г., приети от ЕС на 16 април 2013 г.

Преходните разпоредби позволяват на предприятията да не прилагат МСФО 10 ретроспективно при определени обстоятелства и да представят коригирана сравнителна информация съгласно МСФО 10, МСФО 11, МСФО 12 единствено за преходния сравнителен период. Разпоредбите освобождават предприятията от изискването да представят сравнителна информация в неконсолидирани финансови отчети за периоди, предхождащи първата финансова година, в която МСФО 12 е приложен за първи път.

МСС 27 „Индивидуални финансови отчети” (ревизиран) в сила от 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.

МСС 27 „Индивидуални финансови отчети” (ревизиран) се отнася вече само за индивидуални финансови отчети, изискванията за които не са съществено променени.

МСФО 10, МСФО 12, МСС 27 (изменения) – Инвестиционни дружества, в сила от 1 януари 2014 г., приети от ЕС през ноември 2013 г.

Измененията изключват дружества, които отговорят на дефиницията „инвестиционни предприятия“ и имат определени характеристики, от изискването да консолидират своите дъщерни предприятия. Вместо това инвестициите в дъщерни предприятия следва да се отчитат от инвестиционните дружества по справедлива стойност в печалбата или загубата.

МСС 28 „Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия” (ревизиран) в сила от 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.

МСС 28 „Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия” (ревизиран) изисква прилагането на метода на собствения капитал при отчитането на асоциирани и съвместни предприятия. Промените в обхвата на стандарта са извършени поради публикуването на МСФО 11 „Съвместни ангажименти”.

МСС 32 „Финансови инструменти: представяне” (изменен) в сила от 1 януари 2014, приет от ЕС на 13 декември 2012 г.

Изменението уточнява, че правото на нетиране на финансови активи и пасиви трябва да бъде в сила към момента, а не да възниква в зависимост от бъдещо събитие. То също така трябва да може да бъде упражнявано от всички страни в рамките на обичайната дейност, както и в случаи на неизпълнение, несъстоятелност или банкрут.

МСС 36 „Обезценка на активи” (изменен) в сила от 1 януари 2014, приет от ЕС през декември 2013 г.

Измененията изискват оповестяване на информация относно възстановимата стойност на обезценени нефинансови активи, в случай че тя е определена на базата на справедливата стойност, намалена с разходите за продажба. Те следва да се приложат ретроспективно. По-ранното прилагане е възможно само заедно с МСФО 13.

МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване” (изменен) в сила от 1 януари 2014, приет от ЕС през декември 2013 г.

Измененията позволяват да продължи отчитането на хеджиране в случай на новиране на деривативи в резултат на законови промени, които са определени като хеджиращи инструменти и които не се търгуват на борсата.

КРМСФО 21 „Данъци“, в сила от 1 януари 2014, приет от ЕС през юни 2014 г.

Разяснението засяга отчитането на задължения за плащане на данъци, различни от данъци върху дохода, наложени от държавата. Задължаващото събитие е дейността, в резултат на която следва да се плати данък съгласно законодателните норми. Дружествата нямат конструктивно задължение да заплащат данъци за бъдеща оперативна дейност, ако те са икономически принудени да продължат дейността си в бъдещи периоди.

3.2. Стандарти, изменения и разяснения, които все още не са влезли в сила и не се прилагат от по-ранна дата от Групата

Следните нови стандарти, изменения и разяснения към съществуващи вече стандарти са публикувани, но не са влезли в сила за финансовата година, започваща на 1 януари 2014 г. и не са били приложени от по-ранна дата от Групата:

МСФО 9 „Финансови инструменти” в сила от 1 януари 2018 г., все още не е приет от ЕС

Съветът по международни счетоводни стандарти (СМСС) издаде МСФО 9 „Финансови инструменти“, като завърши своя проект за замяна на МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване“. Новият стандарт въвежда значителни промени в класификацията и оценяването на финансови активи и нов модел на очакваната кредитна загуба за обезценка на финансови активи. МСФО 9 включва и ново ръководство за отчитане на хеджирането. Ръководството на Групата е все още в процес на оценка на ефекта на МСФО 9 върху консолидирания финансов отчет.

МСФО 9 „Финансови инструменти” (изменен) – Отчитане на хеджирането, в сила от 1 януари 2018 г., все още не е приет от ЕС

Измененията водят до съществена промяна в отчитането на хеджирането, която позволява на дружествата да отразяват техните дейности във връзка с управлението на риска по-добре във финансовите отчети.

МСФО 10 „Консолидирани финансови отчети” и МСС 28 „Инвестиции в асоциирани предприятия и съвместни предприятия“ (изменени), в сила от 1 януари 2016 г., все още не са приети от ЕС

Тези изменения са в резултат на несъответствието между изискванията на МСФО 10 и МСС 28 при третирането на продажба или апортна вноска на активи между инвеститора и асоциираното предприятие или съвместното предприятие. Вследствие на тези изменения се признава печалба или загуба в пълен размер, когато сделката включва бизнес независимо дали бизнесът е отделен в дъщерно предприятие. Частична печалба или загуба се признава, когато сделката включва активи, които не представляват бизнес, дори и тези активи да са собственост на дъщерно предприятие.

МСФО 11 „Съвместни ангажименти” (изменен) – Придобиване на дял в съвместна дейност, в сила от 1 януари 2016 г., все още не е приет от ЕС

Това изменение дава насоки относно подходящото счетоводно третиране на придобиването на дял в съвместна дейност, която представлява бизнес.

МСФО 14 „Отсрочени сметки при регулирани цени” в сила от 1 януари 2016 г., все още не е приет от ЕС

МСФО 14 позволява на дружества, прилагащи за първи път МСФО, да продължат признаването на суми, свързани с регулирани цени в съответствие с изискванията на тяхната предишна счетоводна база, когато прилагат МСФО. С цел подобряване на съпоставимостта с отчети на дружества, които вече прилагат МСФО и не признават такива суми, стандартът изисква да бъде представен отделно ефекта от регулираните цени.

МСФО 15 „Приходи от договори с клиенти” в сила от 1 януари 2017 г., все още не е приет от ЕС

МСФО 15 заменя МСС 18 „Приходи“, МСС 11 „Договори за строителство“ и свързани с тях разяснения и въвежда нов модел за признаване на приходите на базата на контрол. Новият стандарт променя правилата за определяне дали приходите са признават към даден момент или през даден период от време и води до разширяване и подобряване на оповестяванията относно приходите. МСФО 15 е базирано на основен принцип, който изисква дружеството да признава приход по начин, който отразява прехвърлянето на стоки или предоставянето на услуги на клиентите и в размер, който отразява очакваното възнаграждение, което дружеството ще получи в замяна на тези стоки или услуги. Допуска се по-ранното прилагане на стандарта. Дружествата следва да прилагат стандарта ретроспективно за всеки представен предходен период или ретроспективно като кумулативният ефект от първоначалното признаване се отразява в текущия период.

МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения“ и МСС 38 „Нематериални активи“ (изменени), в сила от 1 януари 2016 г., все още не са приети от ЕС

Тези изменения поясняват, че използването на методи за изчисляване на амортизации, базирани на приходи, не е подходящо, тъй като приходите, генерирани от определена дейност с дълготрайни материални или нематериални активи, не отразяват използването на икономическите ползи, които се очакват от активите.

МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения“ и МСС 41 „Земеделие“ (изменени) – Плодоносни растения, в сила от 1 януари 2016 г., все още не са приети от ЕС

Тези изменения засягат финансовото отчитане на плодоносни растения като лозя, каучукови дървета и маслодайни палми. Плодоносните растения следва да се третираат като имоти, машини и съоръжения, тъй като техните процеси са подобни на производство. Вследствие на това те се включват съгласно тези изменения в обхвата на МСС 16 вместо в обхвата на МСС 41. Отглеждането на плодоносни растения остава в обхвата на МСС 41.

МСС 19 „Доходи на наети лица“ (изменен) – Вноски на служители, в сила от 1 юли 2014 г., все още не е приет от ЕС

Измененията към МСС 19 поясняват изискванията на МСС 19 относно вноски на служители или трети лица и дават възможност вноски, които не зависят от броя на годините за предоставяне на услугите, да бъдат третирани като намаление на разходите за текущ стаж в периода, в който съответните услуги са предоставени.

МСС 27 „Индивидуални финансови отчети“ (изменен), в сила от 1 януари 2016 г., все още не е приет от ЕС

Това изменение позволява на дружествата да използват метода на собствения капитал при отчетането на инвестиции в дъщерни предприятия, съвместни и асоциирани предприятия в техните индивидуални финансови отчети.

Годишни подобрения 2012 г. в сила от 1 юли 2014 г., все още не са приети от ЕС

Тези изменения включват промени от цикъла 2010-12 на проекта за годишни подобрения, които засягат 7 стандарта:

- МСФО 2 „Плащане на базата на акции“;
- МСФО 3 „Бизнес комбинации“;
- МСФО 8 „Оперативни сегменти“;
- МСФО 13 „Оценяване на справедлива стойност“;
- МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения“ и МСС 38 „Нематериални активи“;
- МСФО 9 „Финансови инструменти“ и МСС 37 „Провизии, условни пасиви и условни активи“;
- МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване“.

Годишни подобрения 2013 г. в сила от 1 юли 2014 г., все още не са приети от ЕС

Тези изменения включват промени от цикъла 2010-12 на проекта за годишни подобрения, които засягат 4 стандарта:

- МСФО 1 „Прилагане за първи път на МСФО“;
- МСФО 3 „Бизнес комбинации“;
- МСФО 13 „Оценяване на справедлива стойност“;
- МСС 40 „Инвестиционни имоти“.

Годишни подобрения 2014 г. в сила от 1 януари 2016 г., все още не са приети от ЕС

Тези изменения засягат 4 стандарта:

- МСФО 5 „Нетекущи активи, държани за продажба, и преустановени дейности“ относно методи на отписване;
- МСФО 7 „Финансови инструменти: оповестяване“ относно договори за услуги;
- МСС 19 „Доходи на наети лица“ относно дисконтни проценти;
- МСС 34 „Междинно финансово отчитане“ относно оповестяване на информация.

4. Счетоводна политика

4.1. Общи положения

Най-значимите счетоводни политики, прилагани при изготвянето на този консолидиран финансов отчет, са представени по-долу.

Консолидираният финансов отчет е изготвен при спазване на принципите за оценяване на всички видове активи, пасиви, приходи и разходи, съгласно МСФО. Базите за оценка са оповестени подробно по-нататък в счетоводната политика към консолидирания финансов отчет.

Следва да се отбележи, че при изготвянето на представения консолидиран финансов отчет са използвани счетоводни оценки и допускания. Въпреки че те са базирани на информация, предоставена на ръководството към датата на изготвяне на консолидирания финансов отчет, реалните резултати могат да се различават от направените оценки и допускания.

4.2. Представяне на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет е представен в съответствие с МСС 1 „Представяне на финансови отчети“ (ревизиран 2007 г.). Групата прие да представя консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход в единен отчет.

В консолидирания отчет за финансовото състояние се представят два сравнителни периода, когато Групата:

- а) прилага счетоводна политика ретроспективно;
- б) преизчислява ретроспективно позиции в консолидирания финансов отчет; или
- в) прекласифицира позиции в консолидирания финансов отчет.

През 2014 г. е представен един сравнителен период, тъй като няма корекции по отношение на представянето на елементи на консолидирания финансов отчет и съответните сравнителни данни. В случаите, в които има корекции по отношение на класифицирането на елементите на консолидираните финансови отчети, съответните сравнителни данни също са били рекласифицирани с оглед осигуряването на сравнимост между отчетните периоди.

4.3. База за консолидация

В консолидирания финансов отчет на Групата са консолидирани финансовите отчети на предприятието-майка и дъщерните предприятия към 31 декември 2014 г. Дъщерните предприятия са всички предприятия, при които Групата упражнява контрол върху финансовата и оперативната им политика. Предприятието-майка придобива и упражнява контрол, като притежава повече от половината от общия брой права на глас. Всички дъщерни предприятия имат отчетен период, приключващ към 31 декември.

Всички вътрешногрупови сделки и салда се елиминират, включително нереализираните печалби и загуби от трансакции между дружества в Групата. Когато нереализираните загуби от вътрешногрупови продажби на активи се елиминират, съответните активи се тестват за обезценка от гледна точка на Групата. Сумите, представени във финансовите отчети на дъщерните предприятия са коригирани, където е необходимо, за да се осигури съответствие със счетоводната политика, прилагана от Групата.

Печалба или загуба и друг всеобхватен доход на дъщерни предприятия, които са придобити или продадени през годината, се признават от датата на придобиването, или съответно до датата на продажбата им.

Неконтролиращото участие като част от собствения капитал представлява дялът от печалбата или загубата и нетните активи на дъщерното предприятие, които не се притежават от Групата. Общият всеобхватен доход или загуба на дъщерното предприятие се отнася към собствениците на предприятието майка и неконтролиращите участия на базата на техния относителен дял в собствения капитал на дъщерното предприятие.

Ако Групата загуби контрол над дъщерното предприятие, всякаква инвестиция, задържана в бившето дъщерно предприятие, се признава по справедлива стойност към датата на загубата на контрол, като промяната в отчетната стойност се отразява в печалбата или загубата. Справедливата стойност на всяка инвестиция, задържана в бившето дъщерно предприятие към датата на загуба на контрол се счита за справедлива стойност при първоначално признаване на финансов актив в съответствие с МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване“ или, където е уместно, за себестойност при първоначално признаване на инвестиция в асоциирано или съвместно контролирано предприятие. В допълнение всички суми, признати в друг всеобхватен доход по отношение на това дъщерно предприятие, се отчитат на същата база, както би било необходимо, ако Групата директно се е била освободила от съответните активи или пасиви (напр. рекласифицирани в печалбата или загубата или отнесени директно в неразпределената печалба съгласно изискванията на съответния МСФО).

Печалбата или загубата от отписването на инвестиция в дъщерно предприятие представлява разликата между i) сумата от справедливата стойност на полученото възнаграждение и справедливата стойност на всяка задържана инвестиция в бившето дъщерно предприятие и ii) балансовата сума на активите (включително репутация) и пасивите на дъщерното предприятие и всякакво неконтролиращо участие.

4.4. Бизнес комбинации

Всички бизнес комбинации се отчитат счетоводно по метода на покупката. Прехвърленото възнаграждение в бизнес комбинация се оценява по справедлива стойност, която се изчислява като сумата от справедливите стойности към датата на придобиване на активите, прехвърлени от придобиващия, поетите от придобиващия задължения към бившите собственици на придобиваното предприятие и капиталовите участия, емитирани от Групата. Прехвърленото възнаграждение включва справедливата стойност на активи или пасиви, възникнали в резултат на възнаграждения под условие. Разходите по придобиването се отчитат в печалбата или загубата в периода на възникването им.

Методът на покупката включва признаване на разграничимите активи и пасиви на придобиваното предприятие, включително условните задължения, независимо дали те са били признати във финансовите отчети на придобиваното предприятие преди бизнес комбинацията. При първоначалното признаване активите и пасивите на придобитото дъщерно предприятие са включени в консолидирания отчет за финансовото състояние по тяхната справедлива стойност, която служи като база за последващо оценяване в съответствие със счетоводната политика на Групата.

За всяка бизнес комбинация Групата оценява всяко неконтролиращо участие в придобиваното предприятие, което представлява дял от собствения му капитал и дава право на ликвидационен дял, или по справедлива стойност или по пропорционален дял на неконтролиращото участие в разграничимите нетни активи на придобиваното предприятие. Другите видове неконтролиращо участие се оценяват по справедлива стойност или, ако е приложимо, на база, определена в друг МСФО.

Репутацията се признава след определяне на всички разграничими нематериални активи. Тя представлява превишението на сумата от а) справедливата стойност на прехвърленото възнаграждение към датата на придобиване и б) размера на всяко неконтролиращо участие в придобиваното предприятие и в) в бизнес комбинация, постигната на етапи, справедливата стойност към датата на придобиване на държаното преди капиталово участие на Групата в придобиваното предприятие, над справедливата стойност на разграничимите нетни активи на придобиваното дружество към датата на придобиване. Всяко превишение на справедливата стойност на разграничимите нетни активи над изчислената по-горе сума се признава в печалбата или загубата непосредствено след придобиването.

При бизнес комбинация, постигната на етапи, Групата преоценява държаното преди капиталово участие в придобиваното предприятие по справедлива стойност към датата на придобиване (т.е. към датата на придобиване на контрол) и признава произтичащата печалбата или загубата, ако има такива, в печалбата или загубата. Сумите, признати в другия всеобхватен доход от дялово участие в придобиваното предприятие преди датата на придобиване на контрол, се признават на същата база, както ако Групата се е освободила директно от държаното преди капиталово участие.

Ако първоначалното счетоводно отчитане на бизнес комбинацията не е приключено до края на отчетния период, в който се осъществява комбинацията, Групата отчита провизорни суми за статиите, за които отчитането не е приключило. През периода на оценяване, който не може да надвишава една година от датата на придобиване, Групата коригира със задна дата тези провизорни суми или признава допълнителни активи или пасиви, за да отрази новата получена информация за фактите и обстоятелствата, които са съществували към датата на придобиване и, ако са били известни, щяха да повлияят на оценката на сумите, признати към тази дата.

Всяко възнаграждение под условие, дължимо от придобиващия, се признава по справедлива стойност към датата на придобиване и се включва като част от прехвърленото възнаграждение в замяна на придобиваното предприятие. Последващи промени в справедливата стойност на възнаграждението под условие, което е класифицирано като актив или пасив, се признават в съответствие с изискванията на МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване“ или в печалбата или загубата или като промяна в другия всеобхватен доход. Ако възнаграждението под

условие е класифицирано като собствен капитал, то не се преоценява до окончателното му уреждане в собствения капитал. Промени в справедливата стойност на възнаграждението под условие, които представляват провизорни суми през периода на оценяване, се отразяват ретроспективно за сметка на репутацията.

4.5. Сделки с неконтролиращи участия

Промени в дела на Групата в собствения капитал на дъщерно дружество, които не водят до загуба на контрол, се третират като трансакции със собственици на Групата. Отчетните стойности на дела на Групата и на неконтролиращите участия се коригират с цел отразяването на промяната на относителния им дял в капитала на дъщерното дружество. Всяка разлика между сумата, с която са променени неконтролиращите участия, и справедливата стойност на полученото или платено възнаграждение, се признава директно в собствения капитал и се отнася към собствениците на предприятието-майка.

4.6. Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия

Асоциирани са тези предприятия, върху които Групата е в състояние да оказва значително влияние, но които не са нито дъщерни предприятия, нито съвместно контролирани предприятия. Инвестициите в асоциирани предприятия се признават първоначално по себестойност, а впоследствие се отчитат по метода на собствения капитал. В себестойността на инвестицията се включват разходите по нейното придобиване.

Съвместни предприятия са договорни споразумения, по силата на които две или повече страни се заемат със стопанска дейност, която подлежи на съвместен контрол. Те се отразяват счетоводно по метода на собствения капитал.

Репутация или корекции в справедливата стойност на дела на Групата в асоциираното предприятие, се включва в стойността на инвестицията.

Всички последващи промени в размера на участието на Групата в собствения капитал на асоциираното предприятие се признават в балансовата стойност на инвестицията. Промени, дължащи се на печалбата или загубата, реализирана от асоциираното предприятие, се отразяват в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред "Печалба от инвестиции, отчитани по метода на собствения капитал". Тези промени включват последваща амортизация или обезценка на определената при придобиването справедлива стойност на активи и пасиви на асоциираното предприятие.

Промените в другия всеобхватен доход на асоциираното предприятие, както и в позиции, признати директно в собствения капитал на асоциираното предприятие, се признават съответно в другия всеобхватен доход или в собствения капитал на Групата. В случаите, в които дялът на Групата в реализираните загуби на асоциираното предприятие надвиши размера на участието ѝ в асоциираното предприятие, включително и необезпечените вземания, Групата не признава своя дял в по-нататъшните загуби на асоциираното предприятие, освен ако Групата няма поети договорни или фактически задължения или е извършила плащания от името на асоциираното предприятие. Ако впоследствие асоциираното предприятие реализира печалби, Групата признава своя дял дотолкова, доколкото дялът на печалбата надвиши натрупания дял на загубите, които не са били признати по-рано.

Нереализираните печалби и загуби от трансакции между Групата и нейните асоциирани и съвместни предприятия се елиминират до размера на дела на Групата в тези предприятия. Когато се елиминират нереализирани загуби от продажби на активи, съответните активи се тестват за обезценка от гледна точка на Групата.

Сумите, отразени във финансовите отчети на асоциираните и съвместни предприятия, са преизчислени, където е необходимо, за да се осигури съответствие със счетоводната политика на Групата.

При загуба на значително влияние над асоциирано дружество Групата оценява и признава всяка запазена инвестиция в него по справедлива стойност. Всяка разлика между отчетната стойност на инвестицията в асоциираното дружество при загуба на значителното влияние и сумата от справедливата стойност на запазеното участие и постъпленията при отписването се признава в печалбата или загубата.

Ако дяловото участие в асоциираното дружество е намалено, но без загуба на значително влияние, само пропорционална част от сумите, признати в другия всеобхватен доход, се рекласифицира в печалбата или загубата.

4.7. Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута на Групата по официалния обменен курс към датата на сделката (обявения фиксинг на Българска народна банка). Печалбите и загубите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и преоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута към края на отчетния период, се признават в печалбата или загубата.

Непаричните позиции, оценявани по историческа цена в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата на сделката (не са преоценени). Непаричните позиции, оценявани по справедлива стойност в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата, на която е определена справедливата стойност.

В консолидирания финансов отчет на Групата всички активи, задължения и транзакции на отделните дружества от Групата във функционална валута, различна от български лева (валутата на представяне на Групата), се преизчисляват в български лева при консолидацията. Функционалната валута на отделните дружества от Групата не е променяна в рамките на отчетния период.

При консолидация всички активи и пасиви се преизчисляват в български лева по заключителния курс към датата на консолидирания финансов отчет. Приходите и разходите са преизчислени във валутата на представяне на Групата по средния курс за отчетния период. Валутните курсови разлики водят до увеличение или намаление на другия всеобхватен доход и се признават в резерва от преизчисления в собствения капитал. При освобождаването от нетна инвестиция в чуждестранна дейност натрупаните валутни разлики от преизчисления, признати в собствения капитал, се рекласифицират в печалбата или загубата и се признават като част от печалбата или загубата от продажбата. Репутацията и корекциите, свързани с определянето на справедливи стойности към датата на придобиване, се третираат като активи и пасиви на чуждестранното предприятие и се преизчисляват в български лева по заключителния курс.

4.8. Отчитане по сегменти

Групата оперира в следните бизнес сегменти:

- Производство, търговия и услуги
- Финанси
- Транспорт
- Недвижими имоти
- Строителство и инженеринг

Всеки от тези оперативни сегменти се управлява отделно, тъй като за всяка дейност се използват различни технологии, ресурси и маркетингови подходи. Всички сделки между сегментите се осъществяват по цени на съответстващи сделки между независими страни.

При отчитането по сегменти според МСФО 8 „Оперативни сегменти” Групата прилага политика на оценяване, съответстваща на политиката на оценяване, използвана в консолидирания финансов отчет.

Активите на Групата, които не се отнасят директно към дейността на някой от сегментите, не се разпределят по сегменти.

Информацията относно резултатите на отделните сегменти, която се преглежда регулярно от лицата, отговорни за вземане на оперативни решения, не включва ефектите от единични неповтаряеми събития. Финансовите приходи и разходи се включват в резултатите на оперативните сегменти, които редовно се преглеждат от лицата, отговорни за вземане на оперативни решения.

Не са настъпили промени в методите за оценка, използвани за определяне на печалбата или загубата на сегментите в предходни отчетни периоди. Не се прилага асиметрично разпределение между сегментите.

4.9. Приходи

Приходите включват приходи от продажба на стоки и предоставяне на услуги от всеки един бизнес сегмент на Групата. Приходите от основните дейности на групата са представени в пояснение 30 Приходи от нефинансова дейност, пояснение 32 Печалба от продажба на нетекущи активи, пояснение 33 Приходи от застраховане, пояснение 35 Приходи от лихви, пояснение 37 Печалба от операции с финансови инструменти.

Приходите се оценяват по справедлива стойност на полученото или подлежащото на получаване плащане или възмездяване, като се отчита сумата на всички търговски отстъпки и количествени работи, направени от Групата. При замяна на сходни активи, които имат сходна цена, размяната не се разглежда като сделка, която генерира приходи.

Приходът се признава, когато са изпълнени следните условия:

- Сумата на прихода може да бъде надеждно оценена;
- Вероятно е икономическите изгоди от сделката да бъдат получени;
- Направените разходи или тези, които предстои да бъдат направени, могат надеждно да бъдат оценени;
- Критериите за признаване, които са специфични за всяка отделна дейност на Групата, са изпълнени. Те са определени в зависимост от продуктите или услугите, предоставени на клиента, и на договорните условия, както са изложени по-долу.

4.9.1. Продажба на стоки

При продажба на стоки, приходът се признава, когато Групата е прехвърлила на купувача значимите ползи и рискове от собствеността на предоставените стоки. Счита се, че значимите рискове и ползи са прехвърлени на купувача, когато клиентът е приел стоките без възражение.

4.9.2. Приходи от предоставяне на услуги

Приходът, свързан със сделка по предоставяне на услуги, се признава, когато резултатът от сделката може надеждно да се оцени.

4.9.3. Приходи от банкова дейност

4.9.3.1. Приходи от лихви и разходи за лихви

Приходите от и разходите за лихви се признават на пропорционална времева база, с използване на метода на ефективния лихвен процент, като се амортизира разликата между сумата при първоначалното признаване на съответния актив или задължение и сумата при настъпил падеж.

За кредити, предоставени от Банките на Групата и задължения към депозанти, където лихвата се изчислява ежедневно като се прилага договорения лихвен процент към неиздължената сума на кредита, ефективният лихвен процент се приема за приблизително равен на договорения, поради естеството на договорните отношения.

Натрупаните лихви в резултат на притежаване на ценни книжа за търгуване или за продажба се отчитат като приходи от лихви. Приходите от лихви включват сумата на амортизацията на дисконта, премията или друга разлика между началната отчетна сума на дълговите ценни книжа и сумата им на падежа.

При придобиване на лихвоносна инвестиция, натрупаната към момента на придобиването лихва се отчита като вземане.

4.9.3.2. Приходи от такси и комисиони

Таксите и комисионите се състоят основно от такси за разплащателни операции в лева и чуждестранна валута, такси за отпускане и управление на кредити, за откриване на акредитиви и издаване на гаранции. Таксите и комисионите се начисляват, когато са заработени или дължими.

Комисионите, възникващи от сделки в чуждестранна валута се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход при получаването им. Таксите и комисионите за отпускане и управление на кредити, когато са част от ефективния им доход, се разсрочват чрез амортизирането им за срока на действие на кредита и се признават като текущ финансов приход през този период чрез корекция на ефективния лихвен доход.

4.9.4. Приходи от застрахователна дейност

Признаването като приход на премията по общо застраховане е на база сумата, дължима от застрахованото (застраховачното) лице за целия период на покритие, която застрахователят има право да получи по силата на сключени през отчетния период застрахователни договори, и в случаите, когато периодът на покритие обхваща изцяло или отчасти следващ отчетен период.

Презастрахователните премии от активно презастраховане се признават като приход на база дължимите през отчетния период премии от цеденти по силата на презастрахователни договори.

В случаите на съзастраховане само частта на застрахователя от общата сума на премията се признава като приход.

В отстъпените премии на презастрахователи по общо застраховане се включват дължимите премии на презастрахователи по силата на презастрахователни договори във връзка с презастраховане на рискове по сключени през отчетния период договори по пряко застраховане и активно презастраховане. Отчетените презастрахователни премии, които не са платени към датата на баланса, се отразяват като задължение.

Сумите, които подлежат на възстановяване от презастрахователи във връзка с изплатените през същия период претенции от застрахователя, се отчитат като дял на презастрахователите и в случаите, когато уреждането на взаимоотношенията с презастрахователите е в следващ отчетен период.

В отстъпените премии към презастрахователи се включват дължимите през отчетния период премии на презастрахователите по силата на презастрахователни договори във връзка с презастраховане на рискове по сключени през отчетния период договори, както и презастраховане на рискове, относими към премийни периоди с начало през отчетния период.

Отчетените презастрахователни премии, които не са платени към датата на баланса, се отразяват като задължение.

4.9.5. Приходи от авиационна дейност

Услугите, предоставяни от Групата, включват превоз на пътници, товари, багажи и поща със собствени и наети превозни средства, отдаване на самолети под наем, техническо поддържане на въздухоплавателни средства и инженеринг, продажба и резервации на билети, производствено-технически и посреднически дейности, подготовка и квалификация на кадри, вътрешна и външна търговия.

Приходите от продажба на самолетни билети се признават при реално извършване на превоза на пътници.

Когато продажбата на самолетни билети включва поощрения за лоялни клиенти, полученото възнаграждение се разпределя между отделните компоненти на договора за продажба на база на тяхната справедлива стойност. Приход от този вид продажби се признава, когато клиентът замени получените поощрения с услуги, предоставени от Групата.

4.9.6. Приходи от пенсионноосигурителна дейност

Приходите се оценяват по справедлива стойност на полученото или подлежащото на получаване възнаграждение. Приход се признава при изпълнението на услугата или при прехвърлянето на риска върху клиента. Пенсионните дружества на Групата признават като приходи таксите от Доброволния пенсионен фонд (ДПФ), Универсалния пенсионен фонд (УПФ) и Професионалния пенсионен фонд (ППФ).

4.9.7. Приходи от безвъзмездни средства, предоставени от държавата

Приходите от безвъзмездни средства, предоставени от държавата, се признават по справедлива стойност, когато е налице приемлива гаранция, че Групата ще изпълни условията, свързани с тях и помощта ще бъде получена.

Приходите от безвъзмездни средства, предоставени от държавата, се признават през периодите, необходими за тяхната съпоставка със свързаните разходи, които те са предназначени да компенсират, при използване на систематична база.

Безвъзмездни средства, предоставени от държавата, свързани с амортизируеми активи, се признават като приходи за срока на полезния живот на амортизируемия актив чрез намалени амортизационни отчисления.

4.9.8. Приходи от лихви и дивиденди

Приходите от лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент. Приходите от дивиденди, различни от приходите от инвестиции в асоциирани предприятия, се признават в момента на възникване на правото за получаване на плащането.

4.10. Оперативни разходи

Оперативните разходи се признават в печалбата или загубата при ползването на услугите или на датата на възникването им.

4.11. Разходи за лихви и разходи по заеми

Разходите за лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент.

Разходите по заеми основно представляват лихви по заемите на Групата. Всички разходи по заеми, които директно могат да бъдат отнесени към закупуването, строителството или производството на един отговарящ на условията актив, се капитализират през периода, в който се очаква активът да бъде завършен и приведен в готовност за използване или продажба. Останалите разходи по заеми следва да се признават като разход за периода, в който са възникнали, в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за лихви”.

4.12. Репутация

Репутацията представлява бъдещите икономически ползи, произтичащи от други активи, придобити в бизнес комбинация, които не са индивидуално идентифицирани и признати отделно. Вижте пояснение 4.4 за информацията относно първоначалното определяне на репутацията. За целите на теста за обезценка репутацията се разпределя към всяка една единица, генерираща парични потоци, на Групата (или група от единици, генериращи парични потоци), която се очаква да има ползи от бизнес комбинацията, независимо от това дали други активи или

пасиви на придобитото дружество са разпределени към тези единици. Репутацията се оценява по стойност на придобиване, намалена с натрупаните загуби от обезценка. Вижте пояснение 4.16 за информацията относно тестовете за обезценка.

При отписване на единица, генерираща парични потоци, съответната част от репутацията се включва в определянето на печалбата или загубата от отписването.

4.13. Нематериални активи

Нематериалните активи включват търговски марки, лицензи и патенти, програмни продукти, връзки с клиенти, продукти от развойна дейност, активи по проучване и оценка на минерални ресурси и други. Те се отчитат по цена на придобиване, включваща всички платени мита, невъзстановими данъци и направените преки разходи във връзка с подготовка на актива за експлоатация. При придобиване на нематериален актив в резултат на бизнес комбинация себестойността му е равна на справедливата стойност в деня на придобиването.

Последващото оценяване се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период.

Последващите разходи, които възникват във връзка с нематериалните активи след първоначалното им признаване, се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за периода на тяхното възникване, освен ако благодарение на тях активът може да генерира повече от първоначално предвидените бъдещи икономически ползи и когато тези разходи могат надеждно да бъдат оценени и отнесени към актива. Ако тези условия са изпълнени, разходите се добавят към себестойността на актива.

Остатъчната стойност и полезният живот на нематериалните активи се преценяват от ръководството към всяка отчетна дата.

Амортизацията се изчислява, като се използва линейния метод върху оцененния полезен срок на годност на отделните активи, както следва:

• софтуер	2-5 години
• търговски марки	6-7 години
• права върху собственост	5-7 години
• лицензи	7 години
• сертификати	5 години
• права върху индустриална собственост	27 - 30 години
• други	7 - 10 години

Разходите за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход като Разходи за амортизация и обезценка на нефинансови активи, част от ред Разходи за нефинансова дейност и ред Административни разходи.

Печалбата или загубата от продажбата на нематериални активи се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на активите и се отразява в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Печалба от продажба на нетекущи активи”.

4.14. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията се оценяват първоначално по себестойност, включваща цената на придобиване, както и всички преки разходи за привеждането на актива в работно състояние.

Последващото оценяване на имоти, машини и съоръжения се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат

като разход и се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период.

Последващите разходи, свързани с определен актив от имоти, машини и съоръжения, се прибавят към балансовата стойност на актива, когато е вероятно Групата да има икономически ползи, надвишаващи първоначално оценената ефективност на съществуващия актив. Всички други последващи разходи се признават за разход за периода, в който са направени.

Остатъчната стойност и полезният живот на имоти, машини и съоръжения се преценяват от ръководството към всяка отчетна дата.

Имоти, машини и съоръжения, придобити при условията на финансов лизинг, се амортизират на база на очаквания полезен срок на годност, определен посредством сравнение с подобни собствени активи на Групата, или на база на лизинговия договор, ако неговият срок е по-кратък.

Амортизацията на имоти, машини и съоръжения се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен живот на отделните групи активи, както следва:

• Сгради	25 години
• Машини	3-5 години
• Съоръжения	от 4 до 25 години
• Транспортни средства	от 4 до 10 години
• Летателни апарати	20 години
• Двигатели	12 години
• Кораби	30 години
• Стопански инвентар	7 години
• Други	7 години

Разходите за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход като Разходи за амортизация и обезценка на нефинансови активи, част от ред Разходи за нефинансова дейност и ред Административни разходи.

Печалбата или загубата от продажбата на имоти, машини и съоръжения се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на актива и се признава в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Печалба от продажба на нетекущи активи”.

4.15. Отчитане на лизинговите договори

Групата като лизингополучател

В съответствие с изискванията на МСС 17 „Лизинг” правата за разпореждане с актива се прехвърлят от лизингодателя върху лизингополучателя в случаите, в които лизингополучателят понася съществените рискове и изгоди, произтичащи от собствеността върху наетия актив.

При сключване на договор за финансов лизинг активът се признава в консолидирания отчет за финансовото състояние на лизингополучателя по по-ниската от двете стойности – справедливата стойност на наетия актив и настоящата стойност на минималните лизингови плащания плюс непредвидени плащания, ако има такива. В консолидирания отчет за финансовото състояние се отразява и съответното задължение по финансов лизинг, независимо от това дали част от лизинговите плащания се дължат авансово при сключване на договора за финансов лизинг.

Впоследствие лизинговите плащания се разпределят между финансов разход и намаление на неплатеното задължение по финансов лизинг.

Активите, придобити при условията на финансов лизинг, се амортизират в съответствие с изискванията на МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения” или МСС 38 „Нематериални активи”.

Лихвената част от лизинговата вноска представлява постоянен процент от непогасеното задължение и се признава в печалбата или загубата за периода на лизинговия договор.

Всички останали лизингови договори се считат за оперативни лизингови договори. Плащанията по оперативен лизингов договор се признават като разходи по линейния метод за срока на споразумението. Разходите, свързани с оперативния лизинг, напр. разходи за поддръжка и застраховки, се признават в печалбата или загубата в момента на възникването им.

Групата като лизингодател

Активите, отдадени по оперативни лизингови договори, се отразяват в консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата и се амортизират в съответствие с амортизационната политика, възприета по отношение на подобни активи на Групата, и изискванията на МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения” или МСС 38 „Нематериални активи”. Доходът от оперативни лизингови договори се признава директно като приход в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния отчетен период.

Активите, отдадени при условията на финансови лизингови договори, се отразяват в консолидирания отчет за финансово състояние на Групата като вземане, равно на нетната инвестиция в лизинговия договор. Доходът от продажба на активите се включва в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период. Признаването на финансовия приход се основава на модел, отразяващ постоянен периодичен процент на възвращаемост върху остатъчната нетна инвестиция.

4.16. Тестове за обезценка на активи

При изчисляване размера на обезценката Групата дефинира най-малката разграничима група активи, за която могат да бъдат определени самостоятелни парични потоци (единица, генерираща парични потоци). В резултат на това някои от активите подлежат на тест за обезценка на индивидуална база, а други на база на единица, генерираща парични потоци.

Всички активи и единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка поне веднъж годишно. Всички други отделни активи или единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка, когато събития или промяна в обстоятелствата индикират, че тяхната балансова стойност не може да бъде възстановена.

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Групата изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци. Данните, използвани при тестването за обезценка, се базират на последния одобрен бюджет на Групата, коригиран при необходимост с цел елиминиране на ефекта от бъдещи реорганизации и значителни подобрения на активи. Дисконтовите фактори се определят за всяка отделна единица, генерираща парични потоци, и отразяват съответния им рисков профил, оценен от ръководството на Групата.

Загубите от обезценка на единица, генерираща парични потоци, се посочват в намаление на балансовата сума на активите от тази единица. За всички активи на Групата ръководството преценява последващо дали съществуват индикации за това, че загубата от обезценка, призната в предходни години, може вече да не съществува или да е намалена. Обезценка, призната в предходен период, се възстановява, ако възстановимата стойност на единицата, генерираща парични потоци, надвишава нейната балансова стойност.

4.17. Инвестиционни имоти

Групата отчита като инвестиционни имоти сгради и земи, които се държат за получаване на приходи от наем и/или за увеличение на капитала, по модела на справедливата стойност.

Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по себестойност, включваща покупната цена и всички разходи, които са пряко свързани с инвестиционния имот, например хонорари за правни услуги, данъци по прехвърляне на имота и други разходи по сделката.

Инвестиционните имоти се преоценяват на годишна база и се включват в консолидирания отчет за финансовото състояние по пазарните им стойности. Те се определят от независими оценители с професионална квалификация и значителен професионален опит в зависимост от характера и местонахождението на инвестиционните имоти, базирайки се на доказателства за пазарните условия.

Всяка печалба или загуба от промяна в справедливата стойност или от продажба на даден инвестиционен имот се признава незабавно в печалбата или загубата на ред Продажба на нетекущи активи и на ред Промяна в справедливата стойност на инвестиционните имоти.

Последващите разходи, свързани с инвестиционни имоти, които вече са признати в консолидирания финансов отчет на Групата, се прибавят към балансовата стойност на имотите, когато е вероятно Групата да получи бъдещи икономически ползи, надвишаващи първоначално оценената стойност на съществуващите инвестиционни имоти. Всички други последващи разходи се признават за разход в периода, в който са възникнали.

Групата отписва инвестиционните си имоти при продажбата им или при трайното им изваждане от употреба, в случай че не се очакват никакви икономически изгоди от тяхното освобождаване. Печалбите или загубите, възникващи от изваждането им от употреба или тяхната продажба, се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход и се определят като разлика между нетните постъпления от освобождаването на актива и балансовата му стойност.

Приходите от наем и оперативните разходи, свързани с инвестиционни имоти, се представят в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход съответно на ред „Приходи от нефинансова дейност” и ред „Разходи за нефинансова дейност”, и се признават, както е описано в пояснение 4.9 и пояснение 4.10.

4.18. Активи по проучване и оценка на минерални ресурси

Проучването и оценката на минералните ресурси за Групата, се отнася до проучване и оценка на суров нефт и природен газ. След придобиване на право за проучване и оценка всички разходи, свързани с този процес, се капитализират първоначално по разходоопределящи звена – конкретен „Блок”.

Групата признава като активи по проучване и оценка всички пряко свързани разходи, доколкото те са свързани със специфични дейности по проучване и оценка, които може да се отнесат директно към точно определена площ за проучване „Блок”, за която Групата е получила права от съответните държавни институции. Такива разходи включват най-малко следните видове:

- Придобиване на права за проучвания
- Топографски, геологически, геохимически и геофизични изследвания
- Проучвателни сондажи
- Вземане на проби за анализ
- Дейности, свързани с оценяване техническата изпълнимост и търговската приложимост на добиването на минерални ресурси.

Всички разходи, направени преди получаването на права за проучване и оценка се отнасят в печалбата или загубата за периода, в който са възникнали.

Активите по проучване и оценка на минерални ресурси могат да бъдат класифицирани като:

- Разрешения за търсене и проучване, издадени от Министерство на Околната Среда и Водите и Министертство на Икономиката и Енергетиката, съгласно Закона за подземните богатства и свързаните с тях такси;
- Всички разходи за топографски, геологически, геохимически и геофизични изследвания, проучвателни сондажи, изкопни работи, вземане на проби за анализ и други дейности, свързани с оценяване техническата изпълнимост и търговската приложимост на добиването на минерални ресурси, както и други разходи за проучване и оценка, които са направени за конкретна площ, за която Групата притежава разрешение за проучване. Тези разходи включват и разходите за възнаграждение на персонала, материали и използвано гориво, снабдителни разходи и плащания направени към доставчици.

Разходите по проучване и оценка на минерални ресурси се капитализират и представят като нематериални активи до момента, до който не бъде доказана възможността или невъзможността за техническа изпълнимост и търговска приложимост на минералния ресурс. След доказване на техническа изпълнимост и търговска приложимост на открития минерален ресурс, разходите по проучване и оценка се трансформират към „Имоти, машини и съоръжения”.

Активите по проучване и оценка се преглеждат технически, финансово и на управленско ниво поне веднъж годишно с цел потвърждаване на намерението за продължаване на проучвателните дейности и извличане на ползи от направеното откритие, както и за наличие на индикации за обезценка. В случай, че Групата няма намерение да продължава проучвателните дейности или има индикации за обезценка, разходите се отписват.

Оценяването на активите по проучване и оценка на минерални ресурси при тяхното първоначално признаване е по себестойност. Елементите на себестойността включват операции по проучване и оценяване.

“Операции по проучване” – означава операциите с цел проучване на акумулация от петрол. Това включва, без да се ограничава до, геоложки, геофизични, фотографски, геохимични и други анализи, изучавания и изследвания, както и сондиране, удълбочаване, напускане или обсаждане и перфориране, както и изпитване на търсещи сондажи за откриването на петрол, и покупката, наемането или придобиването на такива суровини, материали, оборудване за тези дейности, каквито могат да бъдат включени в одобрените годишни работни проекти и бюджети.

“Операции по оценяване” – означава работите по оценяване (част от проучването) и работна програма за оценяване, изпълнявана след открития, с цел окупторяване на природния резервоар, към който се отнася откритието по отношение на дебелина и латерално разпространение, и оценяване на извлекаемите количества в него, и следва да включва, без да се ограничава от геоложки, геофизични, фотографски, геохимични и други анализи.

4.19. Финансови инструменти

Финансовите активи и пасиви се признават, когато Групата стане страна по договорни споразумения, включващи финансови инструменти.

Финансов актив се отписва, когато се загуби контрол върху договорните права, които съставляват финансовия актив, т.е. когато са изтекли правата за получаване на парични потоци или е прехвърлена значимата част от рисковете и изгодите от собствеността.

Финансов пасив се отписва при неговото погасяване, изплащане, при анулиране на сделката или при изтичане на давностния срок.

При първоначално признаване на финансов актив и финансов пасив Групата ги оценява по справедлива стойност плюс разходите по транзакцията с изключение на финансовите активи и пасиви, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, които се признават първоначално по справедлива стойност.

Финансовите активи се признават на датата на сделката.

Финансовите активи и финансовите пасиви се оценяват последващо, както е посочено по-долу.

4.19.1. Финансови активи

С цел последващо оценяване на финансовите активи, с изключение на хеджиращите инструменти, те се класифицират в следните категории:

- кредити и вземания;
- финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата;
- инвестиции, държани до падеж;
- финансови активи на разположение за продажба.

Финансовите активи се разпределят към отделните категории в зависимост от целта, с която са придобити. Категорията на даден финансов инструмент определя метода му на оценяване и дали приходите и разходите се отразяват в печалбата или загубата или в другия всеобхватен доход на Групата. Всички финансови активи с изключение на тези, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, подлежат на тест за обезценка към датата на консолидирания финансов отчет. Финансовите активи се обезценяват, когато съществуват обективни доказателства за това. Прилагат се различни критерии за определяне на загубата от обезценка в зависимост от категорията на финансовите активи, както е описано по-долу.

Всички приходи и разходи, свързани с притежаването на финансови инструменти, се отразяват в печалбата или загубата при получаването им, независимо от това как се оценява балансовата стойност на финансовия актив, за който се отнасят, и се представят в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансови разходи”, „Финансови приходи” или „Други финансови приходи” с изключение на загубата от обезценка на търговски вземания, която се представя на ред „Разходи за нефинансова дейност”.

Кредити и вземания

Кредити и вземания, възникнали първоначално в Групата, са недеривативни финансови инструменти с фиксирани плащания, които не се търгуват на активен пазар. Кредитите и вземанията последващо се оценяват по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективната лихва, намалена с размера на обезценката. Всяка промяна в стойността им се отразява в печалбата или загубата за текущия период. Парите и паричните еквиваленти, търговските и по-голямата част от други вземания на Групата спадат към тази категория финансови инструменти. Дисконтиране не се извършва, когато ефектът от него е незначителен.

Значими вземания се тестват за обезценка поотделно, когато са просрочени към датата на консолидирания финансов отчет или когато съществуват обективни доказателства, че контрагентът няма да изпълни задълженията си. Всички други вземания се тестват за обезценка по групи, които се определят в зависимост от индустрията и региона на контрагента, както и от други кредитни рискове, ако съществуват такива. В този случай процентът на обезценката се определя на базата на исторически данни относно непогасени задължения на контрагенти за всяка идентифицирана група. Загубата от обезценка на търговските вземания се представя в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход като други разходи, включени в „Разходи за нефинансова дейност”.

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, са активи, които са държани за търгуване или са определени при първоначалното им признаване като финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата. Всички деривативни финансови активи, освен ако не са специално определени като хеджиращи инструменти, попадат в тази категория. Активите от тази категория се оценяват по справедлива стойност, чиито изменения се признават в печалбата или загубата. Всяка печалба или загуба, произтичаща от

деривативни финансови инструменти, е базирана на промени в справедливата стойност, която се определя от транзакции на активен пазар или посредством оценъчни методи при липсата на активен пазар.

Инвестиции, държани до падеж

Инвестиции, държани до падеж, са недеривативни финансови инструменти с фиксирани или определяеми плащания и определена дата на падежа, различни от кредити и вземания. Инвестициите се определят като държани до падеж, ако намерението на ръководството на Групата е да ги държи до настъпване на падежа им. Инвестициите, държани до падеж, последващо се оценяват по амортизирана стойност чрез метода на ефективната лихва. При наличието на обективни доказателства за обезценка на инвестицията на базата на кредитен рейтинг, финансовите активи се оценяват по настоящата стойност на очакваните бъдещи парични потоци. Всички промени в преносната стойност на инвестицията, включително загубата от обезценка, се признават в печалбата или загубата.

Финансови активи на разположение за продажба

Финансови активи на разположение за продажба са недеривативни финансови активи, които или са определени като финансови активи на разположение за продажба, или не спадат към нито една от останалите категории финансови активи. Финансовите активи от тази категория последващо се оценяват по справедлива стойност с изключение на тези, за които няма котировки на пазарната цена на активен пазар и чиято справедлива стойност не може да бъде надеждно определена. Последните се оценяват по амортизирана стойност по метода на ефективния лихвен процент или по себестойност, в случай че нямат фиксиран падеж. Промените в справедливата им стойност се отразяват в другия всеобхватен доход и се представят в съответния резерв в консолидирания отчет за собствения капитал, нетно от данъци, с изключение на загубите от обезценка и валутни курсови разлики на парични активи, които се признават в печалбата или загубата. Когато финансов актив на разположение за продажба бъде продаден или обезценен, натрупаните печалби и загуби, признати в другия всеобхватен доход, се прекласифицират от собствения капитал в печалбата или загубата за отчетния период и се представят като прекласифицираща корекция в другия всеобхватен доход. Лихви, изчислени по метода на ефективната лихва, и дивиденди се признават в печалбата или загубата на ред „Финансови приходи”. Възстановяването на загуби от обезценка се признава в другия всеобхватен доход с изключение на загубите от обезценка на дългови финансови инструменти, чието възстановяване се признава в печалбата или загубата, само ако то е обективно свързано със събитие, настъпило след момента на признаване на обезценката.

Обезценки за несъбираемост във връзка с банковата дейност на Групата

Финансовите активи се обезценяват при наличие на индикация за обезценка: има информация за финансови затруднения; има реални договорни нарушения; извършено е реструктуриране на дълга; изключване от фондовата борса на ценните книжа.

Финансовите активи на разположение за продажба и отчитани по справедлива стойност се проверяват за наличие на обезценка във връзка с изготвянето на годишния консолидиран финансов отчет, доколкото наличието на обезценка не е намерило отражение в извършената преоценка към датата на годишния консолидиран финансов отчет. При наличие на условия за обезценка се определя тяхната възстановима стойност. При условие, че очакваната възстановима стойност на финансовите активи е по-ниска от отчетната им стойност, се извършва обезценка, както следва:

- при условие, че към момента на обезценката няма формиран преоценъчен резерв – разликата между отчетната стойност и очакваната възстановима стойност се отразява като текущ финансов разход и намаляване стойността на финансовите активи;
- при условие, че към момента на обезценката има формиран преоценъчен резерв, който е положителна величина и е по-малък от размера на обезценката – в този случай с частта от обезценката до размера на преоценъчния резерв се намалява отчетната стойност на активите и

размера на преоценъчния резерв /който остава с нулева стойност/. Останалата част от обезценката се отнася като текущ финансов разход и намаление на отчетната стойност на активите;

- при условие, че към момента на обезценката има формиран преоценъчен резерв, който е отрицателна величина – разликата между балансовата стойност и очакваната възстановима стойност се отразява като текущ финансов разход и намаляване стойността на финансовия актив, а отрицателната величина на преоценъчния резерв се прехвърля и намира отражение в текущите финансови разходи;
- при условие, че към момента на обезценката има формиран преоценъчен резерв, който е положителна величина и е по-голям от размера на обезценката – в този случай с размера на обезценката се намалява стойността на инвестицията и размера на преоценъчния резерв.

Финансовите активи, държани от Банките на Групата до настъпване на падеж се проверяват за наличие на обезценка във връзка с изготвянето на годишния консолидиран финансов отчет. Обезценките за несъбираемост за притежавани от Банките на Групата ценни книжа, отчетени по амортизирана стойност, се определят като разлика между отчетната стойност и сегашната стойност на бъдещите парични потоци, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент. При условие, че сегашната стойност на бъдещите парични потоци на ценните книжа е по-ниска от отчетната им стойност, се извършва обезценка. Разликата се отчита като текущ финансов разход и намаляване на стойността на ценните книжа. Намаляването на обезценките за несъбираемост се отчита в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватния доход за съответния период. Възстановени суми, отписани преди това, се приемат за приход чрез намаляване на обезценките за несъбираемост за годината.

Кредитите и авансите, възникнали първоначално в Банките на Групата с фиксиран падеж, се проверяват за наличие на обезценка във връзка с изготвянето на годишния консолидиран финансов отчет. Обезценките за несъбираемост за предоставени от Банките на Групата кредити, отчетени по амортизирана стойност, се определят като разлика между отчетната стойност и сегашната стойност на бъдещите парични потоци, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент, ако това е необходимо. Ръководството определя очакваните бъдещи парични потоци след преглед на индивидуалните кредитополучатели, кредитните експозиции и други оказващи влияние фактори. При условие, че сегашната стойност на бъдещите парични потоци на кредитите е по-ниска от отчетната им стойност, се извършва обезценка. Разликата се отчита като текущ финансов разход и намаляване на стойността на кредитите. Намаляването на обезценките за несъбираемост се отчита в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период. Възстановени суми, отписани преди това, се приемат за приход чрез намаляване на обезценките за несъбираемост за годината. Несъбираемите кредити и аванси, които не могат да бъдат възстановени се отписват и се нетират от акумулираната обезценка за несъбираемост. Тези кредити се отписват след приключване на всички необходими правни процедури и след като сумата на загубата е окончателно определена.

Банките на Групата са възприели методология за изчисляване на провизиите за обезценка на кредити базирана на МСФО и в съответствие с изискванията на банковото законодателство в България. Банките на Групата класифицират кредитите в няколко групи. Извън групата на редовните кредити се прилагат проценти, надвишаващи минимално изискваните от регулациите, като с тези проценти се намаляват договорните парични потоци с цел определяне на очакваните парични потоци, които след това се дисконтират с ефективния лихвен процент, както е посочено по-горе. Други специфични изисквания на регулациите са свързани с условия за прекласифициране на нередовни кредити обратно в групата на редовните и признаване на ликвидни обезпечения за целите на определяне на провизиите за обезценка на кредити.

Сумата на загубите, които не са конкретно идентифицирани, но на база предходен опит могат да бъдат очаквани за група от кредити с подобни рискови характеристики, също се начисляват като разход за провизии и намаляват отчетната стойност на кредитите. Загубите се оценяват на базата

на исторически опит, кредитния рейтинг на клиентите и икономическата среда, в която са поставени кредитополучателите.

4.19.2. Финансови пасиви

Финансовите пасиви на Групата включват банкови и други заеми и овърдрафти, търговски и други задължения и задължения по финансов лизинг.

Финансовите пасиви се признават, когато съществува договорно задължение за плащане на парични суми или друг финансов актив на друго предприятие или договорно задължение за размяна на финансови инструменти с друго предприятие при потенциално неблагоприятни условия. Всички разходи, свързани с лихви, и промени в справедливата стойност на финансови инструменти, ако има такива, се признават в печалбата или загубата на ред „Разходи за лихви”, „Приходи от лихви” или „Други финансови приходи”.

Финансовите пасиви се оценяват последващо по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективната лихва, с изключение на финансови инструменти, държани за търгуване или определени за оценяване по справедлива стойност в печалбата или загубата, които се оценяват по справедлива стойност с отчитане на промените в печалбата или загубата.

Банковите и други заеми са взети с цел дългосрочно и краткосрочно подпомагане на дейността на Групата. Те са отразени в консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата, нетно от разходите по получаването на заемите. Финансови разходи като премия, платима при уреждане на дълга или обратното му изкупуване, и преки разходи по сделката се отнасят в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на принципа на начислението, като се използва методът на ефективния лихвен процент, и се прибавят към балансовата стойност на финансовия пасив до степента, в която те не се уреждат към края на периода, в който са възникнали.

Търговските задължения се признават първоначално по номинална стойност и впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, намалена с плащания по уреждане на задължението.

Дивидентите, платими на акционерите на дружеството-майка, се признават, когато дивидентите са одобрени на общото събрание на акционерите.

4.20. Деривативи

Деривативите се отчитат по справедлива стойност и се признават в консолидирания отчет за финансовото състояние като деривативи за търгуване. Справедливата стойност на деривативите се основава на пазарната цена или сходни модели за оценка. Деривативите активи се представят като част от финансовите активи държани за търгуване, а деривативите пасиви се представят като част от финансови задължения. Промяната в справедливата стойност на дериватите за търгуване се признава като част от нетния приход от търговски операции в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

4.21. Вземания и задължения по споразумения за обратно изкупуване

Вземанията и задълженията по споразумения за обратно изкупуване се отчитат по цена на придобиване, която е равна на справедливата стойност на пласираните/привлечените от Групата средства, обезпечени със стойността на ценните книжа. Дължимите лихви за предоставеното/полученото финансиране за срока на споразумението се осчетоводяват и признават като приходи/разходи за лихви в периода на възникването им.

Ценните книжа, заложи като обезпечение по споразумения за обратно изкупуване не се отписват от консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата в случаите, когато рисковете и ползите от собствеността им не са прехвърлени.

Ценните книжа, получени, като обезпечение по споразумения за обратно изкупуване не се записват в консолидирания отчет за финансово състояние на Групата в случаите, когато рисковете и ползите от собствеността им не са прехвърлени.

4.22. Провизии за кредитни ангажименти

Размерът на провизии за гаранции и други задбалансови кредитни ангажименти се признава за разход и пасив, когато Групата има текущи правни или конструктивни задължения, които са възникнали в резултат на минало събитие и когато е вероятно определен поток, включващ икономически ползи, да бъде необходим за покриване на задължението и може да бъде направена надеждна оценка на размера на задължението. Всички загуби в резултат от признаване на провизии за задължения се отнасят в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период.

4.23. Материални запаси

Материалните запаси включват материали, продукцията, незавършено производство, резервни части и стоки. В себестойността на материалните запаси се включват директните разходи по закупуването или производството им, преработката и други преки разходи, свързани с доставката им, както и част от общите производствени разходи, определена на базата на нормален производствен капацитет. Финансовите разходи не се включват в стойността на материалните запаси. Към края на всеки отчетен период материалните запаси се оценяват по по-ниската от себестойността им и тяхната нетна реализуема стойност. Сумата на всяка обезценка на материалните запаси до нетната им реализуема стойност се признава като разход за периода на обезценката.

Нетната реализуема стойност представлява очакваната продажна цена на материалните запаси, намалена с очакваните разходи по продажбата. В случай, че материалните запаси са били вече обезценени до нетната им реализуема стойност и в последващ отчетен период се окаже, че условията довели до обезценката не са вече налице, то се възприема новата им нетна реализуема стойност. Сумата на възстановяването може да бъде само до размера на балансовата стойност на материалните запаси преди обезценката. Сумата на обратно възстановяване на стойността на материалните запаси се отчита като намаление на разходите за материали за периода, в който възниква възстановяването.

Групата определя разходите за материални запаси, като използва метода среднопретеглена стойност.

При продажба на материалните запаси тяхната балансова стойност се признава като разход в периода, в който е признат съответният приход.

4.24. Данъци върху дохода

Разходите за данъци, признати в печалбата или загубата, включват сумата на отсрочените и текущи данъци, които не са признати в другия всеобхватен доход или директно в собствения капитал.

Текущите данъчни активи и/или пасиви представляват тези задължения към или вземания от данъчните институции, отнасящи се за текущи или предходни отчетни периоди, които не са платени към датата на финансовия отчет. Текущият данък е дължим върху облагаемия доход, който се различава от печалбата или загубата в консолидирания финансов отчет. Изчисляването на текущия данък е базиран на данъчните ставки и на данъчните закони, които са в сила към края на отчетния период.

Отсрочените данъци се изчисляват по пасивния метод за всички временни разлики между балансовата стойност на активите и пасивите и тяхната данъчна основа. Отсрочен данък не се предвижда при първоначалното признаване на актив или пасив, освен ако съответната транзакция не засяга данъчната или счетоводната печалба.

Отсрочените данъчни активи и пасиви не се дисконтират. При тяхното изчисление се използват данъчни ставки, които се очаква да бъдат приложими за периода на реализацията им, при условие че те са влезли в сила или е сигурно, че ще влезнат в сила, към края на отчетния период.

Отсрочените данъчни пасиви се признават в пълен размер.

Отсрочени данъчни активи се признават, само ако съществува вероятност те да бъдат усвоени чрез бъдещи облагаеми доходи. Относно преценката на ръководството за вероятността за възникване на бъдещи облагаеми доходи, чрез които да се усвоят отсрочени данъчни активи, вижте пояснение 4.38.

Отсрочени данъчни активи и пасиви се компенсират, само когато Групата има право и намерение да компенсира текущите данъчни активи или пасиви от същата данъчна институция.

Промяната в отсрочените данъчни активи или пасиви се признава като компонент от данъчния приход или разход в печалбата или загубата, освен ако те не са свързани с позиции, признати в другия всеобхватен доход или директно в собствения капитал, при което съответният отсрочен данък се признава в другия всеобхватен доход или в собствения капитал.

4.25. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти се състоят от наличните пари в брой, парични средства по банкови сметки, безсрочни депозити и депозити до 3 месеца, краткосрочни и високоликвидни инвестиции, които са лесно обръщаеми в конкретни парични суми и съдържат незначителен риск от промяна в стойността си.

Парични средства и парични еквиваленти, за целите на съставяне на консолидирания отчет за паричните потоци, включват паричните средства, салдата по сметките в Централната банка (БНБ) и ностро сметките, които представляват разплащателни сметки в други банки без ограничения при използването им, както и предоставени ресурси, кредити и аванси на други банки с падеж до 3 месеца.

4.26. Нетекущи активи и пасиви, класифицирани като държани за продажба и преустановени дейности

Когато Групата възнамерява да продаде нетекущ актив или група активи (група за освобождаване) и ако продажбата е много вероятно да бъде осъществена в 12-месечен срок, активът или групата за освобождаване се класифицират като държани за продажба и се представят отделно в консолидирания отчет за финансовото състояние.

Пасиви се класифицират като държани за продажба и се представят като такива в консолидирания отчет за финансовото състояние, само ако са директно свързани с групата за освобождаване.

Активи, класифицирани като държани за продажба, се оценяват по по-ниската от тяхната балансова стойност непосредствено след тяхното определяне като държани за продажба и тяхната справедлива стойност, намалена с разходите по продажбата им. Някои активи, държани за продажба, като финансови активи или активи по отсрочени данъци, продължават да се оценяват в съответствие със счетоводната политика относно тези активи на Групата. Активите, класифицирани като държани за продажба, не подлежат на амортизация след тяхното класифициране като държани за продажба.

Печалбите или загубите, възникнали от продажбата или преоценката на преустановени дейности, се представят, както е описано в пояснение 21.

4.27. Собствен капитал, резерви и плащания на дивиденди

Акционерният капитал на Групата отразява номиналната стойност на емитираните акции на дружеството-майка.

Премийният резерв включва премии, получени при емитиране на собствен капитал. Всички разходи по сделки, свързани с емитиране на акции, са приспаднати от внесения капитал.

Когато дъщерни дружества на Групата купуват акции на дружеството-майка на Групата (изкупени собствени акции), платеното възнаграждение, включително всички присъщи такси, се намалява от собствения капитал на Групата, докато акциите не бъдат продадени извън Групата. В случай че

такива акции се продават извън Групата, полученото възнаграждение, нетно от необходимо присъщите такси, се включва в собствения капитал.

Другите резерви са формирани на база изискванията на Търговския закон за формиране на законови резерви и резерв от преоценки по планове за дефинирани доходи.

Неразпределената печалба включва натрупаните печалби и непокрити загуби от минали периоди.

Всички трансакции със собствениците на Групата са представени отделно в консолидирания отчет за собствения капитал.

4.28. Осигурителни и пенсионни договори

Пенсионноосигурителното дружество на Групата управлява и представлява три пенсионни фонда за допълнително пенсионно осигуряване – Доброволен, Професионален и Универсален.

Доброволен пенсионен фонд (ДПФ) извършва допълнително доброволно пенсионно осигуряване за лична допълнителна доброволна пенсия. Покритите осигурителни случаи са: старост, инвалидност и смърт. Всяко физическо лице, навършило 16 години може доброволно да се осигурява или да бъде осигурявано.

Пенсионните схеми, които се предлагат, са разработени на предварително определени осигурителни вноски.

Осигурителните вноски за доброволно осигуряване могат да бъдат за сметка на самото лице и/или работодател и/или друг осигурител.

Отделните пенсионните схеми са:

- индивидуална пенсионна схема – на основата на еднократни или периодични вноски за сметка на осигуреното лице;
- колективна пенсионна схема – на основата на еднократни или периодични вноски за сметка на друг осигурител или работодател;

Допълнителните пенсии са пожизнени и срочни, по избор на осигуреното лице, като вида на пенсията и срока на нейното получаване се посочват в пенсионния договор при придобиване на право на допълнителна пенсия.

Плащанията са под формата на:

- допълнителни пенсии за старост и инвалидност;
- еднократно или разсрочено изплащане на средствата по индивидуалната партида;
- изплащане на наследствена пенсия;
- еднократно или разсрочено изплащане на наследниците на остатъка от средствата по индивидуалната партида на осигурените лица или пенсионера.

Размерът на личната пожизнена допълнителна пенсия за старост се изчислява на основата на:

- натрупаните средства по индивидуалната партида;
- техническия лихвен процент;
- биометрични таблици.

Право на допълнителна пенсия може да се придобие и чрез внасяне на еднократни вноски, като техният размер се определя на базата на актюерски разчети.

Техническият лихвен процент и биометричните таблици се одобряват от заместник председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ Управление “Осигурителен надзор”.

Осигурителният договор се прекратява в следните случаи:

- при смърт на осигурения;
- когато осигуреното лице прехвърли в полза на трето лице или друг пенсионен фонд цялата сума, натрупана в неговата индивидуална партида;

- при изтегляне на цялата сума, натрупана по неговата индивидуална партида.

Професионален пенсионен фонд (ППФ) осигурява срочна професионална пенсия за ранно пенсиониране. Професионалната пенсия за ранно пенсиониране се получава до момента на придобиване на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по част първа от Кодекса за социално осигуряване (КСО).

Осигурените лица във Фонда имат право на :

- срочна професионална пенсия за ранно пенсиониране за работещите при условията на I и II категория труд съобразно категорията труд;
- еднократно изплащане до 50% от средствата натрупани по индивидуална партида сума при пожизнено загубена работоспособност над 70.99 на сто;
- еднократно или разсрочено изплащане на натрупаната по индивидуалната партида сума на наследници на починал осигурен или на пенсионер на фонда.

Размерът на професионалната пенсия за ранно пенсиониране се изчислява на основата на:

- натрупаните средства по индивидуалната партида;
- срокът на получаване на пенсията;
- техническия лихвен процент, одобрен от зам. председателя на Комисията за финансов надзор.

При придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по дял Първи на КСО преди изтичане на срока, за който е отпусната професионалната пенсия, с последната пенсия на осигуреното лице се изплаща и остатъкът на средствата в индивидуалната осигурителна партида.

Осигурителният договор се прекратява при следните случаи:

- при смърт на осигуреното лице;
- при изтегляне на всички натрупани средства по индивидуалната партида на осигуреното лице при пенсиониране за осигурителен стаж и възраст по част първа от КСО, ако не е придобило право на професионална пенсия по условията на КСО;
- при подписване на действителен договор за осигуряване в професионален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, който е сключен след получаване съгласие от пенсионно-осигурителното дружество за промяна на участието на осигуреното лице.

Осигуряването се осъществява с месечни парични осигурителни вноски. Размерът им се определя в Кодекса за социалното осигуряване като процент от осигурителния доход.

Универсален пенсионен фонд (УПФ): Осигуряването за лична допълнителна пожизнена пенсия за старост се извършва въз основа на договор, сключен между Групата и осигурените лица за участие във фонда – при избор на УПФ от осигуреното лице, както и в резултат на служебно разпределение, осъществено от Национална агенция по приходите (НАП).

Право на придобиване на лична допълнителна пенсия за старост от Универсален пенсионен фонд възниква, когато лицето придобие право на пенсия за осигурителен стаж и възраст при условията на част първа от Кодекса за социално осигуряване или 5 години преди навършване на възрастта за получаване на пенсия от Държавното обществено осигуряване по желание на осигуреното лице, при положение, че натрупаните средства по индивидуалната партида позволяват отпускането на такава пенсия в размер не по-малък от размера на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл.68, ал.1-3.

Осигурените лица във Фонда имат право на:

- допълнителна пожизнена пенсия за старост след придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст по Част първа на КСО;
- еднократно изплащане до 50 на сто от натрупаната по индивидуалната партида сума при пожизнено загубена работоспособност над 70,99%;

- еднократно или разсрочено изплащане на натрупаната по индивидуалната партида сума на наследниците на починало осигурено лице и на пенсионер на Фонда.

Размерът на личната пожизнена допълнителна пенсия за старост се определя на основата на:

- натрупаните средства по индивидуалната партида;
- техническия лихвен процент;
- биометрични таблици.

Техническият лихвен процент и биометричните таблици се одобряват от заместник председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ Управление “Осигурителен надзор”.

Осигурителният договор се прекратява в следните случаи:

- при смърт на осигуреното лице;
- при подписване на действителен договор за осигуряване в универсален пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество, който е сключен след получено съгласие от Групата за промяна на участието на осигуреното лице.

Осигуряването се осъществява с месечни парични осигурителни вноски. Размерът им е определен в Кодекса за социално осигуряване като процент от осигурителния доход.

4.29. Специализирани резерви за пенсионна дейност

Групата заделя пенсионни резерви за гарантиране на минимална доходност, свързана с дейността на фондовете по допълнително задължително пенсионно осигуряване, съгласно изискванията на Кодекса за социално осигуряване (КСО). Пенсионните резерви, които са формирани до момента, представляват 1.00% от активите на фондовете. Натрупаните резерви се инвестират, съгласно изискванията на КСО.

4.30. Здравноосигурителни резерви

Групата заделя здравноосигурителни резерви съгласно Закона за здравното осигуряване и свързаните с него подзаконовни нормативни актове. Натрупаните резерви следва да се инвестират съгласно изискванията на Закона за здравното осигуряване и при осигуряване на сигурност, доходност и съответна на здравноосигурителните договори ликвидност.

4.31. Пенсионни и краткосрочни възнаграждения на служителите

Групата отчита краткосрочни задължения по компенсирани отпуски, възникнали поради неизползван платен годишен отпуск в случаите, в които се очаква той да бъдат ползван в рамките на 12 месеца след датата на отчетния период, през който наетите лица са положили труда, свързан с тези отпуски. Краткосрочните задължения към персонала включват надници, заплати и социални осигуровки.

Групата дължи пенсионни възнаграждения на служителите си по планове с дефинирани доходи във връзка с изискванията на Кодекса на труда съгласно, които при прекратяване на трудовото правоотношение, след като служителят е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Групата е задължена да му изплати обезщетение в размер до шест брутни работни заплати.

Задължението, признато в консолидирания отчет за финансовото състояние относно планове с дефинирани доходи, представлява настоящата стойност на задължението по изплащане на дефинирани доходи към края на отчетния период.

Ръководството на Групата оценява задължението по изплащане на дефинирани доходи веднъж годишно с помощта на независим актюер. Оценката на задълженията е базирана на стандартни проценти на инфлацията, очаквана промяна на разходите за медицинско обслужване и смъртност. Бъдещи увеличения на заплатите също се вземат под внимание. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година като се взема предвид доходността на дългосрочни ДЦК.

Актьорските печалби или загуби се признават в другия всеобхватен доход. Нетните разходи за лихви, свързани с пенсионните задължения, са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансови разходи“. Всички други разходи, свързани с разходи за пенсионни възнаграждения на служителите, са включени на ред „Разходи за нефинансова дейност“ и ред "Административни разходи".

Краткосрочните доходи на служителите, включително и полагаемите се отпуски, са включени в текущите пасиви на ред „Пенсионни и други задължения към персонала“ по недисконтирана стойност, която Групата очаква да изплати.

4.32. Застрахователни операции

Групата прилага МСФО 4 „Застрахователни договори“. Този стандарт дефинира изисквания за оповестяването на счетоводната политика и представяне на сравнителна информация по отношение на застрахователните активи и пасиви, както и приходите и разходите свързани със застрахователната дейност. Счетоводната политика на Групата е съобразена със спецификата на предлаганите застрахователни услуги и съответните нормативни изисквания.

4.33. Застрахователни договори

Застрахователни договори са тези ангажименти, които към датата на тяхното действие прехвърлят съществени застрахователни рискове върху Групата. Приема се, че съществен застрахователен риск съществува тогава, когато има реална възможност Групата да изплати обезщетение в полза на застрахованото лице и/или трета страна по настъпили застрахователни събития, в размер надхвърлящ 10% от сумата, която би била изплатена, ако такова събитие не настъпи.

След първоначално признаване на застрахователните договори те продължават да се представят като такива за периода на тяхното действие, независимо че е възможно съществено намаляване на застрахователния риск за периода.

4.34. Презастрахователни договори

Групата отстъпва част от застрахователния риск, който носи по сключени застрахователни договори с презастрахователи. Очакваните ползи на Групата от презастрахователните договори по отношение на предстоящи плащания се признават като активи в консолидирания отчет за финансовото състояние в момента на тяхното възникване.

Групата периодично извършва преглед за обезценка на вземанията от презастрахователи. Ако са налице обстоятелства за такива обезценки, презастрахователните вземания се намаляват до размера на сумата, която се очаква да бъде събрана. Разликата се посочва като изменение в дела на презастрахователите в резерва за предстоящи плащания в техническия отчет за застрахователната дейност.

Групата извършва и активно презастраховане. Премиите и обезщетенията по активно презастраховане се отчитат заедно със записаните застрахователни премии и изплатените брутни обезщетения по преки застрахователни операции.

4.35. Застрахователни резерви

Застрахователните резерви се създават от застрахователя за покриване на настоящи и бъдещи задължения към застрахованите въз основа на застрахователните договори, и не са елемент на собствения капитал. Застрахователните резерви се изчисляват от актьора на Групата чрез актьорски методи, които са съвкупност от математически и статистически методи и правила. Застрахователните резерви се посочват в консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата в брутен размер, както и частта на презастрахователя. Когато застраховането се извършва в чуждестранна валута, в същата валута се създават и резервите за него. Застрахователните резерви, заделени през предходния отчетен период, се посочват като приход от освободени резерви през текущия отчетен период, а заделените в края на периода - като разход за заделени резерви в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход. Застрахователните

резерви, отнасящи се за частта на презастрахователя, заделени през предходния отчетен период, се посочват като разход от освободени резерви през текущия отчетен период, а заделените в края на периода - като приход от заделени резерви в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

4.36. Адекватност на резервите

Периодично актюерът на Групата прави оценка дали общо формираните резерви, са достатъчни, за да покрият евентуални бъдещи плащания. Съгласно изискванията на регулаторните органи сумата на така формираните резерви трябва да бъде обезпечена напълно с инвестиции във високоликвидни активи (в процентни съотношения, регламентирани в съответните нормативни актове).

При оценката за адекватност на резервите се взимат под внимание паричните потоци, насочени за плащане на обезщетения, парични потоци, генерирани от събрани премии, изплатени комисионни.

4.37. Провизии, условни пасиви и условни активи

Провизиите се признават, когато има вероятност сегашни задължения в резултат от минало събитие да доведат до изходящ поток на ресурси от Групата и може да бъде направена надеждна оценка на сумата на задължението. Възможно е срочността или сумата на изходящия паричен поток да е несигурна. Сегашно задължение се поражда от наличието на правно или конструктивно задължение вследствие на минали събития. Провизиите за реструктуриране се признават само ако е разработен и приложен подробен формален план за реструктуриране или ръководството е обявило основните моменти на плана за реструктуриране пред тези, които биха били засегнати. Провизии за бъдещи загуби от дейността не се признават.

Сумата, която се признава като провизия, се изчислява на база най-надеждната оценка на разходите, необходими за уреждане на сегашно задължение към края на отчетния период, като се вземат предвид рисковете и несигурността, свързани със сегашното задължение. Когато съществуват редица подобни задължения, вероятната необходимост от изходящ поток за погасяване на задължението се определя, като се отчете групата на задълженията като цяло. Провизиите се дисконтират, когато ефектът от времевите разлики в стойността на парите е значителен.

Обезщетения от трети лица във връзка с дадено задължение, за които Групата е сигурна, че ще получи, се признават като отделен актив. Този актив може и да не надвишава стойността на съответната провизия.

Провизиите се преразглеждат към края на всеки отчетен период и стойността им се коригира, за да се отрази най-добрата приблизителна оценка.

В случаите, в които се счита, че е малко вероятно да възникне изходящ поток на икономически ресурси в резултат на текущо задължение, пасив не се признава. Условните пасиви следва да се оценяват последващо по по-високата стойност между описаната по-горе сравнима провизия и първоначално признатата сума, намалена с натрупаната амортизация.

Вероятни входящи потоци на икономически ползи, които все още не отговарят на критериите за признаване на актив, се смятат за условни активи.

4.38. Значими преценки на ръководството при прилагане на счетоводната политика

Значимите преценки на ръководството при прилагането на счетоводните политики на Групата, които оказват най-съществено влияние върху консолидирания финансов отчет, са описани по-долу. Основните източници на несигурност при използването на приблизителните счетоводни оценки са описани в пояснение 4.39.

4.38.1. Лизинги

Съгласно МСС 17 „Лизинг“ ръководството класифицира лизинговите договори за самолети, автомобили, имоти и други активи като финансов лизинг. В някои случаи лизинговата транзакция не е еднозначна и ръководството преценява дали договорът е финансов лизинг, при който всички съществени рискове и ползи от собствеността върху актива се прехвърлят на лизингополучателя.

4.38.2. Отсрочени данъчни активи

Оценката на вероятността за бъдещи облагаеми доходи за усвояването на отсрочени данъчни активи се базира на последната одобрена бюджетна прогноза, коригирана относно значими необлагаеми приходи и разходи и специфични ограничения за пренасяне на неизползвани данъчни загуби или кредити. Ако надеждна прогноза за облагаем доход предполага вероятното използване на отсрочен данъчен актив особено в случаи, когато активът може да се употреби без времево ограничение, тогава отсроченият данъчен актив се признава изцяло. Признаването на отсрочени данъчни активи, които подлежат на определени правни или икономически ограничения или несигурност, се преценява от ръководството за всеки отделен случай на базата на специфичните факти и обстоятелства.

4.38.3. Инвестиции, държани до падеж

Ръководството е потвърдило намерението и възможността си да държи до настъпването на падежа им облигациите, които са класифицирани като инвестиции, държани до падеж. Това решение е съобразено с текущата ликвидност и капитала на Групата.

4.38.4. Липса на контрол над дъщерни дружества

В случаите, в които предприятието – майка притежава пряко или косвено чрез дъщерни предприятия повече от половината от правата на глас в дадено предприятие, но не притежава властта да управлява финансовата и оперативна политика на предприятието и/или е налице договорно споразумение по силата на което Групата не контролира предприятието, то инвестицията в акциите/дялове на това предприятие се класифицира като финансов актив по реда на МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване“.

Предприятието майка притежава 100% от собствения капитал на дъщерното дружество Авиокомпания Хемус Ер ЕАД индиректно чрез дъщерни дружества. Дяловото участие не води до придобиване на контрол, съгласно договори за управление от 2009 г. за прехвърляне на правото на глас. Поради тази причина инвестицията в Авиокомпания Хемус Ер ЕАД е прекласифицирана във финансов актив съгласно МСС 39.

Предприятието майка притежава 90% от собствения капитал на дъщерното дружество Нико Комерс ООД индиректно чрез дъщерни дружества. Дяловото участие не води до придобиване на контрол, съгласно договори за управление от 2010 г. за прехвърляне на правото на глас. Поради тази причина инвестицията в Нико Комерс ООД е прекласифицирана във финансов актив съгласно МСС 39.

Предприятието майка притежава 97.32% от собствения капитал на дъщерното дружество ПФК Черно Море АД индиректно чрез дъщерни дружества. Дяловото участие не води до придобиване на контрол, съгласно договори за управление от 2012 г. за прехвърляне на правото на глас. Поради тази причина инвестицията в ПФК Черно Море АД е прекласифицирана във финансов актив съгласно МСС 39.

4.38.5. Приходи от продажба на самолетни билети, чийто срок на валидност е изтекъл

Групата основно предоставя услуги по превоз на пътници, които се осъществяват при настъпването на периода, за който е издаден самолетния билет. Прихода от услугата по превоз на пътниците се признава, когато превоза реално бъде извършен. В случаите, когато клиентите са закупили билети, но периода на валидност на самолетните билети е изтекъл и те не могат да бъдат

ползвани от клиента, Групата отписва стойността на признатото задължение като друг приход. Съответната пропорционална част на летищните такси, принадлежащи се на стойността на продадените самолетни билети, за които превозът не е извършен поради изтичането на периода му на валидност, също се отписват от задълженията и се признават като други приходи. Отчитането на другите приходи от билети и летищни такси с изтекла валидност се базира на статистическа информация, извлечена от регистрите бази данни, поддържани от Групата. Ръководството смята, че изтичането на периода на валидност за всеки самолетен билет, когато той не е бил ползван дава основание за признаване на приходи. Това разбиране се основава на основния възприет принцип за признаване на приходи, а именно че те са базирани на фактически извършените услуги.

4.38.6. Приходи от продажба на самолетни билети в случаи на прекъсване на полета и/или премаршрутиране

Като член на Международната организация за въздушен транспорт (International Air Transport Association - IATA), Групата е обвързана със спазване на правила за въздушния транспорт, наложени от ИАТА. Съгласно ИАТА резолюции 735d и 735e, в случаите на недоброволно премаршрутиране и/или прекъсване на полета, авиокомпанията е задължена да издаде документа FIM (flight interruption manifest). FIM е валиден за определен полет на авиокомпанията-агент, която е различна от авиокомпанията, първоначално издала оригиналния билет за полета.

Съгласно правилата на глава А2, т. 2.6.1 от RAM (Revenue Accounting Manual) при наличието на издаден FIM, приемащата страна (авиокомпанията-агент) задължава издателя на FIM с приложимата пълна еднопосочна тарифа за съответните двойки градове, където е извършено пътуването. В един FIM могат да се включат много билети и задължението следва да бъде отчетено по тарифата, валидна за класата на пътуване на всеки пътник, приложима за датата на полета. След получаване на фактурата, приемащата авиокомпания (извършила полета) има право според правилата на глава А2, т. 2.6.2 и глава А10, т. 4.1. на RAM, в рамките на шест месеца от датата на издаване на фактурата да направи редуит на база прорейтната стойност. При получаване на редуитната фактура се закрива възникналият разчет. След изтичане на шестмесечния срок за възражения /редуити/, непредявените суми се признават като приход.

Отчитането на приходите се базира на предишен опит и Ръководството смята, че 90 % от стойността на всички издадени и непредявени FIM дава основание за признаване на приходи, базирани на фактически извършените услуги.

4.38.7. Приходи от продажба на самолетни билети при ползване на бонус точки по програми за лоялни клиенти

Групата има действащи програми за лоялни клиенти, при които клиентите могат да набират бонус точки (наградни кредити), които след това могат да заменят за безплатни билети за полетите на България Ер АД, могат да получат право за безплатен превоз на допълнителен багаж, превоз в бизнес-класа при закупен билет за икономична класа, ваучери за бизнес-салона на летището и други подобни поощрения за лоялни клиенти.

Групата отчита наградните кредити като отделно разграничим компонент на сделката за продажба, в която поощренията са дадени. Справедливата стойност на полученото възнаграждение или вземането по отношение на първоначалната продажба се разпределя между бонус точките (наградните кредити) и другите компоненти на продажбата. Възнаграждението, разпределено към бонус точките се оценява чрез позоваване на тяхната справедлива стойност, т.е. сумата, по която наградните кредити могат да се продадат отделно. Групата само предоставя поощренията за лоялните клиенти и признава възнаграждението, разпределено към поощренията като приход, когато тези поощрения под формата на бонус точки бъдат заменени и Групата изпълни задължението си за доставката им. Сумата на признатия приход се основава на броя на наградните кредити, които са заменени за награди, в съотношение с общия брой, който се очаква да бъде заменен.

4.39. Несигурност на счетоводните приблизителни оценки

При изготвянето на консолидирания финансов отчет ръководството прави редица предположения, оценки и допускания относно признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи.

Действителните резултати могат да се различават от предположенията, оценките и допусканията на ръководството и в редки случаи съответстват напълно на предварително оценените резултати.

Информация относно съществените предположения, оценки и допускания, които оказват най-значително влияние върху признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи е представена по-долу.

4.39.1. Обезценка

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Групата изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци (вж. пояснение 4.16). При изчисляване на очакваните бъдещи парични потоци ръководството прави предположения относно бъдещите брутни печалби. Тези предположения са свързани с бъдещи събития и обстоятелства. Действителните резултати могат да се различават и да наложат значителни корекции в активите на Групата през следващата отчетна година.

В повечето случаи при определянето на приложимия дисконтов фактор се прави оценка на подходящите корекции във връзка с пазарния риск и рисковите фактори, които са специфични за отделните активи.

Групата е претърпяла загуби от обезценка на репутацията в размер на 942 хил. лв. (2013 г.: 1 123 хил. лв.), за да се намали балансовата стойност на репутацията до възстановимата им стойност (вж. пояснение 11).

4.39.2. Полезен живот на амортизируеми активи

Ръководството преразглежда полезния живот на амортизируемите активи в края на всеки отчетен период.

Към 31 декември 2014 г. ръководството определя полезния живот на активите, който представлява очакваният срок на ползване на активите от Групата. Преносните стойности на активите са анализирани в пояснения 12 и 8. Действителният полезен живот може да се различава от направената оценка поради техническо и морално изхабяване, предимно на софтуерни продукти и компютърно оборудване.

4.39.3. Материални запаси

Материалните запаси се оценяват по по-ниската стойност от цената на придобиване и нетната реализуема стойност. При определяне на нетната реализуема стойност ръководството взема предвид най-надеждната налична информация към датата на приблизителната оценка. Бъдещата реализация на балансовата стойност на материалните запаси 40 820 хил. лв. (2013 г.: 37 155 хил. лв.) се влияе от бъдещото предоставяне на услуги и пазарната реализация на материалните запаси, пояснение 15.

4.39.4. Задължение за изплащане на дефинирани доходи

Ръководството оценява веднъж годишно с помощта на независим актюер задължението за изплащане на дефинирани доходи. Действителната стойност на задължението може да се различава от предварителната оценка поради нейната несигурност. Оценката на задълженията е базирана на стандартни проценти на инфлацията, очаквана промяна на вероятност за оттегляне и

смъртност. Бъдещи увеличения на заплатите също се вземат под внимание. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година като се взема предвид доходността на държавни ценни книжа.

4.39.5. Провизии

Групата е ответник по няколко съдебни дела към настоящия момент, чийто изход може да доведе до задължения на стойност, различна от сумата на признатите във финансовия отчет провизии. Провизиите нямат да бъдат разглеждани тук по-подробно, за да се избегнат предубеждения, свързани с позицията на Групата в горепосочените спорове.

4.39.6. Бизнес комбинации

При първоначалното им признаване активите и пасивите на придобитите дружества са включени в консолидирания отчет за финансовото състояние с тяхната справедлива стойност. При изчисляване на справедливата стойност ръководството използва оценки на бъдещите парични потоци и дисконтови фактори, които обаче могат да се различават от действителните резултати. Всички промени в оценката след първоначалното признаване биха се отразили върху стойността на репутацията. Информация относно придобитите активи и пасиви е представена в пояснение 5.

5. База за консолидация

5.1. Инвестиции в дъщерни предприятия

Дъщерните предприятия, включени в консолидацията, са както следва:

Име на дъщерното предприятие	Страна на учредяване	Основна дейност	31/12/2014	31/12/2014	31/12/2013	31/12/2013
			Консолидационен процент	Номинален процент	Консолидационен процент	Номинален процент
Централна Кооперативна Банка АД	България	Финансов сектор	82.42%	82.43%	82.31%	82.32%
ЦКБ АД - Скопие	Македония	Финансов сектор	71.99%	87.35%	71.90%	87.35%
ЗАО Инвестиционна Корпоративна Банка	Руска Федерация	Финансов сектор	71.10%	86.27%	49.38%	59.75%
ЦКБ Груп ЕАД	България	Финансов сектор	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
ЦКБ Асетс Мениджмънт ЕООД	България	Финансов сектор	82.42%	100.00%	82.31%	100.00%
ЗАД Армеец	България	Финансов сектор	96.34%	96.34%	96.34%	96.34%
ОАО СК Итил Армеец	Руска Федерация	Финансов сектор	96.34%	100.00%	-	-
ООО Итил МЕД	Руска Федерация	Финансов сектор	96.34%	100.00%	-	-
ЗАЕД ЦКБ Живот	България	Финансов сектор	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
ПОАД ЦКБ Сила	България	Финансов сектор	51.26%	51.26%	51.26%	51.26%
ДПФ ЦКБ Сила	България	Финансов сектор	51.26%	51.26%	51.26%	51.26%
УПФ ЦКБ Сила	България	Финансов сектор	51.26%	51.26%	51.26%	51.26%
ППФ ЦКБ Сила	България	Финансов сектор	51.26%	51.26%	51.26%	51.26%
Химимпорт Холандия Б.В.	Холандия	Финансов сектор	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
Зърнени Храни България АД	България	Производство, търговия и услуги	69.79%	69.79%	69.27%	69.27%
Проучване и добив на нефт и газ АД	България	Производство, търговия и услуги	50.87%	66.36%	42.98%	55.64%
Българска петролна рафинерия ЕООД	България	Производство, търговия и услуги	50.87%	100.00%	42.98%	100.00%
Слънчеви лъчи Провадия ЕООД	България	Производство, търговия и услуги	69.79%	100.00%	69.27%	100.00%
Асенова Крепост АД	България	Производство, търговия и услуги	53.49%	76.65%	69.20%	77.20%

Име на дъщерното предприятие	Страна на учредяване	Основна дейност	31/12/2014	31/12/2014	31/12/2013	31/12/2013
			Консолидационен процент	Номинален процент	Консолидационен процент	Номинален процент
ПДНГ –Сервиз ЕООД	България	Производство, търговия и услуги	50.87%	100.00%	42.98%	100.00%
Издателство геология и минерални ресурси ООД	България	Производство, търговия и услуги	35.61%	70.00%	30.09%	70.00%
Булхимтрейд ООД	България	Производство, търговия и услуги	46.06%	66.00%	45.72%	66.00%
Химойл Трейд ООД	България	Производство, търговия и услуги	41.87%	60.00%	41.56%	60.00%
Рабър Трейд ООД	България	Производство, търговия и услуги	41.87%	60.00%	41.56%	60.00%
Химцелтекс ООД	България	Производство, търговия и услуги	41.96%	60.13%	41.65%	60.13%
Тексим Трейдинг ООД	България	Производство, търговия и услуги	35.59%	51.00%	35.33%	51.00%
Химойл БГ ЕООД	България	Производство, търговия и услуги	50.87%	100.00%	50.87%	100.00%
Зърнени храни грейн АД	България	Производство, търговия и услуги	69.79%	100.00%	69.27%	100.00%
Диализа България ООД	България	Производство, търговия и услуги	34.89%	50.00%	34.64%	50.00%
Химимпорт Фарма АД	България	Производство, търговия и услуги	47.46%	68.00%	47.10%	68.00%
Пловдивска стокова борса АД	България	Производство, търговия и услуги	75.00%	75.00%	75.00%	75.00%
Асела АД	България	Производство, търговия и услуги	35.56%	51.39%	35.56%	51.39%
АК Пластик ООД	България	Производство, търговия и услуги	68.51%	99.00%	68.51%	99.00%
Прайм Лега Консулт ООД	България	Производство, търговия и услуги	70.00%	70.00%	70.00%	70.00%
СК ХГХ Консулт ООД	България	Производство, търговия и услуги	59.34%	59.34%	59.34%	59.34%
Омега Финанс ООД	България	Производство, търговия и услуги	67.00%	96.00%	61.80%	96.00%
Медицински център Хелт Медика ООД	България	Производство, търговия и услуги	0.00%	0.00%	90.00%	90.00%
Ай Ти Системс Консулт ЕООД	България	Производство, търговия и услуги	69.79%	100.00%	66.74%	100.00%
Булхимекс ГмБХ	Германия	Недвижими имоти	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
Техно Капитал АД	България	Производство, търговия и услуги	55.83%	90.00%	-	-
Българска Корабна Компания ЕАД	България	Морски и речен транспорт	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
Параходство Българско Речно Плаване АД	България	Морски и речен транспорт	79.54%	81.05%	82.21%	83.72%

Име на дъщерното предприятие	Страна на учредяване	Основна дейност	31/12/2014	31/12/2014	31/12/2013	31/12/2013
			Консолидационен процент	Номинален процент	Консолидационен процент	Номинален процент
Порт Балчик АД	България	Морски и речен транспорт	77.90%	100.00%	74.27%	100.00%
Пристанище Леспорт АД	България	Морски и речен транспорт	99.00%	99.00%	99.00%	99.00%
Леспорт Проджект Мениджмънт ЕООД	България	Морски и речен транспорт	99.00%	100.00%	99.00%	100.00%
МАЯК КМ АД	България	Морски и речен транспорт	77.49%	94.25%	77.49%	94.25%
Българска Логистична Компания ЕООД	България	Морски и речен транспорт	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
Порт Пристис ООД	България	Морски и речен транспорт	43.75%	55.00%	45.22%	55.00%
Портстрой Инвест ЕООД	България	Морски и речен транспорт	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
Порт Инвест ЕООД	България	Морски и речен транспорт	79.54%	100.00%	82.21%	100.00%
Блу сий хорайзън корп	Сейшел	Морски и речен транспорт	79.54%	100.00%	82.21%	100.00%
Интерлихтер ЕООД	Словакия	Морски и речен транспорт	79.54%	100.00%	82.21%	100.00%
Бългериан Еървейз Груп ЕАД	България	Въздушен транспорт	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
България Ер АД	България	Въздушен транспорт	99.99%	99.99%	99.99%	99.99%
Еърпорт Сървисиз България ЕАД	България	Въздушен транспорт	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
България Ер Техник ЕООД	България	Въздушен транспорт	99.99%	100.00%	99.99%	100.00%
Еърпорт Консулт ЕООД	България	Въздушен транспорт	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
Транс интеркар ЕООД	България	Транспорт	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
Енергопроект АД	България	Строителен и инженерен сектор	83.20%	83.20%	83.20%	83.20%
Триплан Архитектс ЕООД	България	Строителен и инженерен сектор	0.00%	0.00%	83.20%	100.00%
Енергопроект Ютилитис ООД	България	Строителен и инженерен сектор	42.43%	51.00%	42.43%	51.00%
Голф Шабла АД	България	Недвижими имоти	33.06%	65.00%	27.94%	65.00%
Спортен Комплекс Варна АД	България	Недвижими имоти	65.00%	65.00%	65.00%	65.00%
Спортен мениджмънт АД	България	Недвижими имоти	65.00%	100.00%	65.00%	100.00%
Техноимпекс АД	България	Недвижими имоти	88.90%	88.90%	-	-

Групата включва неконтролиращо участие (НКУ), разпределено по сегменти както следва.

Име на сегмент	Натрупани неконтролиращи участия	
	2014	2013
	'000 лв.	'000 лв.
Финансов сектор	67 635	69 324
Производство, търговия и услуги	131 161	130 781
Транспорт	17 247	14 713
Недвижими имоти	20 407	20 561
Строителство и инженеринг	766	611
	237 216	235 990

През 2014 г. са изплатени дивиденди на неконтролиращото участие в размер на 4 722 хил. лв.

Обобщена финансова информация активите и пасивите преди вътрешногрупови елиминации е оповестена в пояснение 7 Отчитане по сегменти.

5.2. Придобиване на ОАО СК Итил Армеец

На 31.03.2014 г. Групата придоби контрол над дружество ОАО СК Итил Армеец със седалище в гр. Казан, Руска федерация чрез покупка на 100% (преизчислени 96.34%) от собствения му капитал и правата на глас в дружеството.

Общата цена на придобиване възлиза на 12 126 хил. лв. и включва следните компоненти:

Покупна цена, платена чрез прихващане по договор за цесия	'000 лв. 12 126
Общо възнаграждение	12 126

Разпределението на покупната цена към придобитите активи и пасиви на дружество ОАО СК Итил Армеец е извършено през 2014 г. Стойността на всяка група придобити активи и пасиви, признати към датата на придобиване, е представена, както следва:

	Призната стойност към датата на придобиване '000 лв.
Имоти, машини и съоръжения	1 879
Нематериални активи	6 181
Финансови активи държани за търгуване	12 729
Материални запаси	429
Финансови активи и други вземания	5 731
Пари и парични еквиваленти	10 151
Застрахователни резерви	(19 669)
Задължения по застрахователни и презастрахователни договори и други задължения	(4 844)
Нетни разграничими активи и пасиви	12 587
Неконтролиращо участие	(461)
Справедлива стойност на придобитите разграничими нетни активи от Групата	12 126

В резултат на бизнес комбинацията няма преустановяване или промяна на дейността на дружеството.

	‘000 лв.
Общо възнаграждение	12 126
Справедлива стойност на придобитите разграничими нетни активи от Групата	(12 126)
Резултат от придобиване	-
	‘000 лв.
Сума на придобитите пари и парични еквиваленти	10 151
Нетен входящ паричен поток при придобиването	10 151

5.3. Придобиване на контролиращо участие в Техноимпекс АД

През 2014 г. Групата придоби контрол над дружество Техноимпекс 98 АД, влято в дъщерното му Техноимпекс АД през 2014 г. със седалище в гр. София чрез покупка на акции от мажоритарния му собственик, в резултат на което притежава 88.90% от собствения му капитал и правата на глас в дружеството.

Общата цена на придобиване за Групата възлиза на 480 хил. лв., чието разпределение към придобитите активи и пасиви на дружествата Техноимпекс АД е извършено през 2014 г. Стойността на всяка група придобити активи и пасиви, признати към датата на придобиване е представена, както следва:

	Призната стойност към датата на придобиване
	‘000 лв.
Репутация	1 472
Инвестиционни имоти	174
Други активи	32
Задължения	(1 138)
Нетна стойност на активите	540
Неконтролиращо участие	(60)
Справедлива стойност на придобитите разграничими нетни активи от Групата	480
	‘000 лв.
Общо възнаграждение	480
Справедлива стойност на придобитите разграничими нетни активи от Групата	(480)
Резултат от придобиване	-

5.4. Придобиване на контролиращо участие в Техно Капитал АД

През 2014 г. Групата придоби контрол над дружество Техно Капитал АД със седалище в гр. София чрез покупка на акции от мажоритарния му собственик, в резултат на което притежава 88.90% от собствения му капитал и правата на глас в дружеството.

Общата цена на придобиване за Групата възлиза на 140 хил. лв. Стойността на всяка група придобити активи и пасиви, признати към датата на придобиване, е представена, както следва:

	Призната стойност към датата на придобиване
	'000 лв.
Имоти, машини и съоръжения	1
Други активи	618
Пари	22
Задължения	(391)
Нетна стойност на активите	250
Неконтролиращо участие	(110)
Справедлива стойност на придобитите разграничими нетни активи от Групата	140
	'000 лв.
Общо възнаграждение	140
Справедлива стойност на придобитите разграничими нетни активи от Групата	(140)
Резултат от придобиване	-
	'000 лв.
Прехвърлено възнаграждение, платено с парични средства	(140)
Сума на придобитите пари и парични еквиваленти	22
Нетен изходящ паричен поток при придобиването	(118)

5.5. Придобиване на неконтролиращо участие в ЗАО Инвестиционна Корпоративна Банка

През 2014 г. Групата придоби допълнително дялово участие в размер 26.52% в своето дъщерно дружество ЗАО Инвестиционна Корпоративна Банка за сума в размер на 1 126 хил. лв., като по този начин увеличи своето контролиращо участие на 71.10% (консолидационен).

Балансовата стойност на новопридобитите нетни активи на дъщерното дружество ЗАО Инвестиционна Корпоративна Банка, признати към датата на придобиване в консолидирания финансов отчет, възлиза на 5 356 хил.лв. Групата е признала намаление на неконтролиращото участие в размер на 5 356 хил. лв. и увеличение на неразпределената печалба в размер на 4 230 хил. лв.

	‘000 лв.
Общо прехвърлено възнаграждение	(1 126)
Допълнително придобит дял в нетните активи на ЗАО Инвестиционна Корпоративна Банка	5 356
Увеличение на неразпределената печалба	4 230

5.6. Придобиване на неконтролиращото участие в Проучване и добив на нефт и газ АД

През 2014 г. Групата придоби допълнително дялово участие в размер 10.72% в своето дъщерно дружество Проучване и добив на нефт и газ АД за сума в размер на 13 492 хил. лв., като по този начин увеличи своето контролиращо участие на 50.87% (консолидационен).

Балансовата стойност на новопридобитите нетни активи на дъщерното дружество Проучване и добив на нефт и газ АД, признати към датата на придобиване в консолидирания финансов отчет, възлиза на 9 627 хил. лв. Групата е признала намаление на неконтролиращото участие в размер на 9 627 хил. лв. и намаление на неразпределената печалба в размер на 3 865 хил. лв.

	‘000 лв.
Общо прехвърлено възнаграждение	(13 492)
Допълнително придобит дял в нетните активи на дружество Проучване и добив на нефт и газ АД	9 627
Намаление на неразпределената печалба	(3 865)

5.7. Придобиване на неконтролиращо участие в Централна кооперативна банка АД

През 2014 г. Групата придоби допълнително дялово участие в размер 0.11% в своето дъщерно дружество Централна кооперативна банка АД за сума в размер на 161 хил. лв., като по този начин увеличи своето контролиращо участие на 82.42 % (консолидационен).

Балансовата стойност на новопридобитите нетни активи на дъщерното дружество Централна кооперативна банка АД, признати към датата на придобиване в консолидирания финансов отчет, възлиза на 388 хил.лв. Групата е признала намаление на неконтролиращото участие в размер на 388 хил. лв. и увеличение на неразпределената печалба в размер на 227 хил. лв.

	‘000 лв.
Общо прехвърлено възнаграждение	(161)
Допълнително придобит дял в нетните активи на дружество Централна кооперативна банка АД	388
Увеличение на неразпределената печалба	227

5.8. Придобиване на неконтролиращо участие в Зърнени храни България АД

През 2014 г. Групата придоби допълнително дялово участие в размер 0.52% в своето дъщерно дружество Зърнени Храни България АД за сума в размер на 649 хил. лв., като по този начин увеличи своето контролиращо участие на 69.79% (консолидационен).

Балансовата стойност на новопридобитите нетните активи на дъщерното дружество Зърнени Храни България АД, признати към датата на придобиване в консолидирания финансов отчет, възлиза на 1 202 хил.лв. Групата е признала намаление на неконтролиращото участие в размер на 1 202 хил. лв. и увеличение на неразпределената печалба в размер на 553 хил. лв.

	‘000 лв.
Общо прехвърлено възнаграждение	(649)
Допълнително придобит дял в нетните активи на дружество Зърнени Храни България АД,	1 202
Увеличение на неразпределената печалба	553

5.9. Продажба на част от контролиращото участие в Параходство българско речно плаване АД

През 2014 г. Групата продаде дялово участие в размер на 2.67% в своето дъщерно дружество Параходство българско речно плаване АД за парична сума в размер на 1 565 хил. лв., като по този начин намали своето контролиращо участие на 79.54%.

Балансовата стойност на нетните активи на дъщерното дружество Параходство българско речно плаване АД, признати към датата на продажбата в консолидирания финансов отчет в увеличение на неконтролиращото участие, възлиза на 1 834 хил. лв. Групата е признала намаление на неразпределената печалба в размер на 269 хил.лв.

	‘000 лв.
Общо прехвърлено възнаграждение	1 565
Продаден дял в нетните активи на дружество Параходство българско речно плаване АД	(1 834)
Намаление на неразпределената печалба	(269)

5.10. Продажба на част от контролиращото участие в Асенова крепост АД

През 2014 г. Групата продаде дялово участие в размер на 0.55% в своето дъщерно дружество Асенова Крепост АД за парична сума в размер на 176 хил. лв., като по този начин намали своето контролиращо участие от 53.49 %.

Балансовата стойност на нетните активи на дъщерното дружество Асенова Крепост АД, признати към датата на продажбата в консолидирания финансов отчет в увеличение на неконтролиращото участие, възлиза на 130 хил. лв. Групата е признала увеличение на неразпределената печалба в размер на 46 хил.лв.

	‘000 лв.
Общо прехвърлено възнаграждение	176
Продаден дял в нетните активи на дружество Асенова Крепост АД	(130)
Увеличение на неразпределената печалба	46

6. Инвестиции, отчетани по метода на собствения капитал

6.1. Инвестиции в асоциирани предприятия

Групата притежава акции или дялове от капитала на следните асоциирани предприятия:

Име	2014	Участие	2013	Участие
	'000 лв.	%	'000 лв.	%
Фрапорт ТСЕМ АД	117 021	40.00%	107 726	40.00%
Луфтханза Техник София ООД	6 038	24.90%	7 971	24.90%
ВиТиСи АД	2 541	41.00%	3 886	41.00%
Амадеус България ООД	3 140	45.00%	3 762	45.00%
Силвър Уингс България ООД	5 656	42.50%	3 468	42.50%
Сунспорт България АД	2 933	49.00%	1 565	49.00%
Добрички панаир АД	695	39.98%	1 320	37.92%
Каварна Газ ООД	466	35.00%	583	35.00%
	138 490		130 281	

Инвестициите в асоциирани предприятия са отчетени във финансовия отчет на Групата по метода на собствения капитал. Датата на финансовите отчети на асоциираните предприятия е 31 декември.

Финансовата информация за асоциираните предприятия може да бъде обобщена както следва:

	2014	2013
	'000 лв.	'000 лв.
Активи	550 692	548 948
Пасиви	(350 542)	(368 870)
Приходи	246 082	307 237
Печалба за периода	40 398	37 009
Дял от печалбата за периода за Групата	15 416	13 778

Към 31 декември 2014 г. Групата притежава 39.98 % (2013 г.: 37.92%) от правата на глас и собствения капитал на дружество Добрички панаир АД.

На 18 юни 2014 г. Групата придобива 40 бр. обикновени поименни акции, представляващи 2.06 % от капитала на Добрички панаир АД срещу сумата от 60 хил. лв.

През 2014 г. с решение на Общото събрание на акционерите на Добрички панаир АД се намалява капитала на дружеството, чрез намаляване на номиналната стойност на издадените 1 946 бр. обикновени поименни акции с право на глас, съответно от 1 000 лева номинална стойност на всяка една акция на 100 лева номинална стойност на всяка една акция.

През 2014 г. Групата е получила дивиденди от асоциираните си предприятия в размер на 6 393 хил. лв.

6.2. Инвестиции в съвместни предприятия

Групата притежава акции или дялове от капитала на следните съвместни предприятия:

Име	2014	Участие	2013	Участие
	'000 лв.	%	'000 лв.	%
Нюанс БГ АД	1 036	50.00%	727	50.00%
Варнафери ООД	-	50.00%	313	50.00%
	1 036		1 040	

Инвестицията във Варнафери ООД е напълно обезценена през периода.

В горната таблица е представен дял от загубата, полагащ се на Групата, непризнат в резултата в текущия отчетен период, т.к. превишава направената инвестиция.

Инвестициите в съвместните предприятия са отразени във финансовия отчет на Групата по метода на собствения капитал. Датата на финансовите отчети на съвместните предприятия е 31 декември. Финансовата информация за съвместните предприятия може да бъде обобщена, както следва:

	2014	2013
	'000 лв.	'000 лв.
Активи	40 302	32 269
Пасиви	(47 526)	(30 726)
Приходи	41 193	6 265
(Загуба)/печалба	(8 767)	134
Дял от (загубата)/печалбата за Групата	(4 384)	67

Групата няма условни задължения или други поети ангажименти, свързани със съвместното предприятие.

7. Отчитане по сегменти

Ръководството, отговорно за вземане на оперативни решения, определя оперативните сегменти базирайки се на видовете дейности, основните продукти и услуги, които се осъществяват от Групата. Дейността на Групата се разглежда като съвкупност от единици – оперативни сегменти, които могат да варират в зависимост от естеството и развитието на конкретен сегмент, като се отчита влиянието на рисков фактори, парични потоци, продукти и пазарни изисквания.

Всеки от оперативните сегменти се управлява отделно, доколкото той изисква отделни технологии и ресурси, както и отделни маркетингови подходи. Прилагането на МСФО 8 не е повлияло при идентифициране на основните оперативни сегменти на Групата в сравнение с тези определени в последния годишен консолидиран финансов отчет.

Съгласно МСФО 8 обявените печалби по сегменти, се основават на информацията, която се използва за нуждите на вътрешно управленско отчитане и която се преглежда регулярно от лицата, отговорни за вземане на оперативни решения.

При отчитането по сегменти според МСФО 8 Групата прилага същата политика на оценяване, както в последния годишен консолидиран финансов отчет. Всички трансфери между сегментите се оценяват и признават по пазарни цени и условия.

Основните оперативни сегменти на Групата са следните: Производство, търговия и услуги; Финанси; Транспорт; Недвижими имоти; Строителство и инженерни дейности.

Информацията за оперативните сегменти на Групата е обобщена, както следва:

Оперативни Сегменти 31 декември 2014 г.	Производство, търговия и услуги '000 лв.	Финанси '000 лв.	Транспорт '000 лв.	Недвижими имоти '000 лв.	Строителство и инженеринг '000 лв.	Елиминации '000 лв.	Консолидиран '000 лв.
Приходи от нефинансова дейност от външни клиенти	105 612	29 035	360 319	326	7 011	2 362	504 665
Промяна в справедливата стойност на инвестиционни имоти	(1 150)	3 425	15 062	-	-	25	17 362
Печалба от продажба на нетекущи активи	2 000	6 926	1 240	-	1 470	6 339	17 975
Междусегментни приходи от нефинансова дейност	22 017	3 862	4 689	-	823	(31 391)	-
Общо приходи от нефинансова дейност	128 479	43 248	381 310	326	9 304	(22 665)	540 002
Резултат от нефинансова дейност	12 543	39 577	8 059	(161)	992	5 130	66 140
Приходи от застраховане от външни клиенти	-	498 725	-	-	-	-	498 725
Междусегментни приходи от застраховане	-	5 552	-	-	-	(5 552)	-
Общо приходи от застраховане	-	504 277	-	-	-	(5 552)	498 725
Резултат от застраховане	-	17 567	-	-	-	(4 875)	12 692
Приходи от лихви	9 088	246 230	14 598	529	218	(41 570)	229 093
Разходи за лихви	(11 624)	(148 856)	(13 495)	(38)	(647)	41 570	(133 090)
Резултат от лихви	(2 536)	97 374	1 103	491	(429)	-	96 003
Положителни разлики от операции с финансови инструменти от външни клиенти	13 028	483 637	9 955	-	-	(26 167)	480 453
Междусегментни положителни разлики от операции с финансови инструменти	8 672	3 215	1 188	-	15	-	13 090
Общо положителни разлики от операции с финансови инструменти	21 700	486 852	11 143	-	15	(26 167)	493 543
Резултат от операции с финансови инструменти	21 251	65 764	10 648	-	15	(24 316)	73 362
Административни разходи	(7 627)	(203 011)	(11 772)	-	-	16 784	(205 626)
Печалба от инвестиции, отчетани по метода на собствения капитал	60	-	15 356	-	-	-	15 416
Други финансови приходи / (разходи)	110	84 393	(1 311)	(4)	(115)	(823)	82 250
Доход за разпределяне по осигурителни партии	-	(55 151)	-	-	-	-	(55 151)
Резултат за периода преди данъци	23 801	46 513	22 083	326	463	(8 100)	85 086
Разходи за данъци	(1 367)	(5 491)	361	(42)	(51)	(15)	(6 605)
Нетен резултат за периода	22 434	41 022	22 444	284	412	(8 115)	78 481

Оперативни Сегменти 31 декември 2014 г.	Производство, търговия и услуги '000 лв.	Финанси '000 лв.	Транспорт '000 лв.	Недвижими имоти '000 лв.	Строителство и инженеринг '000 лв.	Елиминации '000 лв.	Консолидиран '000 лв.
Активи на сегмента	767 884	7 763 852	818 539	49 069	16 864	(2 286 450)	7 129 758
Инвестиции в асоциирани предприятия по метода на собствения капитал	4 027	-	20 287	-	4	115 208	139 526
Общо консолидирани активи	771 911	7 763 852	838 826	49 069	16 868	(2 171 242)	7 269 284
Специализирани резерви	-	265 565	-	-	-	-	265 565
Пасиви на сегмента	319 790	5 578 378	385 588	1 462	12 856	(855 437)	5 442 637
Общо консолидирани пасиви	319 790	5 578 378	385 588	1 462	12 856	(855 437)	5 442 637

Оперативни Сегменти 31 декември 2013 г.	Производство, търговия и услуги '000 лв.	Финанси '000 лв.	Транспорт '000 лв.	Недвижими имоти '000 лв.	Строителство и инженеринг '000 лв.	Елиминации '000 лв.	Консолидиран '000 лв.
Приходи от нефинансова дейност от външни клиенти	126 324	15 558	373 555	212	3 192	970	519 811
Промяна в справедливата стойност на инвестиционни имоти	-	259	-	-	-	-	259
Печалба от продажба на нетекущи активи	1 220	4 943	1 143	-	-	(151)	7 155
Междусегментни приходи от нефинансова дейност	45 287	4 936	2 328	-	1 636	(54 187)	-
Общо приходи от нефинансова дейност	172 831	25 696	377 026	212	4 828	(53 368)	527 225
Резултат от нефинансова дейност	27 075	25 696	15 560	(33)	687	2 742	71 727
Приходи от застраховане от външни клиенти	-	387 451	-	-	-	-	387 451
Междусегментни приходи от застраховане	-	5 036	-	-	-	(5 036)	-
Общо приходи от застраховане	-	392 487	-	-	-	(5 036)	387 451
Резултат от застраховане	-	25 858	-	-	-	(4 387)	21 471
Приходи от лихви	9 682	254 961	12 960	506	230	(43 237)	235 102
Разходи за лихви	(14 573)	(153 355)	(16 233)	-	(718)	42 764	(142 115)
Резултат от лихви	(4 891)	101 606	(3 273)	506	(488)	(473)	92 987
Положителни разлики от операции с финансови инструменти от външни клиенти	11 263	414 093	2 025	-	-	(8 039)	419 342
Резултат от операции с финансови инструменти	11 235	66 929	2 022	-	-	(7 583)	72 603
Административни разходи	(12 980)	(192 238)	(11 744)	(204)	-	4 799	(212 367)
Печалба от придобивания	-	-	-	-	-	724	724
Печалба от инвестиции, отчитани по метода на собствения капитал	108	-	13 737	-	-	-	13 845
Други финансови приходи / (разходи)	(1 367)	68 309	(2 412)	-	(102)	1 246	65 674
Доход за разпределяне по осигурителни партии	-	(32 530)	-	-	-	-	(32 530)
Резултат за периода преди данъци	19 180	63 630	13 890	269	97	(2 932)	94 134
Разходи за данъци	(2 347)	(5 639)	14	(41)	(25)	261	(7 777)
Нетен резултат за периода	16 833	57 991	13 904	228	72	(2 671)	86 357

Оперативни Сегменти 31 декември 2013 г.	Производство, търговия и услуги '000 лв.	Финанси '000 лв.	Транспорт '000 лв.	Недвижими имоти '000 лв.	Строителство и инженеринг '000 лв.	Елиминации '000 лв.	Консолидиран '000 лв.
Активи на сегмента	832 173	7 130 404	808 453	46 561	17 747	(2 364 452)	6 470 886
Инвестиции в асоциирани предприятия по метода на собствения капитал	4 667	-	16 346	-	22	110 286	131 321
Общо консолидирани активи	836 840	7 130 404	824 799	46 561	17 769	(2 254 166)	6 602 207
Специализирани резерви	-	208 829	-	-	-	-	208 829
Пасиви на сегмента	394 721	5 020 915	373 321	235	14 222	(948 067)	4 855 347
Общо консолидирани пасиви	394 721	5 020 915	373 321	235	14 222	(948 067)	4 855 347

8. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията на Групата включват земи, сгради, машини и съоръжения, оборудване, транспортни средства, ремонт на наети активи, разходи за придобиване на нетекущи активи и други. Балансовата стойност може да бъде анализирана, както следва:

2014	Земя	Сгради	Машини и съоръжения	Оборудване и резервни части	Транспортни средства	Ремонт на наети активи	Други	Аванси и разходи по придобиване на ДМА	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Салдо към 1 януари 2014 г.	62 561	92 347	107 546	144 270	125 231	27 940	56 538	72 659	689 092
Новопридобити активи:									
- от бизнес комбинации	30	1 403	-	-	85	-	136	95	1 749
- отделно придобити	75	988	13 142	3 269	2 799	1 703	10 314	50 031	82 321
- рекласифицирани	-	-	-	-	-	-	-	822	822
Отписани активи									
- отделно отписани	(2 954)	(29 481)	(12 343)	(659)	(4 968)	(11 703)	(175)	(40 797)	(103 080)
- от бизнес комбинации	-	-	(382)	-	-	(130)	-	(92)	(604)
- активи, държани за продажба или включени в група за освобождаване	-	-	(104)	-	-	-	-	-	(104)
Салдо към 31 декември 2014 г.	59 712	65 257	107 859	146 880	123 147	17 810	66 813	82 718	670 196
Амортизация									
Салдо към 1 януари 2014 г.	-	(22 544)	(84 945)	(36 900)	(58 715)	(26 551)	(29 096)	-	(258 751)
Отписана амортизация	-	5 005	6 834	549	(477)	11 703	55	-	23 669
Амортизация	-	(2 560)	(8 104)	(4 300)	(3 914)	(2 568)	(1 489)	-	(22 935)
Салдо към 31 декември 2014 г.	-	(20 099)	(86 215)	(40 651)	(63 106)	(17 416)	(30 530)	-	(258 017)
Балансова стойност към 31 декември 2014 г.	59 712	45 158	21 644	106 229	60 041	394	36 283	82 718	412 179

- за периода, приключващ на 31 декември 2013 г.

2013	Земя	Сгради	Машини и съоръжения	Оборудване и резервни част	Транспортни средства	Ремонт на наети активи	Други	Разходи по придобиване и аванси	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Салдо към 1 януари 2013 г.	85 245	96 540	96 083	162 936	125 952	27 099	55 226	81 057	730 138
Новопридобити активи:									
- отделно придобити	8 521	36 444	17 926	1 818	2 805	991	1 470	77 990	147 965
Отписани активи									
- отделно отписани	(436)	(13 324)	(2 784)	(743)	(3 369)	(150)	(150)	(76 532)	(97 488)
- рекласифицирани в инвестиционни имоти	(30 763)	(27 147)	(3 640)	(19 665)	-	-	-	(9 856)	(91 071)
- от бизнес комбинации	(6)	(504)	(39)	(76)	(157)	-	(8)	-	(790)
- активи, държани за продажба или включени в група за освобождаване	-	338	-	-	-	-	-	-	338
Салдо към 31 декември 2013 г.	62 561	92 347	107 546	144 270	125 231	27 940	56 538	72 659	689 092
Амортизация									
Салдо към 1 януари 2013 г.	-	(28 084)	(78 991)	(35 039)	(55 526)	(24 189)	(27 851)	-	(249 680)
Отписана амортизация - активи, държани за продажба	-	69	-	-	-	-	-	-	69
Отписана амортизация от рекласификация в инвестиционни имоти	-	2 760	1 630	1 994	-	-	-	-	6 384
Отписана амортизация - други	-	4 110	1 116	482	3 108	150	73	-	9 039
Амортизация	-	(1 399)	(8 700)	(4 337)	(6 297)	(2 512)	(1 318)	-	(24 563)
Салдо към 31 декември 2013 г.	-	(22 544)	(84 945)	(36 900)	(58 715)	(26 551)	(29 096)	-	(258 751)
Балансова стойност към 31 декември 2013 г.	62 561	69 803	22 601	107 370	66 516	1 389	27 442	72 659	430 341

Всички разходи за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за нефинансова дейност” и ред „Административни разходи“.

Балансова стойност на заложените като обезпечение имоти, машини и съоръжения на Групата към 31 декември, е както следва:

	Земя	Сгради	Машини, съоръжения и оборудване	Транспортни средства	Други	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Балансова стойност към 31 декември 2014 г.	1 454	14 509	45 454	14 226	1 322	76 965
Балансова стойност към 31 декември 2013 г.	2 114	13 546	51 657	25 111	1 620	94 048

9. Лизинг

9.1. Финансов лизинг като лизингополучател

Групата има сключени договори за финансов лизинг в качеството си на лизингополучател за придобиването на техника и оборудване за кораби, леки автомобили, производствени машини, компютърна техника и други. Активите са включени в консолидирания отчет за финансово състояние в „Имоти, машини и съоръжения” (вж. Пояснение 8). Нетната балансова стойност на активите, придобити по договори за финансов лизинг, възлиза на 34 766 хил. лв. (2013 г.: 35 668 хил. лв.).

Задълженията за финансов лизинг са обезпечени от съответните активи, придобити при условията на финансов лизинг.

Бъдещите минимални лизингови плащания в края на всеки от представените отчетни периоди са представени, както следва:

31 декември 2014 г.	До 1 година	От 1 до 5 години	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Лизингови плащания	4 836	6 275	11 111
Дисконтиране	(198)	(137)	(335)
Нетна настояща стойност	4 638	6 138	10 776

31 декември 2013 г.	До 1 година	От 1 до 5 години	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Лизингови плащания	5 460	10 748	16 208
Дисконтиране	(392)	(354)	(746)
Нетна настояща стойност	5 068	10 394	15 462

Лизинговите договори включват фиксирани лизингови плащания и опция за закупуване в последната година от срока на лизинга. Лизинговите договори са неотменяеми, но не съдържат други ограничения. Не са признавани разходи от условни наеми и не се очакват разходи от сублизинг, тъй като всички активи, за които са сключени лизингови договори, се използват само от Групата.

9.2. Оперативен лизинг като лизингополучател

Бъдещите минимални плащания по оперативния лизинг на Групата са както следва:

	До 1 година ‘000 лв.	От 1 до 5 години ‘000 лв.	Над 5 години ‘000 лв.	Общо ‘000 лв.
Към 31 декември 2014 г.	56 797	129 354	12 233	198 384
Към 31 декември 2013 г.	53 477	131 239	28 597	213 313

Лизинговите плащания, признати като разход за периода, са в размер на 57 446 хил. лв. (2013 г: 58 319 хил. лв.).

Значимите за Групата действащи договори за оперативен лизинг са свързани с наемането на самолети и недвижими имоти.

Към датата на изготвяне на настоящия консолидиран финансов отчет, Групата е лизингополучател по договори за оперативен лизинг на 12 самолета (тип Ербъс, тип БАЕ, тип Ембраер).

Групата е страна по договори за оперативен лизинг на масивна административна сграда намираща се в идеалния център на гр. София, която ще се използва за централа на Централна Кооперативна Банка АД. Правото за ползване върху сградата е учредено за срок до 2016 г. Групата е страна по договори за оперативен лизинг на други четиринадесет масивни административни сгради, намиращи се в няколко големи града на територията на страната, които ще се използват за клонове на банката. Правата за ползване върху сградите са учредени за срок до 2020 г. През 2014 г. Групата сключва договори за оперативен лизинг на още единадесет масивни административни сгради, намиращи се в няколко големи града на територията на страната, които ще се използват за клонове на банката. Правата за ползване върху сградите са учредени за срок до 2026 г.

Договорите за оперативен лизинг не съдържат клаузи за условни плащания или последващо закупуване.

9.3. Оперативен лизинг като лизингодател

През 2013 г. и 2014 г. Групата предоставя под наем самолети на други компании при условията на оперативен лизинг. Реализираните приходи от отдаване на самолети под наем през 2014 г. са в размер на 13 788 хил. лв. (2013 г: 17 663 хил. лв.).

През 2013 г. и 2014 г. Групата отдава и недвижими имоти от групата на имоти, машини, съоръжения, както и инвестиционни имоти по договори за оперативен лизинг.

Приходите от наеми за 2014 г. възлизат на 6 728 хил. лв. (2013 г.: 6 909 хил. лв.).

Бъдещите минимални лизингови постъпления са представени, както следва:

	Минимални лизингови постъпления			
	До 1 година ‘000 лв.	От 1 до 5 години ‘000 лв.	Над 5 години ‘000 лв.	Общо ‘000 лв.
	Към 31 декември 2014 г.	1 889	747	1 123
Към 31 декември 2013 г.	7 250	13 002	15 024	35 276

Договорите за оперативен лизинг на Групата не съдържат клаузи за условен наем. Нито един от договорите за оперативен лизинг не съдържа опция за подновяване или покупка, клаузи за увеличение или ограничения относно дивиденди, по-нататъшен лизинг или допълнителен дълг.

10. Инвестиционни имоти

Инвестиционните имоти на Групата включват земи, сгради, хангари и обслужващи пристройки, които се държат с цел получаване на приходи от наем или за увеличаване стойността на капитала.

Инвестиционните имоти са представени в консолидирания финансов отчет на Групата, като е използван модел на справедливата стойност. Промени в балансовите стойности, отразени в консолидирания отчет за финансовото състояние, могат да бъдат представени както следва:

	Земя '000 лв.	Сгради '000 лв.	Машини и съоръжения '000 лв.	Общо '000 лв.
Балансова стойност към 1 януари 2013 г.	46 529	99 540	-	146 069
Новопридобити активи				
- чрез разходи за придобиване	903	329	-	1 232
- отделно придобити	-	66	-	66
- рекласификация от Имоти, машини и съоръжения (Пояснение 8)	30 763	24 387	29 537	84 687
Печалба от промяна на справедливата стойност на инвестиционни имоти	32	231	-	263
Загуба от промяна на справедливата стойност на инвестиционни имоти	-	(4)	-	(4)
Отписани активи	(619)	(1 318)	-	(1 937)
Рекласифицирани в Нетекущи активи, класифицирани като държани за продажба, пояснение 21	-	(608)	-	(608)
Балансова стойност към 31 декември 2013 г.	77 608	122 623	29 537	229 768
Новопридобити активи				
- бизнес комбинации	-	15 105	-	15 105
- отделно придобити	58	15 367	235	15 660
- рекласификация от активи, държани за продажба (Пояснение 8)	17 133	13 176	4 707	35 016
Печалба от промяна на справедливата стойност на инвестиционни имоти	1 150	17 422	-	18 557
Загуба от промяна на справедливата стойност на инвестиционни имоти	(45)	(56)	(1 109)	(1 195)
Отписани активи	(417)	(1 761)	(49)	(2 227)
Балансова стойност към 31 декември 2014 г.	95 487	181 876	33 321	310 684

Справедливата стойност на инвестиционните имоти на Групата е определена на база оценки от лицензирани оценители и от изготвени вътрешни доклади на експерти, които се позовават на актуалните пазарни нива.

През 2014 г. Групата рекласифицира активи, държани за продажба като инвестиционни имоти. Извършени са оценки от оценител върху инвестиционните имоти с цел определяне справедлива стойност на активите към датата на рекласификация и промяна на счетоводна политика. В резултат на това е отчетена обезценка в размер на 1 150 хил. лв. в печалбата или загубата за годината.

През 2013 г. съгласно решение на ръководството на Групата активи от групата на имоти, машини и съоръжения са рекласифицирани като инвестиционни имоти, във връзка с прехвърлянето на основния обем търговия със зърнени култури към други дружества. Машини и съоръжения, генериращи приходи от наем, са рекласифицирани в група „Инвестиционни имоти”.

Инвестиционни имоти заложили като обезпечения на задължения са в общ размер на 27 934 хил.лв. (2013 г: 78 414 хил.лв.)

Доходите от инвестиционни имоти за 2014 г. възлизат на 5 735 хил. лв. (2013 г.: 5 825 хил. лв.) и са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Приходи от нефинансова дейност”. Условни наеми не се признават. Преките оперативни разходи в размер на 875 хил. лв. са отчетени като „Разходи за нефинансова дейност” (2013 г.: 409 хил. лв.).

11. Репутация

Основните промени в балансовата стойност на репутацията произтичат от извършените годишни тестове за обезценка и от придобиването на дъщерни дружества в Групата през отчетния период.

	Репутация ‘000 лв.
За 2013 г.	
Салдо към 1 януари	39 416
Отписана репутация при продажба на дъщерни дружества	(527)
Призната загуба от обезценка през периода	(1 123)
Салдо към 31 декември	37 766
За 2014 г.	
Салдо към 1 януари	37 766
Репутация от новопридобито дъщерно дружество	1 472
Призната загуба от обезценка през периода	(942)
Салдо към 31 декември	38 296

В следствие на извършения годишен тест за обезценка за 2014 г. балансовата стойност на репутацията е разпределена по следните обекти, генериращи парични потоци:

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Зърнени Храни България АД	11 109	11 232
ЗАД Армеец	8 541	8 541
Централна Кооперативна Банка АД – Скопие	3 125	3 937
Централна Кооперативна Банка АД	5 311	5 311
ЦКБ Груп ЕАД	3 507	3 507
Асенова крепост АД	2 628	2 628
Техноимпекс АД	1 472	-
Национална стокова борса АД	655	655
Параходство Българско Речно Плаване АД	580	580
Тексим Трейдинг ООД	460	460
Проучване и добив на нефт и газ АД	358	358
Булхимекс ООД	217	217
Пристанище Леспорт АД	164	164
Слънчеви лъчи Провадия ЕАД	76	83
Омега Финанс ООД	47	47
ПОАД ЦКБ Сила	46	46
	38 296	37 766

Възстановимата стойност на обектите, генериращи парични потоци е определена на база изчисляване на стойността в употреба. При изчисленията са използвани прогнозни стойности на паричните потоци въз основа на финансови бюджети, одобрени от ръководството, които обхващат петгодишен период. Паричните потоци след петгодишния период са екстраполирани с помощта на постоянни проценти на нарастване, които са характерни за сектора, в който оперира всеки от обектите, генериращ парични потоци. Изполваните дисконтови проценти отразяват специфичните рискове, свързани със сектора, в който оперира всеки от обектите, генериращ парични потоци.

През 2014 г. е извършена обезценка на репутациите, свързани със Зърнени храни България АД и Централна Кооперативна Банка АД – Скопие в размер на общо 942 хил. лв. Обезценката на репутацията е включена на ред „Разходи за нефинансова дейност” и „Административни разходи“ в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

12. Други нематериални активи

Балансовите стойности на нематериалните активи на Групата за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	Търговски марки	Лицензи и патенти	Програмни продукти	Връзки с клиенти	Продукти от развойна дейност	Разходи по проучване и оценка	Учредени Вещни права	Други	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Брутна балансова стойност									
Салдо към 1 януари 2014 г.	44 885	8 806	7 272	6 400	1 145	7 325	37 090	1 775	114 698
Новопридобити активи:									
- от бизнес комбинации	-	-	-	6 181	-	-	-	-	6 181
- отделно придобити	-	161	651	-	-	8 166	11 950	1 512	22 440
- рекласифицирани активи	-	-	-	-	-	-	-	195	195
Отписани активи									
- рекласифицирани активи	-	-	-	-	-	(1 017)	-	(1 934)	(2 951)
- от бизнес комбинации и обезценка	-	-	-	(342)	-	-	-	-	(342)
- отделно отписани	-	(28)	(133)	-	-	(1 167)	(7 436)	(450)	(9 214)
Салдо към 31 декември 2014 г.	44 885	8 939	7 790	12 239	1 145	13 307	41 604	1 098	131 007
Амортизация									
Салдо към 1 януари 2014 г.	(25 173)	(5 232)	(5 908)	(2 349)	(52)	-	(10 436)	(867)	(50 017)
Отписани активи	-	13	15	-	-	-	2 459	-	2 487
Амортизация	(3 186)	(666)	(766)	(413)	-	-	(1 103)	(204)	(6 338)
Салдо към 31 декември 2014 г.	(28 359)	(5 885)	(6 659)	(2 762)	(52)	-	(9 080)	(1 071)	(53 868)
Балансова стойност към 31 декември 2014 г.	16 526	3 054	1 131	9 477	1 093	13 307	32 524	27	77 139

- за периода, приключващ на 31 декември 2013 г.

	Търговски марки	Лицензи и патенти	Програмни продукти	Връзки с клиенти	Продукти от развойна дейност	Разходи по проучване и оценка	Учредени Вещни права	Други	Общо
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Брутна балансова стойност									
Салдо към 1 януари 2013 г.	44 885	8 396	5 517	6 742	1 145	6 031	43 631	906	117 253
Новопридобити активи:									
- отделно придобити	-	458	1 899	-	-	11 048	-	939	14 344
Отписани активи									
- от бизнес комбинации	-	(40)	(113)	(342)	-	-	(6 541)	-	(7 036)
- отделно отписани	-	(8)	(31)	-	-	(9 754)	-	(70)	(9 863)
Салдо към 31 декември 2013 г.	44 885	8 806	7 272	6 400	1 145	7 325	37 090	1 775	114 698
Амортизация									
Салдо към 1 януари 2013 г.	(20 874)	(4 585)	(5 491)	(1 936)	(52)	-	(12 894)	(695)	(46 527)
Отписани активи	-	36	77	-	-	-	2 459	19	2 591
Амортизация	(4 299)	(683)	(494)	(413)	-	-	(1)	(191)	(6 081)
Салдо към 31 декември 2013 г.	(25 173)	(5 232)	(5 908)	(2 349)	(52)	-	(10 436)	(867)	(50 017)
Балансова стойност към 31 декември 2013 г.	19 712	3 574	1 364	4 051	1 093	7 325	26 654	908	64 681

Учредени вещни права

Учредените вещни права за ползване на сгради се отнасят за масивни административни сгради, намиращи се в няколко големи града на територията на страната, които ще се използват за клонове на ЦКБ АД. Правата на ползване върху сградите са учредени през 2011 г. и 2012 г. и 2014 г. за срокове до 2016 г., 2020 г. и 2022 г. за сума в размер на 41 604 хил. лв. (2012 г. : 37 090 хил. лв.) Балансовата стойност за всяко едно право на ползване се амортизира на равни части за съответния период на ползването на сградите.

Търговски марки

Търговските марки на Групата включват марка „България Ер“, национален превозвач и марка Арена-Армеец, представляваща име на мултифункционална зала в гр. София, България – Зала Арена Армеец.

Разходи по проучване и оценка

Разходите по проучване и оценка се състоят от предоставени права и капитализирани разходи по проучване и оценка.

Към 31.12.2014 г. са отчетени разходи за проучване и оценка в Блок 1-12 Кнежа, Блок 1-4 Каварна и Блок 1-17 Овча могила в размер на 13 307 хил. лв. (2013 г.: 7 325 хил. лв.).

	2014	2013
	‘000 лв.	‘000 лв.
Блок 1-12 Кнежа	11 862	7 232
Блок 1-4 Каварна	1 329	-
Блок 1-17 Овча могила	116	93
	<u>13 307</u>	<u>7 325</u>

Към края на отчетния период ръководството е направило технически и финансов преглед на активите по проучване и оценка с цел потвърждаване на намерението за продължаване на проучвателните дейности.

За някои от точките на проучване в края на годината - основно в Блок 1-4 Каварна са установени индикации за обезценка. В резултат на това разходи по проучване и оценка в размер на 1 167 хил. лв. са били обезценени (2013 г.: 971 хил. лв.). Същите са представени на ред „Други разходи“ в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход .

Всички разходи за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за нефинансова дейност“ и ред „Административни разходи“.

Групата не е заложила нематериални активи като обезпечения по свои задължения.

13. Дългосрочни финансови активи

Сумите, признати в консолидирания отчет за финансовото състояние, се отнасят към следните категории дългосрочни финансови активи:

	Пояснение	2014 '000 лв.	2013 '000 лв.
Кредити и вземания	13.1	1 378 290	1 244 326
Финансови активи, държани до падеж	13.2	189 051	146 777
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата	13.3	17 082	4 427
Финансови активи на разположение за продажба	13.4	264 039	280 867
		1 848 462	1 676 397

13.1. Кредити и вземания

	Пояснение	2014 '000 лв.	2013 '000 лв.
Дългосрочни банкови кредити и аванси на клиенти	13.1.1	1 241 843	1 082 265
Намалени с обезценка		(13 215)	(17 116)
		1 228 628	1 065 149
Договори за други дългосрочни заеми	13.1.2	149 662	179 177
		1 378 290	1 244 326

13.1.1. Анализ на дългосрочни банкови кредити и аванси на клиенти

	2014 '000 лв.	2013 '000 лв.
Анализ по видове клиенти		
Физически лица		
-в лева	191 284	109 742
-в чуждестранна валута	99 844	68 110
Предприятия		
-в лева	497 762	423 047
-в чуждестранна валута	452 953	481 366
	1 241 843	1 082 265
Обезценка за несъбираемост	(13 215)	(17 116)
Общо предоставени кредити и аванси на клиенти	1 228 628	1 065 149

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Анализ по икономически отрасли:		
Селско и горско стопанство	48 265	44 178
Промисленост	27 552	51 248
Строителство	109 549	59 239
Търговия и финанси	639 277	600 018
Транспорт и комуникации	92 705	95 760
Граждани	247 962	177 852
Други	76 533	53 970
	1 241 843	1 082 265
Обезценка за несъбираемост	(13 215)	(17 116)
Общо предоставени кредити и аванси на клиенти	1 228 628	1 065 149

Лихвени проценти

Кредитите отпуснати в български лева и чуждестранна валута се олихвяват с променлив лихвен процент. Според условията по тези кредити, лихвеният процент се изчислява въз основа на базисен лихвен процент на Банката плюс надбавка. Надбавката по редовните кредити е в границите от 3 до 7 процента, в зависимост от кредитния риск, отнасящ се за съответния кредитополучател, а по просрочените кредити се начислява лихва, съответстваща на олихвяването на неразрешения овъдрафт, чийто размер е 35%.

13.1.2. Договори за други дългосрочни заеми

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Вземания по предоставени заеми	84 918	125 783
Вземания по цесионни договори	64 744	53 394
	149 662	179 177

Дългосрочните предоставени заеми от Групата, извън банковата дейност, представляват главница и натрупани лихви към тях, отнасящи се за заеми, предоставени на несвързани лица. Заемите са предоставени при лихвени нива в рамките на 8 % - 14 % годишна лихва. Крайният срок за погасяване на предоставените заеми е след 31 декември 2014 г. Заемите не са обезпечени.

13.2. Финансови активи, държани до падеж

Финансовите активи, държани до падеж, включват облигации, издадени от българското правителство, облигации, издадени от чуждестранно търговско дружество и придобити държавни ценни книжа съгласно изискванията на Кодекса за застраховането за инвестиране на застрахователни резерви и собствени средства и други изисквания.

Балансовата стойност на финансовите активи, държани до падеж се отчитат по амортизирана стойност, включваща и размера на начислените лихви, на базата на техния оригинален матуритет. Балансовата стойност е както следва:

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Средносрочни български държавни облигации	92 654	65 417
Дългосрочни български държавни облигации	70 003	34 500
Средносрочни държавни облигации на Република Македония	26 394	26 394
Корпоративни облигации	-	20 466
Балансова стойност по амортизирана стойност	189 051	146 777

Български ценни книжа, заложен като обезпечение

Към 31 декември 2014 г., държавни облигации, емитирани от българското правителство в размер на 84 623 хил. лв. (2013 г.: 87 886 хил. лв.), са заложен като обезпечение за обслужване на бюджетни сметки.

13.3. Финансови активи, отчетани по справедлива стойност в печалбата или загубата

Дългосрочните финансови активи на Групата представляват инвестиране на собствени средства и специализирани резерви съгласно Кодекса за социалното осигуряване за покриване на минималната доходност на допълнителните задължителни пенсионни фондове. Финансовите активи са представени по справедлива стойност в печалбата или загубата, определени като такива при първоначално признаване.

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Капиталови инвестиции с пазарна стойност	10 288	4 175
Други	6 794	252
	17 082	4 427

Представените справедливи стойности на финансовите активи са определени на база публикувани пазарни цени на съответните ценни книжа на активен пазар или оценка на ценни книжа по експертна оценка, съгласно Правилата на Групата за оценка на активите и пасивите.

13.4. Финансови активи на разположение за продажба

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Български корпоративни облигации	88 191	98 567
Капиталови инвестиции с пазарна стойност	45 016	56 053
Капиталови инвестиции в акции и дялове, нерегистрирани на публична борса	42 624	46 356
Дългосрочни български държавни облигации	6 831	14 172
Средносрочни български държавни облигации	55 987	27 854
Чуждестранни държавни облигации	25 390	37 865
	264 039	280 867

Всички финансовите активи на разположение за продажба са номинирани в български лева. Справедливата им стойност е определена въз основа на техните котирани цени към датата на консолидирания финансов отчет, с изключение на капиталовите инвестиции в акции и дялове на дружества, които не се търгуват на публична фондова борса в България и чужбина. Те са оценени по себестойност, която към 31 декември 2014 г. възлиза на 42 624 хил.лв. (2013 г. : 46 356 хил.лв.).

Български ценни книжа, заложен като обезпечение

Към 31 декември 2014 г. държавни облигации, емитирани от българското правителство, в размер на 7 056 хил. лв. (2013 г.: 42 476 хил. лв.) са заложен като обезпечение за обслужване на бюджетни сметки.

14. Отсрочени данъчни активи и пасиви

Отсрочените данъци възникват в резултат на данъчни временни разлики и могат да бъдат представени като следва:

Отсрочени данъчни пасиви/(активи)	1 януари 2014 г.	Признати в друг всеобхватен ДОХОД	Признати в печалби и загуби	31 декември 2014 г.
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Нетекущи активи				
Имоти, машини и съоръжения	13 911	-	(470)	13 441
Дългосрочни финансови активи	(274)	(343)	122	(495)
Инвестиционни имоти	3 407	-	330	3 737
Други	6 104	-	(58)	6 046
Текущи активи				
Търговски и други вземания	(759)	-	161	(598)
Финансови активи	6 625	-	3 279	9 904
Други	(18)	-	(323)	(341)
Нетекущи пасиви				
Пенсионни и други задължения към персонала	(225)	-	3	(249)
Провизии и търговски задължения	(564)	(27)	(1)	(565)
Текущи пасиви				
Пенсионни и други задължения към персонала	(451)	-	75	(376)
Други	(155)	-	87	(68)
Неизползвани данъчни загуби	(3 137)	-	(93)	(3 230)
	24 464	(370)	3 112	27 206
Признати като:				
Отсрочени данъчни активи	(5 583)			(5 922)
Отсрочени данъчни пасиви	30 047			33 128

Отсрочените данъци за сравнителния период 2013 г. могат да бъдат обобщени, както следва:

Отсрочени данъчни пасиви/(активи)	1 януари 2013 г.	Признати в друг всеобхватен доход	Признати в резултат на бизнес комбинация	Признати в печалби и загуби	31 декември 2013 г.
	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.	‘000 лв.
Нетекущи активи					
Имоти, машини и съоръжения	14 478	-	(198)	(369)	13 911
Дългосрочни финансови активи и други инвестиции	(671)	41	-	356	(274)
Инвестиционни имоти	3 379	-	-	28	3 407
Други	6 344	-	(6)	(234)	6 104
Текущи активи					
Търговски и други вземания	(1 183)	-	-	424	(759)
Финансови активи	4 363	-	-	2 262	6 625
Други	(23)	-	-	5	(18)
Нетекущи пасиви					
Пенсионни и други задължения към персонала	(202)	(3)	-	(20)	(225)
Провизии и търговски задължения	(526)	-	-	(38)	(564)
Текущи пасиви					
Пенсионни и други задължения към персонала	(403)	-	1	(49)	(451)
Други	(147)	-	-	(8)	(155)
Неизползвани данъчни загуби					
	(2 234)	-	-	(903)	(3 137)
	23 175	38	(203)	1 454	24 464
Признати като:					
Отсрочени данъчни активи	(5 389)				(5 583)
Отсрочени данъчни пасиви	28 564				30 047

Всички отсрочени данъчни активи и пасиви са включени в консолидирания отчет за финансовото състояние.

15. Материални запаси

Материалните запаси, признати в консолидирания отчет за финансовото състояние, могат да бъдат анализирани, както следва:

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Материали	12 860	13 218
Продукция	2 046	2 666
Стоки	19 494	15 280
Незавършено производство	1 161	992
Резервни части	4 826	4 968
Други	433	31
	40 820	37 155

През 2014 г. материални запаси на Групата в размер на 13 324 хил. лв. (2013 г.: 6 766 хил. лв.) са предоставени като обезпечения по задължения към банки.

16. Краткосрочни финансови активи

Сумите, признати в консолидирания отчет за финансовото състояние, се отнасят към следните категории краткосрочни финансови активи:

	Пояснение	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Кредити и вземания	16.1	940 131	899 267
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата	16.2	1 169 619	860 544
Финансови активи, държани до падеж	16.3	109 287	156 458
Финансови активи на разположение за продажба	16.4	92 157	27 033
Вземания по застрахователни и презастрахователни договори	0	62 392	56 985
		2 373 586	2 000 287

16.1. Кредити и вземания

	Пояснение	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Банкови кредити и аванси на клиенти	16.1.1	515 148	564 494
Намалени с обезценка		(22 672)	(16 577)
		492 476	547 917
Договори за други краткосрочни заеми	16.1.2	328 669	307 991
Вземания по споразумения за обратно изкупуване	16.1.3	118 986	43 359
		940 131	899 267

16.1.1. Краткосрочни банкови кредити и аванси на клиенти

Краткосрочните банкови кредити и аванси на клиенти представляват заеми и аванси към клиенти, възникнали във връзка с банковата дейност на Групата.

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Анализ по видове клиенти:		
Физически лица		
-в лева	46 353	57 416
-в чуждестранна валута	24 195	35 635
Предприятия		
-в лева	133 540	221 337
-в чуждестранна валута	311 060	250 106
	515 148	564 494
Обезценка за несъбираемост	(22 672)	(16 577)
Общо предоставени кредити и аванси на клиенти	492 476	547 917

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Анализ по икономически отрасли:		
Селско и горско стопанство	22 134	23 114
Промисленост	9 226	26 813
Строителство	50 238	30 994
Търговия и финанси	281 243	312 184
Транспорт и комуникации	3 496	50 101
Граждани	113 713	93 051
Други	35 098	28 237
	515 148	564 494
Обезценка за несъбираемост	(22 672)	(16 577)
Общо предоставени кредити и аванси на клиенти	492 476	547 917

16.1.2. Договори за други краткосрочни заеми

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Вземания по предоставени краткосрочни заеми	263 031	239 173
Вземания по цесионни договори	65 638	68 818
	328 669	307 991

Краткосрочните заеми са предоставени при годишни лихвени равнища от 7% до 14% в зависимост от срочността на кредита.

Справедливата стойност на предоставените заеми не е определяна поотделно, тъй като ръководството счита, че балансовата им стойност дава реална представа за тяхната справедлива стойност.

16.1.3. Вземания по споразумения за обратно изкупуване

Към 31 декември 2014 Групата има сключени споразумения с клауза за обратно изкупуване на обща стойност 118 986 хил. лв. (2013 г.: 43 359 хил. лв.), в това число вземанията по лихви. Част от тях в размер на 70 899 хил. лв. са обезпечени със залог на български държавни ценни книжа на приблизително същата стойност. Останалата част в размер на 50 645 хил. лв. е обезпечена със залог на корпоративни ценни книжа, чиято стойност е по-голяма от стойността на предоставения ресурс. Падежът на тези споразумения е между януари и юни 2015.

16.2. Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата

Финансовите активи, класифицирани в тази категория отговарят на условията за финансови активи, държани за търгуване.

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Български корпоративни ценни книжа	602 349	511 652
Ценни книжа от ЕС	266 249	192 072
Дългосрочни български държавни облигации	168 714	37 976
Средносрочни български държавни облигации	13 357	13 795
Краткосрочни български държавни облигации	107 593	30 499
Деривативи, държани за търгуване	6 068	13 097
Банкови депозити	5 289	41 662
Други	-	19 791
	1 169 619	860 544

Български корпоративни ценни книжа

Към 31 декември 2014 г. Групата притежава капиталови ценни книжа, издадени от общини, нефинансови и финансови предприятия на стойност 602 349 хил. лв. (2013 г.: 511 652 хил. лв.). Тези ценни книжа представляват част от капитала на публични търговски дружества, които се търгуват на Българска фондова борса и чуждестранни фондови борси, представени по справедлива стойност, тъй като те са ликвидни на капиталовия пазар, както и ценни книжа на дружества, които не се търгуват на Българска фондова борса и справедливата им стойност е оценена от лицензирани оценители.

Български държавни облигации

Инвестициите на Групата в български държавни облигации, са представени по справедлива стойност и включват ценни книжа в български лева, емитирани от българското правителство. Те са класифицирани като дългосрочни, средносрочни или краткосрочни в зависимост от техния падеж, считан от датата на издаването им.

Към 31 декември 2014 г. Групата държи инвестиции в български държавни облигации на обща стойност 289 664 хил.лв. (2013 г.: 82 270 хил.лв.).

Деривативи, държани за търгуване

Към 31 декември 2014 г. деривативите, държани за търгуване в размер на 6 068 хил. лв. (2013 г.: 13 097 хил. лв.) са представени по справедлива стойност и включват сделки по покупка и продажба на валута, на ценни книжа, форуърдни договори и валутни суапове на открития пазар.

Български ценни книжа, заложен като обезпечение

Към 31 декември 2014 г., държавни облигации, емитирани от българското правителство в размер на 57 070 хил. лв. (2013 г. : 35 068 хил. лв.), са заложен като обезпечение за обслужване на бюджетни сметки.

16.3. Финансови активи, държани до падеж

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Краткосрочни облигации емитирани от правителството на Република Македония	49 299	89 954
Краткосрочни български държавни облигации	-	39 869
Краткосрочни облигации на Народна банка на Република Македония	19 380	2 572
Други	40 608	24 063
	109 287	156 458

Краткосрочни държавни облигации на Република Македония

Краткосрочни облигации емитирани от правителството и от Народна банка на Република Македония нямат пазарна цена и тяхната справедлива стойност не може да бъде определена.

Краткосрочни български държавни облигации

Към 31 декември 2014 г. краткосрочните държавни облигации за 2013 г. в размер на 39 869 хил. лв. са държани до падеж и включват ценни книжа в български лева, емитирани от българското правителство.

16.4. Финансови активи на разположение за продажба

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Краткосрочни български държавни облигации	5 131	6 056
Чуждестранни капиталови инвестиции	2 648	5 391
Други	84 378	15 586
	92 157	27 033

16.5. Вземания по застрахователни и презастрахователни договори

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Вземания по начислени премии по застрахователни договори	53 383	55 478
Разчети по презастрахователни договори	8 957	1 378
Разчети по съзастрахователни договори	52	129
	62 392	56 985

17. Търговски вземания

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Търговски вземания, брутно	112 655	186 834
Обезценка	(6 231)	(5 786)
Търговски вземания	106 424	181 048

Търговските вземания към 31 декември са както следва:

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Аванси за придобиване на инвестиции	33 198	92 056
Вземания от продажба на полимерни и други опаковъчни продукти	8 233	8 526
Вземания от продажба на нефтени продукти	20 357	3 609
Вземания от продажба на самолетни билети и други авиационни услуги	12 433	51 210
Вземания от продажба на зърнени продукти	427	1 043
Застрахователни клиенти	7 036	8 311
Вземания от продажба на фармацевтични продукти	5 876	6 710
Банкови клиенти	4 122	4 743
Други	14 742	4 840
	106 424	181 048

Всички вземания са краткосрочни. Нетната балансова стойност на търговските вземания се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

Всички търговски вземания на Групата са прегледани относно индикации за обезценка. Някои търговски вземания са били отписани и съответната обезценка в размер на 18 317 хил. лв. (2013 г.: 1 608 хил. лв.) е била призната в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Разходи за нефинансова дейност“. Обезценените вземания са били дължими главно от търговски клиенти, които са имали финансови затруднения.

Изменението в обезценката на вземанията може да бъде представено по следния начин:

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Салдо към 1 януари	5 786	9 417
Отписани суми от несъбираеми вземания	(16 828)	(5 156)
Загуба от обезценка	18 317	1 608
Възстановяване на загуба от обезценка	(202)	(83)
Салдо към 31 декември	6 231	5 786

18. Данъчни вземания

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Надвнесен корпоративен данък	799	800
ДДС за възстановяване	951	3 252
Акциз за възстановяване	3	91
Други надвнесени данъци	125	203
	1 878	4 346

19. Други вземания

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Съдебни и присъдени вземания	62 195	62 779
Краткосрочни депозити и гаранции	5 179	10 824
Предплатени разходи	11 005	10 486
Чуждестранна дейност	5 337	9 521
Авансови плащания	8 780	18 378
Други	25 997	123
	118 493	112 111

Значимата част от присъдените и съдебни вземания в размер на 59 965 хил. лв. (2013 г.: 60 326 хил. лв.) се отнасят до съдебно дело, заведено от Групата срещу длъжник, обявен в несъстоятелност във връзка с неизпълнени задължения по договори за приоритетно чартиране.

Значимата част от краткосрочните депозити и гаранции представляват парични гаранции в общ размер на 1 371 хил. лв. (2013 г.: 8 738 хил. лв.), които са платени гаранционни суми по сключените договори за оперативен лизинг на самолети, вземания по гаранции за обслужване на летища, гаранции за наем на помещения и други договори и гаранция за безмитно-валутна търговия към Митница София.

Предплатените разходи в общ размер на 11 005 хил. лв. (2013 г.: 10 486 хил. лв.) представляват предплатени разходи за реклама, наеми, застраховки и др.

Посочените салда в чуждестранна дейност в размер на 5 337 хил. лв. (2013 г.: 9 521 хил. лв.) представляват вземания от Геоком – сервиз Либия в резултат на изплатени от Групата задължения на посоченото дружество към персонала.

20. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти включват следните елементи:

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Парични средства в брой и в банки:		
- български лева	1 073 125	766 896
- евро	242 163	318 250
- щатски долари	85 645	137 954
- други валути	79 737	94 312
	1 480 670	1 317 412

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Парични средства в Централната Банка	1 032 364	846 391
Краткосрочни инвестиции	245 534	370 752
Предоставени ресурси и аванси на банки и в брой	153 788	62 329
Депозити съгласно Кодекса по застраховането	41 863	33 726
Блокирани парични средства	7 121	4 214
	1 480 670	1 317 412

Блокирани парични средства извън банковата дейност на Групата са в размер на 2 691 хил. лв. (2013 г.: 334 хил. лв.).

Пари и парични еквиваленти на Групата, с изключение на паричните средства в централни банки и депозитите съгласно Кодекса за застраховане, могат да бъдат представени както следва:

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Парични средства в брой	207 225	136 321
Срочни депозити в местни банки		
- в лева	16 594	57 585
- в чуждестранна валута	17 142	69 765
Срочни депозити в чуждестранни банки в чуждестранна валута	97 660	106 458
Блокирани сметки в местни банки в лева	2 846	4 071
Ностро сметки в местни банки		
- в лева	4	33
- в чуждестранна валута	29 593	30 630
Ностро сметки в чужди банки в - в чуждестранна валута	35 379	32 432
Общо предоставени ресурси и аванси на банки	406 443	437 295

21. Нетекущи активи, класифицирани като държани за продажба

Балансовата стойност на активите, предназначени за продажба, може да бъде представена, както следва:

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Нетекущи активи		
Имоти, машини и съоръжения	4 518	44 576
Инвестиционни имоти	-	608
Активи, класифицирани като държани за продажба	4 518	45 184

Към 31 декември 2014 г. Групата рекласифицира активи и групи за освобождаване, класифицирани като държани за продажба, представляващи зърнобази (сгради и машини) с обща балансова стойност в размер на 35 016 хил. лв., в група „Инвестиционни имоти“ и продадени и бракувани имоти на стойност 698 хил.лв. Остатъкът в размер на 1 901 хил.лв. е зърнобаза „Нова Загора“.

На 02 декември 2014 г. Групата подписва предварителен договор за продажба на горепосочения недвижим имот – терен зърнобаза „Нова Загора“, ведно с построените сгради и подобрения, като страните по договора са се задължили да сключат окончателен договор за покупко-продажба не по-късно от 60 дни от датата на неговото подписване

Нетекущи активи, класифицирани като държани за продажба, в размер на 2 617 хил. лв. (2013 г.: 6 610 хил. лв.) представляват недвижими имоти, придобити от Банките на Групата като ипотечен кредитор по отпуснати и необслужвани кредити. Тези активи няма да бъдат използвани в дейността и са предприети действия за тяхната продажба през 2015 г.

На 28.02.2014 г. Групата е финализирана сделка по продажба на недвижими имоти представляващи сграда „Здравна служба“ и масивна сграда столова с кухня и ресторант в активи държани за продажба с балансова стойност 959 хил.лв., като по сделката е реализиран приход в размер на 1 099 хил. лв. отразен в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, на ред „Печалба от продажба на нетекущи активи“.

Общата балансовата стойност на заложените активи, класифицирани като държани за продажба, извън банковата дейност, като обезпечение по собствени задължения към 31 декември 2014 г. е в размер на 1 901 хил.лв.

22. Собствен капитал

22.1. Акционерен капитал

Регистрираният капитал на Химимпорт АД към 31 декември 2014 г. се състои от 150 875 596 на брой (31.12.2013 г.: 150 875 596 бр.) обикновени акции с номинална стойност в размер на 1 лв. за акция и 88 770 671 на брой (31.12.2013 г.: 88 770 671 бр.) привилегирани акции с номинална стойност 1 лв., като те включват 6 574 081 броя (31.12.2013 г.: 6 197 175 бр.) обикновени акции и 5 680 402 броя (31.12.2013 г.: 5 265 899 бр.) привилегирани акции, придобити от дружества в Групата на Химимпорт. Обикновените акции на Химимпорт АД са безналични, поименни и свободно прехвърляеми и дават право на 1 (един) глас и ликвидационен дял. Привилегированите акции са без право на глас. Те дават право на своите притежатели на кумулативен гарантиран дивидент и на гарантиран ликвидационен дял от имуществото на Групата:

	2014	2013
	Брой акции	Брой акции
Издадени и напълно платени акции на 1 януари	228 183 193	229 388 143
Собствени акции /обикновени и привилегирани/, (продадени)/ придобити от дъщерни дружества през периода	(798 909)	(1 204 950)
Акции, издадени и напълно платени на 31 декември	227 384 284	228 183 193

На 12 юни 2009 г. Химимпорт АД издава задължително конвертируеми привилегирани акции с 9% гарантиран фиксиран годишен дивидент и гарантиран ликвидационен дял. По емисията са записани и заплатени 89 646 283 броя привилегирани акции при емисионна стойност 2.22 лв. всяка, представляващи 99.61% от предложените акции. Набраният при предлагането капитал възлиза на 199 015 хил. лв. Задължителното конвертиране на акциите настъпва в края на седмата година от вписването на увеличението на капитала в Търговския регистър.

Набраните на 12 юни 2009 г. средства над номиналната стойност на акционерния капитал в размер на 105 082 хил. лв. са разпределени както следва:

- 27 622 хил. лв. – премия от емисия
- (943) хил. лв. – намалена премия от емисия от собствени акции, придобити от дъщерни дружества
- 8 348 хил. лв. – краткосрочни задължения за дивиденти
- (634) хил. лв. – намалени краткосрочни задължения за дивиденти от собствени акции, придобити от дъщерни дружества
- 70 008 хил. лв. – дългосрочни задължения за дивиденти
- (2 710) хил. лв. – намалени дългосрочни задължения за дивиденти от собствени акции, придобити от дъщерни дружества
- 3 391 хил. лв. – разходи по емисията

Задълженията за дивиденди и премии от емисия, вследствие покупка на 798 909 бр. привилегировани и обикновени акции, от дъщерни дружества за периода, са разпределени както следва:

- 28 271 хил. лв. – премия от емисия
- (1 810) хил. лв.- намалена премия от емисия от собствени акции, придобити от дъщерни дружества
- 16 791 хил. лв. – краткосрочни задължения за дивиденди
- (2 664) хил. лв.– намалени краткосрочни задължения за дивиденди от собствени акции, придобити от дъщерни дружества
- 22 215 хил. лв.– дългосрочни задължения за дивиденди
- (1 670) хил. лв. – намалени дългосрочни задължения за дивиденди от собствени акции, придобити от дъщерни дружества

Списъкът на основните акционери, притежаващи обикновени акции на Химимпорт АД, е представен както следва:

	2014 Брой	2014 %	2013 Брой	2013 %
	обикновени акции		обикновени акции	
Инвест Кешпъл АД	111 539 365	73.93%	111 539 365	73.93%
ЦКБ Груп ЕАД	5 160 005	3.42%	5 160 005	3.42%
The Bank of New York Mellon	4 075 203	2.70%	1 796 988	1.19%
Уникредит Банк Австрия	3 661 080	2.43%	3 786 253	2.51%
Ай Ен Джи Пенсионни фондове	1 362 052	0.90%	151 458	0.10%
Russell Institutional funds public limited	943 000	0.63%	532 000	0.35%
ПОК "СЪГЛАСИЕ"	938 042	0.62%	788 972	0.52%
Eaton Vance Tax-Managed Emerging Markets	825 588	0.55%	825 588	0.55%
ЗАД Армеен	745 400	0.49%	463 100	0.31%
ПОАД ЦКБ Сила	553 676	0.37%	483 070	0.32%
Raiffeisen Bank International AG	538 259	0.36%	180 692	0.12%
Банка Пиреос България	409 655	0.27%	687 795	0.46%
Blackrock Frontier Markets Fund	407 660	0.27%	399 270	0.26%
Eaton Vance Structured Emerging Markets	329 922	0.22%	329 922	0.22%
The Royal bank of Scotland	317 807	0.21%	391 424	0.26%
EURIZON EASYFUND	235 682	0.16%	217 567	0.14%
ДСК - ФОНДОВЕ	230 526	0.15%	230 526	0.15%
Danske invest trans-balkan fund	188 232	0.12%	292 639	0.19%
Euribank Ergasias Clients ACC	180 482	0.12%	203 412	0.13%
Eaton Vance International (Ireland) FU	93 190	0.06%	93 190	0.06%
EFG EUROBANK ERGASIAS	-	0.00%	2 878 750	1.91%
Palmer capital emerging Europe Equity	-	0.00%	504 088	0.33%
Други юридически лица	7 183 412	4.76%	8 412 587	5.58%
Други физически лица	10 957 358	7.26%	10 526 935	6.99%
	150 875 596	100.00%	150 875 596	100.00%
Акции, придобити от дъщерни дружества				
ЦКБ Груп АД	(5 160 005)	3.42%	(5 160 005)	3.42%
ЗАД Армеен	(745 400)	0.49%	(463 100)	0.31%
ПОАД ЦКБ Сила	(553 676)	0.37%	(483 070)	0.32%
ЦКБ АД	(120 000)	0.08%	(91 000)	0.06%
	(6 579 081)	4.36%	(6 197 175)	4.11%
Нетен брой акции	144 296 515		144 678 421	

Списъкът на основните акционери, притежаващи акции (обикновени и привилегирани акции) на Химимпорт АД, е представен както следва:

	2014	2014	2013	2013
	Брой акции	%	Брой акции	%
	/обикновени и		/обикновени и	
	привилегирова		привилегирова	
	ни/		ни/	
Инвест Кепитъл АД	182 140 887	76.00%	182 480 887	76.15%
ЦКБ Груп ЕАД	5 160 005	2.15%	5 160 005	2.15%
The Bank of New York Mellon	4 075 203	1.70%	1 796 988	0.75%
Уникредит Банк Аустрия	3 859 849	1.61%	4 227 404	1.76%
ЗАД Армеец	3 745 400	1.56%	3 463 100	1.45%
ПОАД ЦКБ Сила	3 211 078	1.34%	2 719 969	1.13%
Ай Ен Джи Пенсионни фондове	2 327 985	0.97%	678 239	0.28%
ДСК - Фондове	2 305 370	0.96%	2 305 370	0.96%
ПОК "СЪГЛАСИЕ"	1 841 841	0.77%	943 171	0.39%
Russell Institutional funds public limited	943 000	0.39%	532 000	0.22%
Eaton Vance Tax-Managed Emerging Markets	825 588	0.34%	825 588	0.34%
Банка Пиреос България	669 016	0.28%	909 135	0.38%
Raiffeisen Bank International AG	538 259	0.22%	180 692	0.08%
Blackrock Frontier Markets Fund	407 660	0.17%	399 270	0.17%
Eaton Vance Structured Emerging Markets	329 922	0.14%	329 922	0.14%
The Royal bank of Scotland	317 807	0.13%	391 424	0.16%
EURIZON EASYFUND	235 682	0.10%	217 567	0.09%
Danske invest trans-balkan fund	188 232	0.08%	292 639	0.12%
Euribank Ergasias Clients ACC	180 482	0.08%	203 412	0.08%
Eaton Vance International (Ireland) FU	93 190	0.04%	93 190	0.04%
EFG EUROBANK ERGASIAS	-	0.00%	2 878 750	1.20%
Palmer capital emerging Europe Equity	-	0.00%	574 088	0.24%
Други юридически лица	11 929 074	4.98%	14 145 906	5.91%
Други физически лица	14 320 737	5.99%	13 897 551	5.81%
	239 646 267	100.00%	239 646 267	100.00%
ЦКБ Груп АД	(5 160 005)	2.15%	(5 160 005)	2.15%
ЗАД Армеец	(3 745 400)	1.56%	(3 463 100)	1.45%
ПОАД ЦКБ Сила	(3 211 078)	1.34%	(2 719 969)	1.13%
ЦКБ АД	(145 500)	0.06%	(120 000)	0.05%
	(12 261 983)	5.11%	(11 463 074)	4.78%
Нетен брой акции	227 384 284		228 183 193	

Данъкът върху дивидентите за физически лица и чуждестранни юридически лица извън ЕС е в размер на 5% за 2012 г. и 2013 г., като данъкът се удържа от брутната сума на дивидентите.

22.2. Премияен резерв

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Премийни резерви от 2009 г, 2007 г. и 2006 г.	257 674	257 674
Изменение в началото на периода от собствени акции, придобити от дъщерни дружества	(37 745)	(37 662)
Намаление на резервите от собствени акции, придобити от дъщерни дружества за периода	(747)	(83)
	219 182	219 929

През 2014 г. премийните резерви са намалени с 747 хил. лв. в резултат на придобити собствени акции от дъщерни дружества на Групата (2013 г.: намаление от 83 хил. лв.).

- Към 31 декември 2014 г. премийният резерв е в размер на 219 182 хил. лв. (2013 г.: 219 929 хил. лв.). Премийният резерв е формиран от емисия на привилегировани акции от 2009 година и две емисии на обикновени акции от 2007 г. и 2006 г.

22.3. Други резерви

Към 31 декември 2014 г. другите резерви са в размер на 88 512 хил. лв. (2013 г.: 91 001 хил. лв.), като 357 хил.лв. (2013 г.: 611 хил. лв.) от тях, представляват преоценки по планови дефинирани доходи.

23. Специализирани резерви

	Пояснение	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Застрахователни резерви	23.1	256 580	202 819
Резерви от пенсионни фондове	23.2	8 985	6 010
		265 565	208 829

23.1. Застрахователни резерви и презастрахователни активи

Застрахователни резерви	Пояснение	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Пренос-премияен резерв	23.1.1	94 779	79 428
Резерв за висящи плащания	23.1.2	131 915	98 388
Резерв за бонуси и отстъпки	23.1.3	808	963
Допълнителен резерв за предявени, но неизплатени претенции	23.1.4	4 613	3 107
Допълнителен резерв по застраховка гражданска отговорност на автомобилите	23.1.5	15 612	12 990
Запасен фонд	23.1.6	1 290	589
Математически резерв	23.1.7	1 403	1 082
Резерв за неизтекъл риск	23.1.8	6 160	6 272
		256 580	202 819

Презастрахователни активи	2014	2013
	‘000 лв.	‘000 лв.
Дял на презастрахователя в резерви пренос-премия	4 275	4 546
Дял на презастрахователя в резерви висящи плащания	11 010	13 903
Дял на презастрахователя в резерв за бонуси и отстъпки	287	273
Дял на презастрахователя в резерв по чл. 8а	402	1 608
	15 974	20 330

Застрахователните резерви към 31.12.2014 г. са заделени в хода на застрахователната дейност на Групата, извършвана чрез ЗАД Армеец, ЦКБ Живот ЕАД и ОАО ЗК Итил Армеец.

Адекватност на резервите

Периодично актюерът на Групата прави оценка дали общо формираните резерви, намалени с отсрочените аквизиционни разходи са достатъчни за да покрият евентуални бъдещи плащания. Съгласно изискванията на регулаторните органи сумата на така формираните резерви трябва да бъде обезпечена напълно с инвестиции във високоликвидни активи.

При оценката за адекватност на резервите се взимат под внимание паричните потоци, насочени за плащане на обезщетения, парични потоци, генерирани от събрани премии, изплатени комисионни.

23.1.1. Пренос-премиен резерв

Пренос-премиен резерв към 31 декември 2014 г. е в размер на 94 779 хил. лв. (за 2013 г.: 79 428 хил. лв.). Групата формира пренос-премиен резерв на база начислени застрахователни премии. Начисляват се всички дължими вноски по полици за целия срок на договора. За многогодишни застраховки с годишни премии се начислява дължимата годишна премия.

Приложен е метод с отчитане на точната дата. Пренос-премиен резерв за застраховки “Карго” и “Отговорност на превозвача” се изчислява за срок на застраховката един месец. Базата за изчисляване е за всяка полица поотделно. Пресмятанията се извършват от програма заложена в информационната система ИНСИС.

Частта на презастрахователите в пренос-премията е изчислена пропорционално на педираната премия по всяка полица за сключените пропорционални договори и факултативи. За непропорционалните презастрахователни договори „excess of loss” и „stop loss” не се заделя дял на презастрахователя.

23.1.2. Резерв за висящи плащания

23.1.2.1. Резерв за възникнали и предявени претенции

Приложен е методът претенция по претенция. За предявените щети по съдебни искове по застраховки „Каско” и „Гражданска отговорност на автомобилиста” са приложени корекционни коефициенти съгл. 8, ал. 5 от НРМОТРЗЗР. Стойностите на тези коефициенти са 84% за застраховка „Каско”, 43% за неимуществени вреди и 63% за имуществени вреди по застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилиста.

База за изчисляване е предварителна оценка и опис на щети. Пресмятанията се извършват на база данните, въведени в информационната система ИНСИС.

Частта на презастрахователите в резерва за възникнали и предявени претенции е изчислена съгласно клаузите на презастрахователния договор за полицата, по която е възникнала щетата.

Към 31 декември 2014 г. и 31 декември 2013 г. резервът за висящи плащания е съответно в размер на 131 915 хил. лв. и 98 388 хил. лв.

23.1.2.2. Резерв за възникнали, но непредявени претенции

Приложен метод – верижно-стълбовиден метод. За изчисляването на резерва за възникналите, но непредявени щети е използван верижно-стълбовидния метод с акумулирани стойности на предявените претенции и средно претеглени собствени коефициенти на развитие за всички видове застраховки, които Групата предлага. Методът е приложен за периода 2004-2014 г. Изключение от приложението прави само застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите. За застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите за резерва за възникнали, но непредявени както имуществени, така и неимуществени щети е поискано одобрение за верижно-стълбовиден метод на база акумулирани исторически стойности на предявените претенции, при използване на средно претеглени коефициенти на развитие, получени по собствени данни на дружеството и пазара, претеглени с коефициент на достоверност. Периодът, взет като база за изчисление на резерва е единадесет годишен - 2004 – 2014 г. При прилагане на горепосочените методи се получава обща стойност по-малка от резерва за възникнали, но непредявени щети по застраховката към 30.09.2014 г., затова дружеството прилага към 31.12.2014 г. размера на резерва от предходното тримесечие. Резервът е изчислен заедно за задължителната застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилиста и застраховка „Гранична гражданска отговорност на автомобилиста” и отделно за застраховка „Зелена карта”.

Данни за размера на резерва за възникнали, но непредявени претенции за целия пазар към 31.12.2014 г. бяха получени от КФН с тяхна Заповед №46/04.02.2015 г. Тази заповед се обжалва от Групата по законоустановения ред, поради увеличението на резерва към 31.12.2015 г. с 31% или 123 млн. лв. До момента КФН не се е произнесла по искането ни за одобрение на метод за изчисление на резерва възникнали, но не предявени щети по застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилиста.

Резервът за възникнали, но непредявени щети е изчислен отделно за застраховка „Зелена карта” за периода 2007-2014 г., като е използван верижно-стълбовиден метод на база акумулирани исторически стойности на предявените претенции, при използване на средно претеглени коефициенти за развитие, получени по собствени данни на дружеството отделно за имуществени и неимуществени вреди. Данните са за периода 2004-2014 г.

За застраховки, по които Групата предлага и активно презастраховане и имаме статистика на щетите от минимум 3 години, резерва за възникнали, но непредявени щети се изчислява отделно за директните застраховки и активното презастраховане. При активното презастраховане предявяването на щетите се забавя значително във времето сравнено с предявяването им при директните застраховки и при наличието на достатъчно данни за прилагане на верижно-стълбовидния метод поотделно за двата вида бизнес е по-разумно да се смята разделено. За застраховки „Каско на летателни апарати” и „Пожар и природни бедствия” Групата изчислява резерва за възникнали, но непредявени щети отделно за директните застраховки и активното презастраховане..

Не се заделя резерв за възникнали, но непредявени щети за застраховки „Заболяване”, „Релсови превозни средства”, „Застраховка на гаранции” и застраховка „Правни разноски”, защото при използване на верижно-стълбовидния метод за изчисляване на резерва за възникнали, но непредявени щети по „Застраховка на гаранции” се получава резултат със стойност нула, а по застраховки „Заболяване”, „Релсови превозни средства” и „Правни разноски” няма реализиран премияен приход.

База за изчисляване – Статистика на заведените претенции в информационната система ИНСИС за периода 2004 г. - 2014 г.

Частта на презастрахователите в резерва за възникнали, но непредявени претенции е изчислена съгласно действащите презастрахователни договори през съответната година на възникване на щетата – за квотните договори това е процентът на цедиране, а при наличие основно на факултативни договори, дела на презастрахователя в резерва за непредявени щети е изчислен

пропорционално на дела на презастрахователя в сбора на платените и висящи суми по предявени щети.

23.1.3. Резерв за бонуси и отстъпки

Резервът за бонуси и отстъпки на стойност 808 хил. лв. (2013 г.: 963 хил. лв.) се формира за всички договори, при които е предвидено връщане на премия при реализиран положителен резултат след изтичането им или финално уравниване на премията на базата на реализираните рискове през срока на застраховката (например планирани и реализирани брой летателни часа при авиационните застраховки).

Приложен е следният метод:

- За всички действащи застраховки с такива клаузи, спечелената премия по тях е умножена с осреднен коефициент за връщане на премията, изчислен на базата на всички приключили такива договори през последните години.
- За всички изтекли договори с клауза за участие в резултата е заделена сума дадена като оценка от съответната дирекция, обслужваща тези договори или заделената сума е получена като произведение на начислената сума по договорите и осреднения коефициент за връщане на премията, използван за изчисляване на резерва при действащи договори.

Базата за изчисляване е за всяка полица поотделно, по списък, изготвен от ресорните застрахователни дирекции.

Частта на презастрахователите в резерва за бонуси и отстъпки е изчислена пропорционално на цедираната премия на презастрахователи през текущата година.

23.1.4. Допълнителен резерв за предявени, но неизплатени претенции

Допълнителният резерв за предявени, но неизплатени претенции по чл. 8а от Наредба №27 се формира за тези видове застраховки, за които е установен недостиг на резерва за предявени щети към края на предходната година, съгласно ал. 2 на чл. 8а.

Приложен е метод на висящата сума по всички щети, предявени преди началото на 2014 г. и висящи към края на 2014 г. се умножава с коефициента на достатъчност на резерва за предявени, но неизплатени претенции, определен съгласно Приложение № 5 на Наредба №27, намален с единица. Коефициентът за достатъчност се изчислява по видове застраховки.

За застраховка „Каско” коефициентът за достатъчност на резерва е формиран на базата на данните за 2014 г., тъй като по тези застраховки има по-голям брой щети и можем да приемем коефициента за достоверен. За останалите застраховки с констатирана недостатъчност на резерва за предявени, но неизплатени щети - „Каско на летателни апарати”, „Каско на плавателни съдове”, „Карго”, „Обща гражданска отговорност”, „Кредити” и „Помощ при пътуване” - коефициентът на достатъчност е формиран като осреднена стойност на коефициентите за последните 3 години, тъй като тези застраховки са с малък брой щети.

База за изчисляване – данните щета по щета за платените и висящи щети за последните три години, извлечени от ИНСИС в края на всяка година.

Частта на презастрахователите в допълнителния резерв за предявени, но неизплатени претенции по чл. 8а от Наредба №27 е изчислена пропорционално на частта на презастрахователя в сбора на изплатените през годината щети и висящите суми по предявени щети към края на годината.

Допълнителният резерв за предявени, но неизплатени претенции към 31 декември 2014 г. възлиза на 4 613 хил. лв. (2013 г 3 107 хил. лв.).

23.1.5. Допълнителен резерв по застраховка гражданска отговорност на автомобилите

Резервът по чл. 11а от Наредба № 27 се образува по застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилите, в случай, че размерът на пренос-премийния резерв за всяко застраховано МПС към края на годината е по-нисък от минимално необходимата сума за покритие на риска за едно застраховано МПС, съгласно Заповед на КФН и очакваните разходи след края на отчетния период.

Приложен е методът на допълнителния резерв по чл. 11а на Наредба №27, който се формира съгласно Приложение № 8 на Наредба № 27, като разлика между необходимия резерв за покритие на риска и разходите по видове МПС, определен със Заповед на зам. председателя на КФН и заделения пренос-премийен резерв.

Изчислените административни разходи за една годишна полица по застраховка „ГО на автомобилиста” през 2014 г., използвани при формиране на допълнителния резерв по чл. 11а възлизат на 15.91 лв.

База за изчисляване – данните за сключените полици по застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилиста, извлечени от ИНСИС.

Частта на презастрахователите в допълнителния резерв за предявени, но неизплатени претенции по чл. 8а от Наредба № 27 е изчислена пропорционално на частта на презастрахователя в пренос-премийния резерв.

Допълнителният резерв по застраховка гражданска отговорност на автомобилите към 31 декември 2014 г. възлиза на 15 612 хил. лв. (2013 г.: 12 990 хил. лв.).

23.1.6. Запасен фонд

Запасен фонд се заделя само по застраховка „Кредити” в съответствие с чл.6 ал.6 от Наредба № 27 за реда и методиката за образуване на техническите резерви от застрахователите. Приложен е метод № 1 от Приложение № 1 на наредбата.

Общата стойност на запасния фонд на Групата е в размер на 1 290 хил. лв. (2013 г.: 589 хил. лв.).

23.1.7. Математически резерв

Математически резерв за действащите към 31 декември 2014 г. индивидуални спестовни полици - 73 на брой (2013 г.: 73 на брой) е заделен по проспективния метод съгласно чл. 13 от Наредба № 27. Приложена е Цицмерова поправка, която отразява настоящата стойност на непогасените аквизиционни разноси (чл. 13 ал. 8 от Наредба № 27). Размерът на математическия резерв е 1 403 хил. лв. (2013 г.: 1 082 хил. лв.).

23.1.8. Резерв за неизтекъл риск

Съгласно чл. 12 ал.2 от Наредба № 27 за реда и методиката за образуване на техническите резерви от застрахователите и от презастрахователите, и на здравноосигурителните резерви Групата заделя допълнителен резерв за неизтекли рискове за застраховките, отчитащи три поредни години отрицателен резултат по Приложение № 3 на същата наредба. Към 31.12.2014 г. застраховки „Каско”, „Обща гражданска отговорност” и „Помощ при пътуване” приключиха с отрицателен резултат по Приложение №3 за три или повече поредни години и това наложи заделянето на резерв за неизтекли рискове по застраховките. Коефициентите на недостатъчност, са съответно 13.4% за застраховка „Каско” и 38.1% за застраховка „Помощ при пътуване”. За застраховка „Каско” коефициента е изчислен изключвайки всички щети вследствие на градушката в София от 08.07.2014 г., тъй като това е катастрофично събитие и се покрива от презастрахователния ни катастрофичен договор. За застраховка „Каско” е заделен резерв за неизтекли рискове в размер на 5 999 хил. лв., а за застраховка „Помощ при пътуване” резерва е в размер на 161 хил. лв.

23.2. Резерви от пенсионни фондове

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Резерв за гарантиране на минимална доходност УПФ	7 914	5 239
Резерв за гарантиране на минимална доходност ППФ	1 041	751
Пожизнен пенсионен резерв УПФ	25	14
Пожизнен пенсионен резерв ДПФ	5	6
	8 985	6 010

Резервите от пенсионни фондове са заделени за пенсионно-осигурителната дейност на Групата, извършвана чрез ПОАД Сила и управляваните от него пенсионни фондове.

24. Финансови задължения

Пояснение	Текущи		Нетекущи	
	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност:				
Задължения към депозанти	24.1 3 092 272	2 633 684	755 990	712 690
Задължения за дивиденди	24.2 14 127	15 544	20 545	32 303
Облигационни заеми	24.3 3 980	4 625	174 571	169 789
Банкови заеми	24.4 39 060	59 344	44 300	95 287
Други заеми	24.5 31 798	57 636	5 188	7 813
Задължения по договори за застраховане	24.6 15 946	15 639	-	-
Деривативи, държани за търгуване	24.7 2 633	10 860	-	-
Депозити от банки	24.8 17 875	22 722	620	620
Задължения по цесии	36 195	16 109	49 310	-
Задължения по споразумения за обратно изкупуване	0 1 408	-	-	-
Общо балансова стойност	3 255 294	2 836 163	1 050 524	1 018 502

24.1. Задължения към депозанти

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Анализ по срочност и вид валута:		
Безсрочни депозити		
В лева	669 282	552 574
В чуждестранна валута	166 728	182 833
	836 010	735 407
Срочни депозити		
В лева	1 003 280	1 042 318
В чуждестранна валута	973 455	1 048 102
	1 976 735	2 090 420
Спестовни влогове		
В лева	685 529	339 603
В чуждестранна валута	329 423	152 564
	1 014 952	492 167
Други депозити		
В лева	13 217	20 115
В чуждестранна валута	7 348	8 265

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Анализ по срочност и вид валута:		
	20 565	28 380
Общо задължения към други депозанти	3 848 262	3 346 374
	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Анализ по вид клиент и вид валута:		
Депозити на граждани		
В български лева	1 702 868	1 271 031
В чуждестранна валута	1 205 867	982 655
	2 908 735	2 253 686
Депозити на предприятия		
В български лева	646 751	611 320
В чуждестранна валута	270 198	450 595
	916 949	1 061 915
Депозити на други институции		
В български лева	13 464	20 983
В чуждестранна валута	9 114	9 790
	22 578	30 773
Общо задължения към други депозанти	3 848 262	3 346 374

24.2. Задължение за дивиденди

Към 31 декември задълженията за дивиденди по привилегированите акции са както следва:

	Текущи		Нетекущи	
	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Задължение за дивиденди	14 127	15 544	20 545	32 303
	14 127	15 544	20 545	32 303

Задълженията за дивиденди на Групата са възникнали във връзка с емитираните през 2009 г. задължително конвертируеми привилегировани акции с 9% гарантиран фиксиран годишен дивидент. Всяка привилегирована акция в обръщение дава право на своя притежател на кумулативен гарантиран дивидент в размер 9% от емисионната стойност. Поради това, че дивидентът по привилегированите акции е гарантиран, същият е дължим от Групата, независимо от това дали през съответната година Общото събрание е взело решение за разпределение на дивидент. Поради това, че е кумулативен, гарантираният дивидент е дължим и независимо от това дали Групата е формирала разпределяема печалба за съответната година.

При конвертиране притежателите на привилегировани акции се считат за притежатели на обикновени акции от датата, на която Централният депозитар ги регистрира като такива.

През 2014 г. и 2013 г. Химимпорт АД разпредели на акционерите си, притежатели на привилегировани акции гарантиран дивидент в размер на 16 606 хил. лв.(16 684 хил.лв. за 2013 г.) или по 0.1998 лв. за една привилегирована акция.

24.3. Облигационни заеми

Облигационните заеми, получени от Групата, се отнасят за следните дружества:

	Текущи		Нетекущи	
	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Химимпорт Холандия Б.В.	3 442	3 442	147 302	142 156
ЦКБ АД	-	-	15 534	15 898
Асенова Крепост АД	538	1 183	11 735	11 735
	3 980	4 625	174 571	169 789

Химимпорт Холандия Б.В.

На 22 август 2008 г. Групата чрез дъщерното си дружество Химимпорт Холандия Б.В. е пласирала емисия обезпечени заменяеми облигации на обща стойност 65 млн. евро със 7-годишен срок до падежа. Облигациите са с купон с фиксирана годишна лихва в размер на 7%, като купонните плащания се извършват два пъти годишно съответно на 22 февруари и 22 август на всяка година. По силата на договор за кол опция, подписан с Инвест Кепитъл АД, облигациите могат да бъдат заменени с обикновени акции на Химимпорт АД с номинална стойност 1 лв. Обратното изкупуване на облигациите ще се осъществи на 22 август 2016 г. на цена на обратно изкупуване в размер на 118.9% от общата стойност на облигационния заем.

Съгласно условията на договора за облигационен заем, всеки облигационер има възможност да предяви за изкупуване на емитента Химимпорт Холандия Б.В., всички или част от притежаваните от съответния облигационер облигации, като правото е можело да се упражни на 22 август 2012 г. На 22 август 2012 г. нито един облигационер не е упражнил правото да предяви облигациите за изкупуване. Следващата дата за упражняване на правото за предявяване за изкупуване е на 22 август 2016 г.

При първоначалното признаване на облигационния заем, той е признат по неговата справедлива стойност, която представлява разликата между цената на емисията към датата на издаване в размер на 65 млн. евро и разходите, които директно могат да бъдат отнесени към издаването на облигациите в размер на 2 737 хил. евро.

Последващото оценяване на облигационния заем по амортизирана стойност е на база ефективен лихвен процент от 9.787968312%, изчислен по метода на дисконтираните парични потоци.

В полза на облигационерите е учреден залог върху 11.6 милиона съществуващи обикновени акции на Химимпорт АД, притежавани от мажоритарния акционер „Инвест Кепитъл” АД.

Балансовата стойност на задължението на Групата по посочения облигационен заем към 31 декември 2014 г. е в размер на 150 744 хил. лв. (2013 г. : 145 598 хил. лв.), изчислена по метода на ефективния лихвен процент.

Асенова Крепост АД

На 02 февруари 2009 г. Групата е обявила съобщение за сключен облигационен заем в размер на 11 735 хил. лв. (6 млн. евро) за 6 000 броя облигации с номинална стойност 1 000 евро всяка една. Падежът на облигационния заем е 30 януари 2015 г. Датите на лихвените плащания са всяка година на 30 януари и 30 юли.

На 28 януари 2015 г. е проведено общо събрание на облигационерите от емисия облигации с ISIN BG2100002091, издадена от Асенова крепост АД, на което е взето решение за изменение на условията по облигационния заем както следва:

- Удължаване срока на емисията с 5 години, считано то 30.01.2015 г.
- Амортизация на главницата - по 1 200 000 лв. на година за петгодишен период, считано от 30.01.2016 г.

Намаляване на лихвения процент на облигационния заем от 11% на 7.20%

През отчетния период разходите за лихви по облигационния заем в размер на 1 291 хил.лв. и другите разходи свързани с него в размер на 50 хил. лв. са отразени в консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на ред „Финансови разходи“.

Облигационният заем е обезпечен със застраховка ”Финансов риск” в полза на Банката довереник Юробанк и ЕФ Джи България. Рисковата експозиция в размер на 9 960 хил. евро, включваща единична рискова експозиция за купонна шестмесечна лихва в размер на 330 хил. евро за всеки падеж на лихвено плащане и единична експозиция на главница при падеж на Облигационна емисия на 30 януари 2015 г. в размер на 6 000 хил. евро.

Разходите по емисията на облигациите в размер на 3 хил. лв. са включени в първоначалната оценка на задължението, като са приспаднати от сумата на финансовия пасив. Същите се признават като текущ финансов разход на линейна база.

Балансовата стойност на облигационния заем към 31 декември 2014 г. е 12 273 хил.лв. (2013 г. : 12 918 хил. лв.), изчислена по метода на ефективната лихва.

24.4. Банкови заеми

Банковите заеми на Групата представляват получени средства от български банки, които са предназначени за финансиране на инвестиционни проекти на Групата и за подпомагане на текущата оперативна дейност на дружествата в Групата. Банковите заеми са класифицирани според срока за тяхното погасяване, договорен при отпускането на съответния заем.

	Краткосрочни		Дългосрочни	
	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Банкови заеми	39 060	59 344	44 300	95 287

24.4.1. Дългосрочни банкови заеми

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Револвиращи и инвестиционни банкови кредити	44 300	88 215
Програма за целево рефинансиране на търговски банки	-	7 072
	44 300	95 287

Инвестиционни кредити

Групата е получила следните банкови заеми с инвестиционна цел:

- Групата е получила заем от търговска банка по Договор за кредит 114, сключен на 06 юни 2006 г. с падеж: 25 април 2016 г. Лихвата е в размер на тримесечен EURIBOR плюс 4.50%. Обезпеченията по заема са Недвижим имот на стойност 6 293 хил. лв. Валутата, в която се извършват плащанията, е евро. Съгласно погасителен план Групата погасява кредита с месечни вноски в размер на 189 хил. лв. (97 хил. евро). Остатъкът по кредита към 31 декември 2014 г. е в размер на 3 206 хил. лв. (1 639 хил. евро), от които дългосрочната част – 941 хил. лева и краткосрочна част – 2 265 хил. лв.

- Групата е страна по договор за инвестиционен банков кредит от Българска банка за развитие АД, сключен на 21 юни 2013 г., с падеж на 22 май 2023 г. Плащанията се извършват в лева, а лихвата по кредита е в размер на тримесечен SOFIBOR плус 3 пункта надбавка, но не по-малко от 6.5%. Заемът е обезпечен с ипотека на недвижими имоти, залог на дълготрайни материални активи по реда на Закона за особените залози. Остатъкът по кредита към 31 декември 2014 г. е 14 974 хил. лв. (2013 г.: 9 439 хил. лв.)
- През 2014 г. Групата е страна по договор за инвестиционен кредит с „Юробанк България“ АД с падеж 21.12.2020 г. при лихвен процент тримесечен Софибор + 6% надбавка. Към 31.12.2014 г. 2 305 хил.лв., от които 1 923 хил.лв. дългосрочна част и 382 – краткосрочна част.
- Групата е страна по договор за инвестиционен кредит от 21 юни 2013 г. при лихвен процент 3 месечен SOFIBOR плус 3 пункта надбавка, но не по-малко от 6,0%, с падеж на 20 май 2016 г. Към 31.12.2014 г. остатък по кредита е в размер на 10 673 хил.лв.

Револвиращи кредити

- Групата е страна по договор за банков револвиращ кредит, сключен на 16 март 2011 г. с Търговска банка, с падеж на 31 декември 2015 г. при лихвен процент – 12 месечен EURIBOR плус 6 пункта надбавка. Валутата, в която се извършват плащанията, е евро. Погасяването на кредита се извършва на 35 равни вноски от по 93 хил. евро всяка. Заемът е обезпечен с ипотеки на недвижими имоти, залог върху машини, съоръжения и оборудване, собственост на дъщерното предприятие, чиято дейност се финансира. Остатъкът по кредита към 31 декември 2014 г. е в размер на 8 704 хил. лв. (4 450 хил. евро) от които дългосрочна част – 5 037 хил. лв. и краткосрочна част – 3 764 хил. лв.
- Групата е сключила четири договора за банкови револвиращи кредити с търговска банка съответно на 10 ноември 2006 г., 16 ноември 2006 г., 28 януари 2008 г. и 29 август 2008 г. с падежи съответно 30 април 2015 г., 28 август 2017 г., 25 юли 2015 г. и 28 август 2017 г. Лихвеният процент и по трите кредита е 1 месечен EURIBOR плус 0,875 пункта надбавка. Плащанията се осъществяват в евро. Остатъкът по кредитите към 31 декември 2014 г. е в размер на 4 303 хил. лв. (2 200 хил. евро), от които дългосрочната част – 2 308 хил. лв. и краткосрочна част – 1 995 хил.лева. Сконтото по банкови заеми е в размер на 269 хил. лв.
- Групата има сключен договор с Юробанк България АД от 16 май 2013 г., при лихвен процент 3 месечен SOFIBOR плус 5 пункта надбавка и падеж – 10 април 2016 г. Остатъкът по договора към 31.12.2014 г. е в размер на 1 661 хил.лв.
- Към 31.12.2014 г. Групата има сключен договор с УниКредит Булбанк АД от 13 декември 2013 г. при лихвен процент 1 седмичен SOFIBOR плус 3 пункта надбавка и падеж на 13 декември 2016 г. Остатъкът по кредита към 31.12.2014 г. е в размер на 16 000 хил.лв.

24.4.2. Краткосрочни банкови заеми

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Краткосрочна част на револвиращи и инвестиционни банкови кредити	35 970	16 314
Краткосрочни револвиращи и инвестиционни банкови кредити	3 090	43 030
	39 060	59 344

Инвестиционни кредити

Задължението на Групата към 31 декември 2014 г. включва следните задължения по инвестиционни банкови заеми:

- Групата е получила заем в размер на 3 000 хил. лева от търговска банка по договор, сключен на 05 октомври 2011 г., с падеж на 05 декември 2014 г. Лихвата е в размер на едномесечен SOFIBOR плюс 4.00%, като лихвата не може да бъде по-ниска от 8.5% и по-висока от 10%. Валутата, в която се извършват плащанията, е български лев. Заемът е обезпечен с недвижим имот – хотелски комплекс „Геолог” в к.к. Св. Св. Константин и Елена, собственост на Парк Билд ООД;

Револвиращ кредит

- На 12 май 2009 г. Групата е сключила договор за предоставяне на овърдрафт в размер на 6 135 хил. евро. Заемът е класифициран като краткосрочен, тъй като в рамките на финансовата година Групата има право да получи и върне средства до отпуснатия лимит. Размерът на усвоената сума към 31 декември 2014 г. е 8 870 хил. лв. (2013 г.: 8 865 хил. лв.). Заемът се погасява в евро. Лихвеният процент по договора е тримесечен EURIBOR плюс 4 пункта, но не по-малко от 6%. Договорът е обезпечен с активи на Групата – хангар, залог на вземане по договор за наем сключен с Луфтханза Техник София ООД, залог на активи на свързано лице – Авиокомпания Хемус Ер ЕАД. Остатъкът по кредита към 31 декември 2014 г. е в размер на 8 870 хил. лв. (2013: 8 865 хил. лв.).
- Два договора за банкови кредити, сключени с търговска банка за предоставяне на оборотни средства. Сроковете по заемите са 28.06.2014 г. и 01.02.2021 г. Усвоената и дължимата сума към 31.12.2014 г. е в размер на 2 606 хил. лв. (2013 г. : 3 050 хил. лв.). Годишният лихвен процент по договорите е в рамките на 6.5 % – 8.00 % върху използваната част от отпуснатите заеми. Балансовата стойности на активите, предоставени като обезпечение по заема е представена в пояснение 15.
- Договор за банков кредит – овърдрафт за оборотни средства в размер на 1 200 хил. лв. Кредитът се предоставя за седем месеца, като крайният срок за погасяване е 08.03.2015 г. и е обезпечен с вписан залог върху ДМА, собственост на Групата. Годишната лихва по договора е 6,5%. На 06.03.2015 г. Групата е погасила предсрочно получения банков заем.

24.5. Други заеми

	Текущи		Нетекущи	
	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Други заеми	31 798	57 636	5 188	7 813

24.5.1. Други дългосрочни заеми

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Финансирания от ДФ “Земеделие”	78	157
Дългосрочни заеми	5 110	7 656
	5 188	7 813

Други дългосрочни заеми са получени от трети лица – търговски дружества при годишни лихвени равнища от 8% до 12% в зависимост от срочността на кредита. Получените заеми не са обезпечени с активи на Групата. Плащанията по тях се извършват във валутата, в която са отпуснати.

24.5.2. Други краткосрочни заеми

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Краткосрочните заеми	31 798	57 636
	31 798	57 636

Краткосрочните заеми са получени при годишни лихвени равнища от 8% до 12% в зависимост от срочността на кредита. Заемите са без обезпечения. Справедливата стойност на получените заеми не е определяна по отделно, тъй като ръководството счита, че балансовата им стойност дава реална представа за тяхната справедлива стойност.

24.6. Задължения по договори за застраховане

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Задължения по застраховане	10 122	8 717
Задължения по презастраховане	4 935	5 281
Разчети с Гаранционен фонд	865	1 640
Други	24	1
	15 946	15 639

24.7. Деривативи, държани за търгуване

Към 31 декември 2014 г. деривативите, държани за търгуване в размер на 2 633 хил. лв. (2013 г.: 10 860 хил. лв.) са представени по справедлива стойност и включват сделки по покупка и продажба на валута, на ценни книжа, форуърдни договори и валутни суапове на открития пазар.

24.8. Депозити от банки

	Текущи		Нетекущи	
	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Безсрочни депозити от местни банки				
-В български лева	1 015	2 439	-	-
-В чуждестранна валута	826	430	-	-
Безсрочни депозити от чуждестранни банки в чуждестранна валута	3 253	789	-	-
Срочни депозити от чуждестранни банки в чуждестранна валута	12 781	19 064	620	620
	17 875	22 722	620	620

24.9. Задължения по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа

Към 31 декември 2014 г. Групата има сключени споразумения с клауза за обратно изкупуване на ценни книжа с български дружества на обща стойност 1 408 хил. лв, в това число и натрупани задължения по лихви по тях.

25. Задължения към осигурени лица

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Привлечени средства на доброволен пенсионен фонд	65 009	59 824
Привлечени средства на професионален пенсионен фонд	86 813	75 232
Привлечени средства на универсален пенсионен фонд	660 438	524 750
	812 260	659 806

Чистата стойност на активите на фондовете, управлявани от ПОАД “ЦКБ-Сила” АД към 31 декември 2014 г. е 812 260 хил. лв. Увеличението в размер на 152 454 хил. лв. спрямо задълженията към 31 декември 2013 г. основно се дължат на постъпления от положителен доход от инвестирането на средствата на осигурените лица, реализиран през 2014 г., постъпления от осигурителни вноски и намаление на изплатените суми по осигурителни договори.

Изменението в нетните активи в наличност за доходи е в резултат на:

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
В началото на периода	659 806	539 948
Постъпили осигурителни вноски	101 749	89 387
Постъпили суми от пенсионни фондове, управлявани от други пенсионно осигурителни дружества	52 380	41 220
Общо увеличение от осигурителни вноски	154 129	130 607
Доход от инвестиране средствата на фонда	55 151	32 530
Други (Преведени лихви на НАП)	1	
Резултат от инвестиране на средствата на фонда	55 152	32 530
Изплатени пенсии	(115)	(105)
Еднократно изплатени суми на осигурени лица	(4 207)	(3 839)
Средства за изплащане на наследници на осигурени лица	(1 106)	(773)
Средства за превеждане в НОИ	(2 143)	(1 234)
Изплатени суми по осигурителни договори	(7 571)	(5 951)
Преведени суми на осигурени лица, преминали в други пенсионни фондове	(37 016)	(27 168)
Преведени суми на държавния бюджет	(100)	(91)
Прехвърлени средства в пенсионен резерв	(8)	(8)
Встъпителна такса	(11)	(5)
Такса за обслужване	(172)	(167)
9% такса от доходността	(375)	(359)
5% такса за обслужване	(4 780)	(4 177)
1% инвестиционна такса	(6 783)	(5 343)
Такса за изтегляне	(11)	(10)
В края на периода	812 260	659 806

Нетните активи в наличност за доходи са разпределени както следва:

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Индивидуални партии	811 234	658 838
Резерв за гарантиране на минимална доходност	1 026	968
Нетни активи в наличност за доходи	812 260	659 806

26. Търговски задължения

	Краткосрочни		Дългосрочни	
	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Търговски задължения	142 222	119 612	2 236	16 043

26.1. Дългосрочни търговски задължения

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Публични задължения	2 216	16 024
Други	20	19
	2 236	16 043

Нетната балансова стойност на търговските задължения се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

Публични задължения

Дългосрочни търговски задължения в размер на 2 216 хил. лв. (2013 г.: 16 024 хил. лв.) са във връзка със сключено споразумение на 05.08.2013 за разсрочване на задълженията към Летище София до 01.06.2017 г.

26.2. Краткосрочни търговски задължения

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Търговски задължения авиационна дейност	96 444	65 914
Търговски задължения производствена дейност	12 013	5 255
Търговски задължения речен транспорт	4 414	6 605
Търговски задължения застрахователна дейност	4 111	4 385
Търговски задължения банкова дейност	3 420	4 406
Търговски задължения фармацевтична дейност	2 306	3 010
Други	19 514	30 037
	142 222	119 612

Не са представени справедливи стойности на търговските и други задължения, тъй като ръководството на Групата счита, че стойностите, по които те са представени в консолидирания отчет за финансово състояние, отразяват тяхната справедлива стойност поради краткосрочния им характер.

27. Възнаграждения на персонала

27.1. Разходи за персонала

Разходите за възнаграждения на персонала се състоят от текущи заплати и възнаграждения, разходи за социални осигуровки, неизползвани отпуски и провизии за пенсии, както следва:

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Разходи за заплати	(94 307)	(90 215)
Разходи за социални осигуровки	(16 440)	(15 613)
Разходи за персонала	(110 747)	(105 828)

27.2. Пенсионни и други задължения към персонала

Пенсионните и други задължения към персонала, признати в консолидирания отчет за финансовото състояние, се състоят от следните суми:

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Нетекущи:		
Провизии за пенсии	2 480	2 254
Нетекущи пенсионни задължения към персонала	2 480	2 254
Текущи:		
Задължения към персонала	8 707	9 439
Задължения към осигурителни институции	2 525	3 001
Провизии за пенсии	550	388
Текущи пенсионни и други задължения към персонала	11 782	12 828

Текущата част от задълженията към персонала представляват задължения към настоящи служители на Групата, които следва да бъдат уредени през 2015 г.

При определяне на пенсионните задължения са използвани актюерски допускания. Ръководството на Групата е направило предположения след консултации с независими актюери, които са използвани при определянето на размера на задълженията за изплащане на дефинирани доходи за отчетните периоди и се считат за възможно най-добрата преценка на ръководството. Действителните резултати обаче могат да се различават от направените предположения.

Промените в провизиите за обезщетения при пенсиониране съгласно Кодекса на труда през годината са представени, както следва:

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Задължения за изплащане на дефинирани доходи	2 642	2 393
Разходи за текущ трудов стаж	457	469
Разходи за лихви	65	94
Преоценки - актюерски (печалби)/загуби от промени в	281	24
Изплатени доходи	(415)	(338)
	3 030	2 642

28. Данъчни задължения

Данъчните задължения включват:

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Корпоративен данък	3 188	5 815
Задължения за данък добавена стойност	1 540	1 333
Акциз за внасяне	53	150
Други данъци	4 134	2 220
	8 915	9 518

29. Други задължения

Другите задължения могат да бъдат обобщени, както следва:

	Краткосрочни		Дългосрочни	
	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Други задължения	90 883	90 501	4 027	1 288

29.1. Други дългосрочни задължения

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Финансиране за закупуване на нетекущи активи	2 371	-
Финансиране Транс европейски транспортни мрежи	1 276	1 252
Други	380	36
	4 027	1 288

Групата участва в Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на Българската икономика BG161P003-1.1.04 Подкрепа за внедряване в производство на иновативни продукти, процеси и предоставяне на иновативни услуги“.

Програмата включва закупуване на:

- Трислойна линия за раздувно фолио и
- Поточна технологична линия от инсталация за ленти, станове и конфекция за тъкани изделия .

Сключен е договор с Министерствата на икономиката, енергетиката и туризма за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за финансиране на проекта в размер на 43.57 % от размера на инвестицията и 50 % от размера на разходите. Останалата част от проекта Групата финансира със собствени средства. През месец ноември 2014 г. след одобрение на отчет по изпълнение на програмата от Групата са получени 2 765 хил. лв., от които нетекущата част е в размер на 2 371 хил. лв

Към 31 декември 2014 г. Групата е бенефициент по Решение за отпускане на финансова помощ от Комисията на европейските общности за проекти от общ интерес „Проучвания във връзка с проект за разширяване на пристанищен терминал Леспорт като част от пристанище Варна по

отношение на прилагането на европейските стандарти в България” 2008-BG-90300-S в областта на трансевропейските транспортни мрежи (TEN-T), издадено на 10 юни 2009 г.

Групата има задължение за учредяване на банкова гаранция в размер на 1 276 хил. евро (1 252 хил. лв.) съгласно договор № 80800ББГ-А-0191 от 24 юли 2009 г. с цел ограничаване на финансовия риск, свързан с изплащането на предварителното финансиране. Обезпеченията по гаранцията представляват залог върху активи на Групата, включени в пояснение 8.

29.2. Други краткосрочни задължения

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Гаранции	31 249	33 374
Продадени самолетни билети	26 326	25 371
Получени аванси	15 043	9 410
Задължения по концесионни възнаграждения	2 234	3 167
Неустойки	1 339	2 012
Други	14 614	17 167
	90 805	90 501

Значителна част от гаранциите в размер на 30 649 хил. лв. (2013 г.: 30 649 хил. лв.) представлява задължения по получен гаранционен депозит формирани по договор за покупко-продажба на нетекущи активи.

Задълженията по продадени билети в размер на 26 326 хил. лв. (2013 г.: 25 371 хил. лв.) представляват извършени продажби на самолетни билети, за които към датата на консолидирания финансов отчет не е настъпил момента на фактическо предоставяне на услугата т.е. извършване на превоза.

30. Приходи от нефинансова дейност

Приходите от нефинансова дейност на Групата могат да бъдат анализирани, както следва:

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Приходи от извършени самолетни полети	280 465	288 318
Приходи от продажба на продукция	68 693	72 276
Приходи от услуги	53 635	67 262
Приходи от продажба на стоки	43 840	50 674
Други	58 032	41 281
	504 665	519 811

31. Разходи за нефинансова дейност

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Разходи за външни услуги	(205 594)	(209 141)
Разходи за материали	(136 528)	(143 777)
Отчетна стойност на продадените стоки	(45 293)	(47 850)
Разходи за персонала	(34 423)	(35 589)
Разходи за амортизация и обезценка на нефинансови активи	(26 023)	(16 819)
Изменение на запасите от продукция и незавършено производство	(399)	(379)
Други разходи	(25 602)	(1 943)
	(473 862)	(455 498)

Разходите за независим финансов одит за 2014 г. са в размер на 160 хил. лв. (За 2013 г. – 137 хил. лв.)

32. Печалба от продажба на нетекущи активи

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Приходи от продажба на нетекущи активи	56 130	44 521
Балансова стойност на продадени нетекущи активи	(38 155)	(37 366)
	17 975	7 155

33. Приходи от застраховане

		2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Приходи от застрахователни премии	33.1	220 826	174 704
Приходи от освободени застрахователни резерви		211 863	176 106
Приходи от презастраховане		55 986	29 204
Приходи от регресии		7 987	7 288
Други приходи от застраховане		2 063	149
		498 725	387 451

33.1. Приходи от застрахователни премии

	2014 ‘000 лв.	2014 %	2013 ‘000 лв.	2013 %
Каско	104 446	47.30%	92 987	53.23%
Отговорности МПС	68 930	31.21%	55 638	31.85%
Обща гражданска отговорност	16 736	7.58%	2 246	1.29%
Пожар и природни бедствия	10 886	4.93%	9 770	5.59%
Злополука	4 162	1.88%	2 803	1.60%
Помощ при пътуване	3 857	1.75%	3 090	1.77%
Щети на имущество	3 216	1.46%	1 605	0.92%
Живот и рента	1 497	0.68%	1 070	0.61%
Каско на летателни апарати	1 279	0.58%	1 367	0.78%
ГО, свързана с летателни апарати	1 214	0.55%	788	0.45%
Каско на плавателни съдове	946	0.43%	611	0.35%
Кредити и лизинг	848	0.38%	357	0.20%
Товари по време на превоз	845	0.38%	477	0.27%
Допълнителна застраховка	833	0.38%	940	0.54%
Застраховка заболяване	610	0.28%	134	0.08%
Разни финансови загуби	278	0.12%	221	0.13%
Застраховка на гаранции	228	0.10%	575	0.33%
ГО, свързана с плавателни съдове	15	0.01%	25	0.01%
	220 826	100.00%	174 704	100.00%

34. Разходи по застраховане

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Разходи за заделени застрахователни резерви	(255 991)	(202 279)
Изплатени застрахователни суми и обезщетения	0 (122 874)	(80 754)
Разходи по презастраховане	(37 527)	(32 151)
Аквизиционни разходи	(48 128)	(35 411)
Разходи за ликвидация на щети	(4 610)	(3 336)
Други застрахователни разходи	(16 903)	(12 049)
	(486 033)	(365 980)

34.1. Изплатени застрахователни суми и обезщетения

През 2014 г. и 2013 г. са изплатени следните обезщетения по групи застраховки:

	2014 изплатени обезщетения '000 лв.	2014 относителен дял %	2013 изплатени обезщетения '000 лв.	2013 относителен дял %
Каско	(79 042)	64.33%	(54 180)	67.09%
Отговорности МПС	(23 052)	18.77%	(18 093)	22.41%
Обща гражданска отговорност	(7 002)	5.70%	(460)	0.57%
Пожар и природни бедствия	(3 729)	3.03%	(4 134)	5.12%
Каско на летателни апарати	(3 686)	3.00%	(1 280)	1.58%
Щети на имущество	(2 447)	1.99%	(370)	0.46%
Помощ при пътуване	(1 189)	0.97%	(958)	1.19%
Животозастраховане	(1 160)	0.94%	(315)	0.39%
Злополука	(808)	0.66%	(496)	0.61%
Застраховка заболяване	(234)	0.19%	(7)	0.01%
Товари по време на превоз	(220)	0.18%	(135)	0.17%
Каско на плавателни съдове	(125)	0.10%	(91)	0.11%
Допълнителна застраховка	(100)	0.08%	(147)	0.18%
Кредити и лизинг	(55)	0.04%	(78)	0.10%
Разни финансови загуби	(19)	0.02%	-	-
ГО свързана с летателни апарати	(6)	0.00%	(10)	0.01%
	(122 874)	100.00%	(80 754)	100.00%

35. Приходи от лихви

	2014 '000 лв.	2013 '000 лв.
Приходи от лихви по видове източници:		
Предприятия	153 715	162 582
ДЦК	35 565	32 985
Банки	8 449	8 526
Граждани	30 376	30 474
Други	988	535
	229 093	235 102

36. Разходи за лихви

	2014 '000 лв.	2013 '000 лв.
Разходи за лихви по депозанти:		
Предприятия	(39 354)	(55 393)
Граждани	(78 874)	(78 032)
Банки	(9 627)	(8 095)
Други	(5 235)	(595)
	(133 090)	(142 115)

37. Печалба от операции с финансови инструменти

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Преоценка на финансови инструменти	460 085	388 189
Положителни разлики от операции с ценни книжа и инвестиции	23 964	26 757
Приходи от дивиденди от финансови инструменти	5 342	4 396
Други	4 152	-
	493 543	419 342

38. Загуба от операции с финансови инструменти

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Преоценка на финансови инструменти	(404 752)	(339 490)
Отрицателни разлики от операции с ценни книжа	(15 329)	(7 247)
Други	(100)	(2)
	(420 181)	(346 739)

39. Административни разходи

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Разходи за персонала	(76 324)	(70 239)
Разходи за външни услуги	(63 431)	(66 316)
Разходи за амортизация и обезценка на нефинансови активи	(35 051)	(33 943)
Разходи за материали	(6 618)	(6 676)
Други	(24 202)	(35 193)
	(205 626)	(212 367)

40. Печалба от придобивания

От осъществените през 2013 г. бизнескомбинации, Групата е отчела печалба в размер на 724 хил. лв., която се отнася до следните дружества, включени в консолидацията:

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Силвър Уингс България ООД	-	724
	-	724

41. Други финансови приходи

		2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Приходи от такси и комисионни, нетно	41.1,41.2	50 263	45 389
Нетен резултат от промяна на валутни курсове		23 221	3 146
Други		8 766	17 139
		82 250	65 674

41.1. Приходи от такси и комисионни

		2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Банкови преводи в страната и чужбина		22 737	21 942
Обслужване на сметки		9 326	10 696
Отпускане и погасяване на кредити		1 816	1 864
Обслужване на задбалансови ангажименти		1 204	1 240
Други приходи от такси и комисионни, различни от банкови		12 470	10 359
Други приходи		11 763	7 247
Общо приходи от такси и комисионни		59 316	53 348

41.2. Разходи от такси и комисионни

		2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Банкови преводи в страната и чужбина		(5 780)	(5 375)
Обслужване на сметки		(1 388)	(1 125)
Освобождаване на ценни пратки		(231)	(203)
Сделки с ценни книжа		(130)	(73)
Други разходи за такси и комисионни, различни от банкови		(67)	(427)
Други разходи		(1 457)	(756)
Общо разходи за такси и комисионни		(9 053)	(7 959)

42. Разходи за данъци върху дохода

Очакваните разходи за данъци, базирани на приложимата данъчна ставка в размер на 10 % (2013 г.: 10 %), и действително признатите данъчни разходи в печалбата или загубата могат да бъдат равнени, както следва:

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Печалба за периода преди данъци	85 086	94 134
Данъчна ставка	10%	10%
Очакван разход за данък	(8 509)	(9 413)
Нетен ефект от корекции на счетоводния резултат за данъчни цели	5 016	3 090
Текущ разход за данък	(3 493)	(6 323)
Отсрочен данъчен разход		
Начисление и обратно проявление на данъчни временни разлики	(3 112)	(1 454)
Разходи за данъци	(6 605)	(7 777)
Отсрочени данъчни приходи/(разходи), признати в другия всеобхватен доход	370	(38)

Пояснение 14 предоставя информация за отсрочените данъчни активи и пасиви, включваща стойностите, признати в другия всеобхватен доход.

43. Доход на акция

43.1. Доход на акция

Основният доход на акция е изчислен като за числител е използвана величината – нетна печалба, подлежаща на разпределение между притежателите на обикновени акции.

Среднопретегленият брой обикновени акции, използван за изчисляването на основния доход на акция, както и нетната печалба, намалена с разхода за дивиденди, подлежаща на разпределение, са както следва:

	31 декември 2014	31 декември 2013
Нетна печалба за Групата, подлежаща на разпределение в лева	64 476 000	73 392 000
Среднопретеглен брой акции	144 478 166	144 902 698
Основен доход на акция (лева за акция)	0.45	0.51

Среднопретегленият брой общо акции/обикновени и привилегировани/, използван за изчисляването на намаления доход на акция, както и нетната печалба, намалена с разхода за дивиденди, подлежаща на разпределение, са както следва:

	31 декември 2014	31 декември 2013
Нетна печалба, подлежаща на разпределение в лева, коригирана с разходи за дивиденди	69 082 200	79 188 000
Среднопретеглен брой акции	227 860 731	229 286 222
Доход на акция с намалена стойност (лева за акция)	0.30	0.35

44. Сделки със свързани лица

Свързаните лица на Групата включват собствениците и асоциирани предприятия и ключов управленски персонал. Ако не е изрично упоменато, транзакциите със свързани лица не са извършвани при специални условия. Разчетните суми обикновено се уреждат по банков път, в брой или чрез прихващане.

44.1. Сделки със собствениците

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Продажба на стоки и услуги, приходи от лихви и други приходи		
- <i>приходи от лихви</i>		
Инвест Кепитъл АД	9 159	11 302
Покупки на услуги, разходи за лихви и други разходи		
- <i>покупки на услуги</i>		
Инвест Кепитъл АД	(21)	-
- <i>разходи за лихви</i>		
Инвест Кепитъл АД	(5)	(3)

44.2. Сделки с асоциирани и други предприятия извън група

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Продажба на стоки и услуги, приходи от лихви и други приходи		
- <i>продажба на продукция</i>		
Каварна Газ ООД	1 251	1 021
Химснаб Трейд ООД	488	484
- <i>продажба на стоки</i>		
Фрапорт ТСЕМ АД	1 090	1 265
ВиТиСи АД	273	285
Авиокомпания Хемус Ер ЕАД	259	114
Химснаб Трейд ООД	4	1
Други	34	2

Продажба на стоки и услуги, приходи от лихви и други приходи	2014	2013
	'000 лв.	'000 лв.
<i>- продажба на услуги</i>		
Луфтханза Техник София ООД	3 112	2 841
ЦКБ Лидер ДФ	603	537
ЦКБ Актив ДФ	481	433
Суиспорт България АД	202	12
Балкантурс ООД	61	54
Неохим АД	48	48
ЦКБ Гарант ДФ	23	22
Авиокомпания Хемус Ер ЕАД	12	67
Други	71	66
<i>- приходи от лихви</i>		
Авиокомпания Хемус Ер ЕАД	9 513	8 362
Инвест Кепитъл Асет Мениджмънт ЕАД	661	-
Нико Комерс АД	511	587
Конор - Швейцария	276	833
Варнафери ООД	119	88
Луфтханза Техник София ООД	52	-
Фрапорт ТСЕМ АД	6	20
М Кар ООД	4	-
Други	88	234
<i>- други приходи</i>		
Авиокомпания Хемус Ер ЕАД	1 075	966
България Он Ер ООД	-	648
Луфтханза Техник София ООД	196	462
Други	54	52

Покупки на услуги и разходи за лихви	2014	2013
<i>- покупки на услуги</i>	‘000 лв.	‘000 лв.
Луфтханза Техник София ООД	(9 238)	(8 316)
Фрапорт ТСЕМ АД	(6 060)	(6 103)
Суиспорт България АД	(3 648)	(774)
Силвър Уингс България ООД	(3 099)	(1 566)
Авиокомпания Хемус Ер ЕАД	(937)	(2 603)
Варна Карс ООД	(3)	(121)
България Он Ер ООД	-	(1 097)
Други	(14)	(35)
<i>- разходи за лихви</i>		
Нико Комерс АД	(200)	(132)
Фрапорт ТСЕМ АД	(100)	(36)
Инвест Кепитъл Асет Мениджмънт ЕАД	(36)	(7)
Добрички панаир АД	(26)	(35)
Амадеус България ООД	(13)	(18)
ЦКБ - Кипър	-	(62)
Други	(31)	(99)

44.3. Сделки с ключов управленски персонал

Ключовият управленски персонал на Групата включва членовете на управителния съвет и надзорния съвет. Възнагражденията на ключовия управленски персонал включват следните разходи:

	2014	2013
	‘000 лв.	‘000 лв.
Краткосрочни възнаграждения:		
Заплати, включително бонуси	(339)	(2 411)
Разходи за социални осигуровки	(18)	(28)
Служебни автомобили	(1)	(6)
Общо краткосрочни възнаграждения	(358)	(2 445)

45. Разчети със свързани лица в края на годината

	2014	2013
	‘000 лв.	‘000 лв.
Дългосрочни вземания от:		
<i>- собственици</i>		
Инвест Кепитъл АД	2 762	2 200
	2 762	2 200
<i>- асоциирани предприятия</i>		
Луфтханза Техник София ООД	2 347	2 959
Варнафери ООД	2 433	1 993
	4 780	4 952
<i>- други свързани лица извън групата</i>		
Авиокомпания Хемус Ер ЕАД	11 998	99
ПФК Черно море АД	2 601	1 564
	14 599	1 663
Общо дългосрочни вземания от свързани лица	22 141	8 815

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Краткосрочни вземания от:		
<i>- собственици</i>		
Инвест Кепитъл АД	125 786	141 649
	125 786	141 649
<i>- асоциирани предприятия</i>		
Варнафери ООД	1 173	-
Луфтханза Техник София ООД	713	355
Каварна Газ ООД	686	629
Фрапорт ТСЕМ АД	139	151
ВиТиСи АД	-	1
	2 711	1 136
<i>- други свързани лица извън групата</i>		
Авиокомпания Хемус ЕР ЕАД	125 144	115 178
Конор ГмбХ	11 164	9 828
Нико Комерс АД	4 156	7 784
Консорциум Енергопроект – Роял Хаскониинг	1 416	1 415
Варна Карс ООД	788	-
М Кар ООД	177	58
ПФК Черно море АД	158	143
ВИА Интеркар ООД	139	364
Химснаб Трейд ООД	65	37
Други	868	213
	144 075	135 020
Общо краткосрочни вземания от свързани лица	272 572	277 805
	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Дългосрочни задължения към:		
<i>- собственици</i>		
Инвест Кепитъл АД	2	2
<i>- асоциирани и съвместни дружества</i>		
ВиТиСи АД	1429	1 491
Нюанс БГ АД	432	162
Амадеус България ООД	139	127
Фрапорт ТСЕМ АД	90	1 719
Каварна Газ ООД	-	6
Луфтханза Техник София ООД	-	1
	2 090	3 506
<i>- други свързани лица извън групата</i>		
Суиспорт България АД	176	-
М Кар ООД	159	164
Варна Карс ООД	94	62
Химснаб Трейд ООД	31	20
Инвест Кепитъл Асет Мениджмънт ЕАД	20	3
Кепитъл Инвест ЕАД	11	21
Авиокомпания Хемус ЕР ЕАД	-	1
Други	67	344
	558	615
Общо дългосрочни задължения към свързани лица	2 650	4 123

Краткосрочни задължения към:	2014	2013
	‘000 лв.	‘000 лв.
<i>- собственици</i>		
Химинвест Институт	-	1
Инвест Кепитъл АД	355	12 593
	355	12 594
<i>- асоциирани и съвместни дружества</i>		
Фрапорт ТСЕМ АД	2 288	7 176
Луфтханза Техник София ООД	2 212	3 140
Силвър Уингс България ООД	1 226	988
Суиспорт България АД	942	445
Добрички панаир АД	750	986
ВиТиСи АД	680	1 490
Амадеус България ООД	478	478
Нюанс БГ АД	338	126
	8 914	14 829
<i>- други свързани лица извън групата</i>		
Нико Комерс АД	2 290	1 827
Консорциум Енергопроект - Роял Хасконинг	1 900	1 900
Инвест Кепитъл Асет Мениджмънт ЕАД	446	242
М Кар ООД	347	202
Варна Карс ООД	100	-
Кепитъл Инвест ЕАД	29	8
Химснаб Трейд ООД	26	4
Други	507	2 028
	5 645	6 211
Общо краткосрочни задължения към свързани лица	14 914	33 634

46. Условни активи, условни пасиви и поети ангажименти

Към 31 декември 2014 г. и 2013 г. Групата има сключени договори за отпускане на банкови кредити на клиенти, чието бъдещо усвояване зависи от това дали кредитополучателите отговарят на определени критерии, включително дали не е регистрирано просрочие по предишни траншове на кредитите, предоставяне на обезпечение с определено качество и ликвидност и други.

Общата сума на условните задължения по отношение на банковата дейност на Групата са както следва:

	2014	2013
	‘000 лв.	‘000 лв.
Банкови гаранции в български лева	51 484	33 636
Банкови гаранции в чуждестранна валута	30 609	30 678
Неотменими ангажименти	104 273	108 698
Други условни задължения	208	241
Общо условни задължения	186 574	173 253

Други банкови гаранции, издадени от Банка ДСК ЕАД са както следва:

- за сумата от 50 000 евро, обезпечаваща изпълнението на дейностите по опазване на околната среда и рекултивация на нарушените в резултат на геологопроучвателните дейности терени в Блок 1-12 Кнежа, Българска суша. Банковата гаранция е със срок на валидност до 30.06.2015 г.

- На 03.04.2013 г. във връзка с изтичане срока на валидност на издадената на 23.03.2012 г. банкова гаранция, от „Банка ДСК“ ЕАД, гр. София, е издадена нова банкова гаранция за сумата 44 000 евро, обезпечаваща изпълнението на работната програма от Групата за третата година от срока на Договора за търсене и проучване на суров нефт и природен газ в Блок 1-12 Кнежа, Българска суша.

Групата е страна по издадени банкови гаранции от Уникредит Булбанк АД на обща стойност 121 хил. лв. Банковите гаранции са със срок на валидност 30.11.2030 г.

По сключени договори с Тексим Банк АД за издаване на банкови гаранции, Групата е предоставила банкови гаранции в размер на 576 хил.лв

Групата се задължава да предостави и поддържа потвърдена, безусловна, неотменяема банкова гаранция в размер на 100 хил. лв. за гарантиране доброто изпълнение по договор за предоставяне достъп за извършвани пристанищни услуги в пристанище за обществен транспорт с регионално значение „Пристис“.

Съгласно договор за концесия на „Пристанищен терминал Лом“ – част от пристанище за обществен транспорт Лом, Групата следва да поддържа банкови гаранции в установения размер:

- банкова гаранция за добро изпълнение за гарантиране изпълнението на Инвестиционната програма за първата инвестиционна година в размер на 160 хил. лв.;
- банкова гаранция за добро изпълнение за гарантиране изпълнението на задълженията по договора, в размер на 449 хил. лв.;
- банкова гаранция за митнически цели за покриване на митни сборове и други държавни вземания на стоки, съхранявани в митнически склад, в размер на 50 хил. лв.

Групата поддържа контра банкова гаранция в размер на 44 хил. лв. към банкова гаранция за изпълнение на инвестиционна програма за първа инвестиционна година.

Поети ангажменти

Към датата на изготвяне на консолидирания финансов отчет, Групата има поети следните ангажменти:

- Към 31 декември 2014 г. е в сила поет ангажмент за извършване на пристанищни услуги в пристанище за обществен транспорт с регионално значение – Пристанище “Пристис”. за срок от не повече от 5 години. Групата се задължава да реализира годишен товарооборот за всяка година от срока на договора както следва: 1 510 корабопосещения и 23 050 пътници. Към 31 декември 2014 г. е реализиран годишен товарооборот както следва: 1 092 корабопосещения и 39 443 пътници.

- Договор за концесия за Пристанищен терминал – Балчик: Инвестиционна програма в размер не по-малък от 3 475 хил. лв.

- Договорът с Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията, относно концесия на услуга върху пристанищен терминал „Видин – Север” и пристанищен терминал „Фериботен комплекс Видин”, части от пристанище за обществен транспорт с национално значение Видин. Договорът е за срок от 30 години.

- Договор за концесия на пристанищен терминал „Леспорт“ за срок от 30 години, считано от 30 май 2006 г.: Инвестиционната програма; - за целия срок – в размер не по-малък от 129 010 хил. лв.

- Договор с Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията, относно концесия на услуга за предоставяне на концесия за услуга върху Пристанищен терминал „Никопол“, част от пристанище за обществен транспорт с национално значение Русе. Договорът е за срок от 35 години.

- Групата има поети задължения за привеждане на дейността си в съответствие с изискванията за екологични норми на основание Директива 97/68 Степен II на Европейския съюз за намаляване на емисиите на вредни газове, както и въз основа на Правилник за опазване на река Дунав от замърсяване при корабоплаване.

- Договор за концесия на „Пристанищен терминал Лом“ за срок от 35 години. Изпълнението на инвестиционната програма за втора договорна година по отношение задълженията за инвестиции, обхваща периода 01.01.2015 г – 31.12.2015 г. и е в размер на 2 100 хил. лв.

- През 2015 г. Дружеството следва да направи инвестиции в общ размер на 339 хил. лв. за осмата концесионна година от срока на концесията в следните направления:

- Направление Експлоатационна годност на обща стойност 195 хил. лв.;
- Направление Консултации по изпълнение на договора за концесия в размер на 144 хил. лв.

Срокът на изпълнение на инвестициите е до 31 декември 2015 г.

Условните пасиви за Групата по отношение на асоциирани предприятия

Банкови гаранции:

- Банкова гаранция в полза на ТМО Аерогара София в размер на 8 700 хил.лв.
- Банкова гаранция във връзка с концесионен договор за летища Варна и Бургас в размер на 15 000 хил.евро.

Поети ангажименти:

Фрапорт Туин Стар Еърпорт Мениджмънт АД. е концесионер по договор за модернизиране и експлоатация на Гражданско летище за обществено ползване „Бургас“ и Гражданско летище за обществено ползване „Варна“, със срок 35 години считано от 2006 година. Задълженията по инвестиционната програма са в размер на по-високата от двете суми: 19,2% от реализираните приходи или договорената гарантирана минимална годишна вноска и др.

През годината са предявени различни правни искове от и към Групата. С изключение на тези, за които вече са начислени провизии, ръководството на Групата счита, че отправените искове са неоснователни и че вероятността те да доведат до разходи за Групата при уреждането им е малка. Тази преценка на ръководството е подкрепена от становището на независим правен консултант.

Нито един от гореспоменатите искове не е изложен тук в детайли, за да не се окаже сериозно влияние върху позицията на Групата при разрешаването на споровете.

47. Безналични сделки

През представените отчетни периоди Групата е осъществила следните сделки, при които не са използвани пари или парични еквиваленти и които не са отразени в отчета за паричните потоци от финансова дейност:

Дружеството е прихванало задължения за дивиденди по привилегировани акции с вземания на свои акционери в размер на 14 179 хил. лв. през 2014 г. (13 614 хил. лв. през 2013 г.).

48. Категории финансови активи и пасиви

Балансовите стойности на финансовите активи и пасиви на Групата могат да бъдат представени в следните категории:

Финансови активи	Пояснение	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Финансови активи, държани до падеж:	16.3, 13.2		
Облигации		298 338	303 235
Финансови активи на разположение за продажба:	16.4, 13.4		
Ценни книжа и дългови облигации		356 196	307 900
Финансови активи, държани за търгуване (отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата):	16.2, 13.3		
Недеривативни финансови активи		1 180 633	851 874
Деривативи		6 068	13 097
		1 186 701	864 971
Кредити и вземания:			
Търговски и други вземания	0, 19	166 597	264 295
Вземания по застрахователни и презастрахователни договори	0	62 392	56 985
Вземания по предоставени заеми	16.1, 13.1	2 318 421	2 143 593
Вземания от свързани лица	45	294 713	286 620
Пари и парични еквиваленти	20	1 480 670	1 317 412
		4 322 793	4 068 905
		6 164 028	5 545 011

Финансови пасиви	Пояснение	2014 '000 лв.	2013 '000 лв.
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност			
Задължения към депозанти	24.1	3 848 262	3 346 374
Заеми	24.3, 24.4, 24.5	298 897	394 494
Задължения за дивиденди	24.2	34 672	47 847
Депозити от банки	24.8	18 495	23 342
Задължения по цесии		85 505	16 109
Задължения по договори за застраховане	24.6	15 946	15 639
Задължения по споразумения за обратно изкупуване		1 408	-
Задължения по финансов лизинг	9.1	10 776	15 462
Търговски и други задължения	0, 0	201 369	218 034
Задължения към свързани лица	45	17 564	37 757
		4 532 894	4 115 058
Деривативи, определени като хеджиращи инструменти на паричен поток (отчитани по справедлива стойност):			
Деривативи	24.7	2 633	10 860
		4 535 527	4 125 918

Вижте пояснение 4.19 за информацията относно счетоводната политика за всяка категория финансови инструменти. Методите, използвани за оценка на справедливите стойности са описани в пояснение 50. Описание на политиката и целите за управление на риска на Групата относно финансовите инструменти е представено в пояснение 49.

49. Рискове, свързани с финансовите инструменти

Цели и политика на ръководството по отношение управление на риска

Вследствие на използването на финансови инструменти Групата и в резултат на оперативната си и инвестиционна дейност, Групата е изложена на различни видове рискове – застрахователен риск, пазарен риск, риск от промени във валутния курс, лихвен риск, както и риск от промяната на конкретни цени. Управлението на риска на Групата се осъществява от управителния съвет на Групата. Приоритет на ръководството е да осигури краткосрочните и средносрочни парични потоци, като намали излагането си на риск. Дългосрочните финансови инвестиции се управляват, така че да имат дълготрайна възвращаемост.

Групата е изложена на различни видове рискове по отношение на финансовите инструменти. За повече информация относно финансовите активи и пасиви по категории на Групата вижте Пояснение 47. Най-значимите финансови рискове, на които е изложена Групата са изброени по-долу.

49.1. Застрахователен риск

Застрахователен риск е рискът от настъпване на застрахователни събития в резултат на притежавания портфейл от застрахователни договори, при което размерът на щетите и на дължимите обезщетения да надхвърлят размера на заделените застрахователни резерви.

Това зависи от честотата, с която възникват застрахователните събития, вида застрахователен портфейл, размера на застрахователните обезщетения. За смекчаване на този риск от голямо значение има разнообразието на застрахователния портфейл и теорията на вероятностите.

Основните рискове, на които Групата е изложена са:

- Риск, свързан с възвращаемост от направените инвестиции - риск от загуба, когато възвращаемостта на инвестициите се различава от очакваното.
- Риск, свързан с разходите – риск от загуба, когато разходите се различават от очакваното;

Групата се стреми да прави относително равномерно разпределение на застрахователните договори, както и да анализира различните видове застрахователни рискове, като това намира отражение в общите условия. Посредством разнообразни методи за оценка и контрол Ръководител на отдел Вътрешен контрол извършва регулярно оценка на риска и наблюдава акумулацията на застрахователни суми по група клиенти и региони. Управлението на риска се осъществява от Дирекция Вътрешен контрол в сътрудничество с актюерите и ръководството на Групата.

Основните фактори, от които зависи положителния финансов резултат на Групата от застрахователна дейност са квотата на щетимост, квотата на разходите и дохода от инвестиции.

Следващата таблица показва чувствителността на Групата в собствения капитал, текущата печалба преди данъци, границата на платежеспособност и коефициент на покритие на границата на платежеспособност (изискуем капитал) със собствен капитал.

Симулации към 31 декември 2014 г.	Печалба	Собствен капитал	Граница на платежеспособност	Коефициент на покритие	Δ на коефициента на покритие
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	%	%
Текуща капиталова позиция	(10 879)	33 694	27 364	123%	
Доход от инвестиции (+2%)	(8 260)	36 313	27 364	133%	10%
Доход от инвестиции (- 1.5%)	(12 843)	31 730	27 364	116%	(7%)
Увеличение на квотата на разходите (+10%)	(20 268)	24 305	27 364	89%	(34%)
Увеличение на квотата на щетимост (+10%)	(24 504)	20 069	27 364	73%	(50%)
Симулации към 31 декември 2013 г.	Печалба	Собствен капитал	Граница на платежеспособност	Коефициент на покритие	Δ на коефициента на покритие
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	%	%
Текуща капиталова позиция	443	60 215	27 100	222%	
Доход от инвестиции (+2%)	7 263	67 035	27 100	247%	25%
Доход от инвестиции (- 1.5%)	3 082	62 854	27 100	232%	10%
Увеличение на квотата на разходите (+10%)	(3 550)	56 222	27 100	207%	(15%)
Увеличение на квотата на щетимост (+10%)	(4 325)	55 447	27 100	205%	(18%)

При симулирано увеличение на дохода от инвестиции с 2% и запазване размера на квотата на щетимост и квотата на разходите се наблюдава нарастване на печалбата, собствения капитал и коефициента на покритие, а границата на платежоспособността остава непроменена, защото няма промяна в премийния приход.

При симулирано намаление на дохода от инвестиции с 1.5% и отново запазване размера на квотата на щетимост и квотата на разходите се наблюдава намаляване на печалбата, собствения капитал и коефициента на покритие. Границата на платежоспособността остава пак непроменена, защото няма промяна в премийния приход.

При симулирано увеличение на щетимостта с 10% се наблюдава намаляване на печалбата, собствения капитал, и коефициента на покритие. Границата на платежоспособността остава пак непроменена, защото няма промяна в премийния приход.

При симулирано увеличение на нетната квота на разходите с 10% се получава намаляване на печалбата, собствения капитал и коефициента на покритие. Границата на платежоспособността остава пак непроменена.

Посочения анализ на чувствителността показва добро ниво на капитализация на Групата.

49.1.1. Презастрахователна стратегия

Групата презастрахова част от рисковете си с цел да контролира експозициите си към загуби и да защитава капиталовите си ресурси. Всички договори за факултативно презастраховане са предварително одобрени от страна на ръководството. Преди да се сключи презастрахователен договор Групата анализира кредитния рейтинг на съответните презастрахователи. Избират се презастрахователи с висок кредитен рейтинг. Групата анализира периодично текущото финансово състояние на презастрахователите, с които има сключени презастрахователни ангажименти.

Групата сключва презастрахователни ангажименти с различни презастрахователи с висок кредитен рейтинг, за да контролира излагането на загуби в резултат на едно застрахователно събитие.

49.1.2. Процес на уреждане на щети

Таблицата за щетимост и по-конкретно съответния процент на квотата на щетимост дава възможност да се получи по-точна представа за развитието на риска през отчетните периоди:

Видове застраховки	2014	2014	2013	2013
	бруто квота на щетимост %	нето квота на щетимост %	бруто квота на щетимост %	нето квота на щетимост %
Злополука, в т.ч.	24%	22%	51%	52%
- Злополука на пътниците в общ. транспорт	7%	8%	2%	2%
Заболяване	0%	0%	0%	0%
Каско	99%	71%	65%	66%
Релсови превозни средства	0%	0%	0%	0%
Каско на летателни апарати	-38%	208%	141%	30%
Каско на плавателни съдове	46%	55%	21%	(9%)
Товари по време на превоз	9%	-8%	27%	20%
Пожар и природни бедствия	75%	39%	14%	14%
Щети на имущество	125%	131%	24%	28%
Отговорности МПС в т.ч.	51%	54%	46%	40%
- ГО на автомобилиста	50%	52%	42%	36%

Видове застраховки	2014	2014	2013	2013
	бруто квота на щетимост %	нето квота на щетимост %	бруто квота на щетимост %	нето квота на щетимост %
- ГО за чужбина - Зелена карта	61%	124%	439%	405%
- Гранична ГО	200%	285%	14%	14%
- Отговорност на превозвача при превоз на товари по шосе	5%	5%	27%	27%
ГО свързана с летателни апарати	0%	36%	0%	35%
ГО свързана с плавателни съдове	3181%	1578%	6%	10%
Обща гражданска отговорност	-220%	-181%	38%	46%
Кредити и лизинг	-51%	-51%	32%	32%
Застраховка на гаранции	0%	0%	0%	0%
Разни финансови загуби	8%	8%	53%	53%
Правни разноси	0%	0%	0%	0%
Помощ при пътуване	36%	36%	41%	41%
Общо:	71%	59%	54%	53%

Сравнявайки годишните нето квоти – за 2014 г. и за 2013 г. се вижда, че има значително намаление на щетимостта.

Следващата таблица показва средния размер на платените щети по видове застраховки:

Видове застраховки	сума лв.	брой	средна щета 2014	средна щета 2013	средна щета 2012	средна щета 2011
Злополука.	789 154	1 528	516	461	764	519
Каско	79 398 875	82 884	958	749	767	760
Каско на летателни апарати	3 696 100	20	184 805	85 859	57 053	162 113
Каско на плавателни съдове	160 494	26	6 173	8 289	17 934	15 402
Товари по време на превоз	223 731	86	2 602	2 601	469	1 190
Пожар и природни бедствия	3 749 919	2 485	1 509	2 668	1 364	965
Щети на имущество	2 241 912	119	18 840	8 040	7 957	8 526
Отговорности МПС	19 054 502	9 163	2 080	2 241	2 235	2 180
ГО свързана с летателни апарати	5 862	6	977	2 051	10 645	5 222
ГО свързана с плавателни съдове	-	-	-	-	-	36 270
Обща гражданска отговорност	1 089 926	26	41 920	12 783	23 774	12 997
Кредити и лизинг	54 779	5	10 956	9 754	9 754	40 511
Застраховка на гаранции	-	-	-	-	-	161
Разни финансови загуби	18 637	3	6 212	-	7 758	7 350
Помощ при пътуване	1 184 119	1 633	725	727	717	983
Общо:	111 668 010	97 984	1 140	948	949	960

Представената по-долу таблица служи да оцени развитието на резерва за висящи плащания през предходни периоди и да се сравни с оповестения резерв в текущия консолидиран финансов отчет. Посочено е и равнение на резервите за предстоящи плащания, включени в отчета за финансовото състояние и оценка на общите рискове.

	Година на възникване на събитието						Общо
	2014 ‘000 ЛВ	2013 ‘000 ЛВ	2012 ‘000 ЛВ	2011 ‘000 ЛВ	2010 ‘000 ЛВ	2009 ‘000 ЛВ	
в края на периода	76 769	47 874	52 711	42 654	48 214	42 575	310 797
1 година по-късно	-	20 408	25 093	17 472	18 386	16 747	98 106
2 година по-късно	-	-	5 528	4 142	3 679	3 938	17 287
3 година по-късно	-	-	-	3 034	1 878	2 550	7 462
4 година по-късно	-	-	-	-	1 420	830	2 250
5 година по-късно	-	-	-	-	-	2 881	2 881
Кумулативни плащания към настоящия момент	76 769	68 282	83 332	67 302	73 577	69 521	438 783
Обща оценка на Обезщетенията	127 728	80 049	91 686	71 358	76 758	69 522	517 101
Към 31 декември							
Плащания:							
Оценка	50 959	11 767	8 354	4 056	3 181	1	78 318
Реални резерви	80 867	13 965	15 045	6 328	4 627	2 472	123 304

Представената таблица посочва, че резервите за всякакви плащания са адекватни към края на 2014 г.

49.1.3. Граница на платежоспособност

Към края на 2014 г. определената граница на платежоспособност е в съответствие с нормативните изисквания:

	2014 ‘000 ЛВ.
Собствени средства, намалени с нематериални активи	33 694
Записан акционерен капитал	33 019
Резерви и фондове	46 548
Преоценъчни резерви	(18 590)
	(10 879)
Намаления	
Балансовата стойност на участията по чл.5, ал.2, т.5 от Наредба № 21	(12 997)
Нематериални активи	(3 407)
Граница на платежоспособност	27 364
Превишение	6 330

	2013 ‘000 лв.
Собствени средства, намалени с нематериални активи	55 282
Записан акционерен капитал	33 019
Резерви и фондове	46 104
Преоценъчни резерви	(18 908)
Намаления	
Балансовата стойност на участията по чл.5, ал.2, т.5 от Наредба № 21	(410)
Нематериални активи	(4 523)
Граница на платежоспособност	27 100
Превишение	28 182

49.2. Валутен риск

Валутният риск представлява потенциалната възможност за реализиране на загуба за Групата в резултат на промени във валутните курсове.

Политика на Групата извън банковата дейност

По-голямата част от сделките на Групата се осъществяват в български лева. Чуждестранните транзакции на Групата, деноминирани в щатски долари, излагат Групата на валутен риск. Групата има дългосрочни търговски задължения и краткосрочни задължения по финансов лизинг в щатски долари, по-значителната част, от които са свързани със закупуването на самолети. Тези задължения се отчитат по амортизирана стойност. Групата има краткосрочни и дългосрочни заеми в щатски долари. Тези вземания са класифицирани като кредити и вземания.

Чуждестранните транзакции на Групата, деноминирани в евро, не излагат Групата на валутен риск, тъй като курсът на българският лев е фиксиран към еврото по силата на Закон за валутен борд.

За да намали валутния риск, Групата следи паричните потоци, които не са в български лева. Групата има отделни процедури за управление на риска за краткосрочните (до 6 месеца) и дългосрочните (над 6 месеца) парични потоци в чуждестранна валута.

Политика на Групата по отношение на банковата дейност

В Република България курсът на българския лев към еврото е фиксиран със Закон за валутен борд. Дългата позиция на Банката-майка в евро не носи риск за Групата.

Валутни позиции в други валути включват основно активи и пасиви деноминирани в македонски денари и в руски рубли.

Валутната структура на финансовите активи и пасиви по балансова стойност към 31 декември 2014 г. е следната:

	Лева	Евро	Долари на САЩ	Други	Общо
ФИНАНСОВИ АКТИВИ					
Предоставени ресурси и аванси на банки	4	73 338	41 721	32 019	147 082
Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	155 233	968	-	-	156 201
Финансови активи за търгуване	108 625	90 490	2 143	3 961	205 219
Финансови активи отчитани по справедлива стойност:					

Предоставени кредити и аванси на клиенти, нетно	911 598	850 009	51 014	130 204	1 942 825
Финансови активи за продажба	68 452	135 168	8 616	28 672	240,908
Финансови активи до падеж	36 095	146 788	-	95 888	278 771
ОБЩО АКТИВИ	1 280 007	1 296 761	103 494	290 744	2 971 006
ФИНАНСОВИ ПАСИВИ					
Депозити от банки	1 015	3 664	2 026	10 527	17 232
Кредити от банки	-	-	-	450	450
Задължения към други депозанти	2 415 629	1 145 879	180 932	173 176	3 915 616
Други привлечени средства	171	-	-	778	949
Емитирани облигации	-	18 961	-	-	18 961
ОБЩО ПАСИВИ	2 416 815	1 168 504	182 958	184 931	3 953 208
НЕТНА ПОЗИЦИЯ	(1 136 808)	128 257	(79 464)	105 813	(982 202)

Валутната структура на финансовите активи и пасиви по балансова стойност към 31 декември 2013 г. е следната:

	Лева	Евро	Долари на САЩ	Други	Общо
	ХИЛ.ЛВ.	ХИЛ.ЛВ.	ХИЛ.ЛВ.	ХИЛ.ЛВ.	ХИЛ.ЛВ.
ФИНАНСОВИ АКТИВИ					
Предоставени ресурси и аванси на банки	31 075	159 876	8 256	63 612	262 819
Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	47 695	969	-	-	48 664
Финансови активи за търгуване	97 491	21 415	10 822	2 311	132 039
Финансови активи отчитани по справедлива стойност					
Предоставени кредити и аванси на клиенти, нетно	928 568	756 123	89 074	87 087	1 860 852
Финансови активи за продажба	40 916	153 891	11 430	8 959	215 196
Финансови активи до падеж	69 837	90 415	-	123 299	283 551
ОБЩО АКТИВИ	1 215 582	1 182 689	119 582	285 268	2 803 121
ФИНАНСОВИ ПАСИВИ					
Депозити от банки	4 541	13 445	2 272	448	20 706
Кредити от банки	7 072	-	-	739	7 811
Задължения към други депозанти	2 038 970	1 074 740	180 406	187 320	3 481 436
Други привлечени средства	290	-	-	778	1 068
Подчинени пасиви	-	19 325	-	-	19 325
ОБЩО ЗАДЪЛЖЕНИЯ	2 050 873	1 107 510	182 678	189 285	3 530 346
НЕТНА ПОЗИЦИЯ	(835 291)	75 179	(63 096)	95 983	(727 225)

49.3. Лихвен риск

Политика на Групата извън банковата дейност

Политиката на Групата е насочена към минимизиране на лихвения риск при дългосрочно финансиране. Затова дългосрочните заеми са обикновено с фиксирани лихвени проценти. Към

31 декември 2014 г. Групата е изложена на риск от промяна на пазарните лихвени проценти по банковите си заеми, които са с променлив лихвен процент. Всички други финансови активи и пасиви на Групата са с фиксирани лихвени проценти. Всички инвестиции в облигации на Групата, се изплащат на базата на фиксирани лихвени проценти.

Представените по-долу таблици показват чувствителността на годишния нетен финансов резултат след данъци и на собствения капитал към вероятна промяна на лихвените проценти по заемите с плаващ лихвен процент, базиран на 1-седмичен SOFIBOR, в размер на +/- 1.79 %, 1-месечен SOFIBOR, в размер на +/- 4.84%, 3-месечен SOFIBOR, в размер на +/- 9.12% и по заемите с плаващ лихвен процент, базиран на 1-месечен EURIBOR, в размер на +/- 9.86 %, 3 месечен-EURIBOR, в размер на +/- 9.70%, 12-месечен EURIBOR, в размер на +/- 10.32%. Тези промени се определят като вероятни въз основа на наблюдения на настоящите пазарните условия. Изчисленията се базират на промяната на средния пазарен лихвен процент и на финансовите инструменти, държани от Групата към края на отчетния период, които са чувствителни спрямо промени на лихвения процент. Всички други параметри са приети за константни.

31 декември 2014 г.

	Нетен финансов резултат		Собствен капитал	
	увеличение на лихвения процент	намаление на лихвения процент	увеличение на лихвения процент	намаление на лихвения процент
1W SOFIBOR	(3)	3	(3)	3
1M SOFIBOR	(6)	6	(6)	6
3M SOFIBOR	(27)	27	(27)	27
1M EURIBOR	(4)	4	(4)	4
3M EURIBOR	(12)	12	(12)	12
12M EURIBOR	(9)	9	(9)	9

31 декември 2013 г.

	Нетен финансов резултат		Собствен капитал	
	увеличение на лихвения процент	намаление на лихвения процент	увеличение на лихвения процент	намаление на лихвения процент
1M SOFIBOR	(9)	9	(9)	9
3M SOFIBOR	(2)	2	(2)	2
3M EURIBOR	(11)	11	(11)	11
6M EURIBOR	(3)	3	(3)	3
12M EURIBOR	(6)	6	(6)	6
3M LIBOR	(2)	2	(2)	2

Политика на Групата по отношение на банковата дейност

Лихвен риск е вероятността от потенциално изменение на нетния приход от лихви или нетния лихвен марж, поради изменение на общите пазарни лихвени равнища. Управлението на лихвения риск в Групата се стреми да минимизира риска от намаляване на нетния лихвен доход в резултат от промени в лихвените нива.

За измерване и оценка на лихвения риск Групата използва метода на GAP-анализа (анализа на несъответствието/ дисбаланса). Чрез него се идентифицира чувствителността на очакваните приходи и разходи спрямо развитието на лихвения процент.

Методът на GAP-анализа има за цел да определи позицията на Групата, общо и по отделни видове финансови активи и пасиви, по отношение на очаквани изменения на лихвените проценти

и влиянието на това изменение върху нетния лихвен доход. Той подпомага управлението на активите и пасивите и е инструмент за осигуряване на достатъчна и стабилна лихвена рентабилност.

Дисбалансът на Групата между лихвените активи и лихвените пасиви към 31 декември 2014 е отрицателен и е в размер на 1 168 195 хил. лв. GAP коефициентът, като израз на този дисбаланс, съпоставен с общите доходоносни активи на Групата (лихвените активи и капиталовите инструменти) е минус 39.32%.

	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 година до 5 години	Над 5 години	Общо
	ХИЛ.ЛВ	ХИЛ.ЛВ	ХИЛ.ЛВ	ХИЛ.ЛВ	ХИЛ.ЛВ	ХИЛ.ЛВ
ЛИХВЕНИ АКТИВИ						
Предоставени ресурси и аванси на банки	145 955	1 127	-	-	-	147 082
Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	68 147	16 762	71 292	-	-	156 201
Финансови активи държани за търгуване	762	-	110 236	12 806	-	123 804
Предоставени кредити и аванси на клиенти, нетно	108 545	82 217	481 015	864 465	406 583	1 942 825
Финансови активи на разположение за продажба	-	-	54 310	126 174	6 831	187 315
Финансови активи държани до падеж	26 026	13 278	76 810	92 654	70 003	278 771
ОБЩО ЛИХВЕНИ АКТИВИ	349 435	113 384	793 663	1 096 099	483 417	2 835 998
ЛИХВЕНИ ПАСИВИ						
Депозити от банки	10 698	6 534	-	-	-	17 232
Кредити от банки	25	2	43	204	176	450
Задължения към други депозанти	1 832 364	369 205	963 016	745 127	5 904	3 915 616
Други привлечени средства	6	12	75	78	778	949
Емитирани облигации	-	-	-	-	69 946	69 946
ОБЩО ЛИХВЕНИ ПАСИВИ	1 843 093	375 753	963 134	745 409	76 804	4 004 193
ДИСБАЛАНС МЕЖДУ ЛИХВЕНИТЕ АКТИВИ И ПАСИВИ, НЕТНО	(1 493 658)	(262 369)	(169 471)	350 690	406 613	(1 168 195)

Поддържането на отрицателен дисбаланс излага Групата на риск от намаление на нетния лихвен доход при покачване на лихвените проценти. Влиянието на дисбаланса отчетен към 31 декември 2014, върху нетния лихвен доход, при прогноза за 2% (2013: 2%) покачване на лихвените нива в хоризонт от 1 година е спадане на нетния лихвен доход с 1 902 хил. лв. (2013: 1 809 хил. лв.)

Дисбалансът на Групата между лихвените активи и лихвените пасиви към 31 декември 2013 е отрицателен и е в размер на 882 743 хил. лв. GAP коефициента, като израз на този дисбаланс, съпоставен с общите доходоносни активи на Групата (лихвените активи и капиталовите инструменти) е минус 31.49%.

	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 година до 5 години	Над 5 години	Общо
	ХИЛ.ЛВ	ХИЛ.ЛВ	ХИЛ.ЛВ	ХИЛ.ЛВ	ХИЛ.ЛВ	ХИЛ.ЛВ
ЛИХВЕНИ АКТИВИ						
Предоставени ресурси и аванси на банки	243 648	15 427	710	3 034	-	262 819
Вземания по споразумения за обратно изкупуване на ценни книжа	11 469	17 246	19 949	-	-	48 664
Финансови активи държани за търгуване	-	10 167	31 387	3 811	9 556	54 921
Предоставени кредити и аванси на клиенти, нетно	230 142	112 380	384 846	779 257	354 227	1 860 852
Финансови активи на разположение за продажба	524	2 865	5 523	152 899	25 557	187 368
Финансови активи държани до падеж	2 887	63 916	69 971	112 277	34 500	283 551
ОБЩО ЛИХВЕНИ АКТИВИ	488 670	222 001	512 386	1 051 278	423 840	2 698 175
ЛИХВЕНИ ПАСИВИ						
Депозити от банки	12 254	8 452	-	-	-	20 706
Кредити от банки	90	-	168	7 328	225	7 811
Задължения към други депозанти	1 395 128	406 819	995 761	678 738	4 990	3 481 436
Други привлечени средства	17	34	82	157	778	1 068
Емитирани облигации	-	-	-	-	69 897	69 897
ОБЩО ЛИХВЕНИ ПАСИВИ	1 407 489	415 305	996 011	686 223	75 890	3 580 918
ДИСБАЛАНС МЕЖДУ ЛИХВЕНИТЕ АКТИВИ И ПАСИВИ, НЕТНО						
	(918 819)	(193 304)	(483 625)	365 055	347 950	(882 743)

49.4. Кредитен риск

Политика на Групата извън банковата дейност

Кредитният риск представлява рискът даден контрагент да не заплати задължението си към Групата. Групата е изложена на този риск във връзка с различни финансови инструменти като например при предоставянето на заеми, възникване на вземания от клиенти, депозиране на средства и други. Излагането на Групата на кредитен риск е ограничено до размера на балансовата стойност на финансовите активи, признати в края на отчетния период, както е посочено по-долу:

	2014 ‘000 ЛВ.	2013 ‘000 ЛВ.
Групи финансови активи – балансови стойности:		
Дългосрочни финансови активи	1 848 462	1 676 397
Дългосрочни вземания от свързани лица	22 141	8 815
Краткосрочни финансови активи	2 373 586	2 000 287
Краткосрочни вземания от свързани лица	272 572	277 805
Пари и парични еквиваленти	1 480 670	1 317 412
Търговски и други вземания	166 597	264 295
Балансова стойност	6 164 028	5 545 011

Групата редовно следи за неизпълнението на задълженията на свои клиенти и други контрагенти установени индивидуално или на групи и използва тази информация за контрол на кредитния

риск. Политика на Групата е да извършва трансакции само с контрагенти с добър кредитен рейтинг. Ръководството на Групата счита, че всички гореспоменати финансови активи, които не са били обезпечавани или са с настъпил падеж през представените отчетни периоди, са финансови активи с висока кредитна оценка.

По отношение на търговските и други вземания Групата не е изложена на значителен кредитен риск към нито един отделен контрагент или към група от контрагенти, които имат сходни характеристики. Търговските вземания се състоят от голям брой клиенти в различни индустрии и географски области. На базата на исторически показатели ръководството счита, че кредитната оценка на търговски вземания, които не са с изтекъл падеж, е добра.

Кредитният риск относно пари и парични еквиваленти и средства на паричния пазар се счита за несъществен, тъй като контрагентите са банки с добра репутация и висока външна оценка на кредитния рейтинг.

Балансовите стойности описани по-горе представляват максимално възможното излагане на кредитен риск на Групата по отношение на тези финансови инструменти.

Политика на Групата по отношение на банковата дейност

Кредитният риск представлява вероятност от загуба, породена от невъзможност на контрагента да изпълни в срок или изобщо да не изпълни задълженията си.

Групата управлява кредитния риск, присъщ както за банковия, така и за търговския портфейл.

За отделните бизнес сегменти Групата прилага индивидуални кредитни политики.

За ограничаване на кредитния риск в Групата действа система от лимити по класове експозиции, бизнес сектори, географски райони, клиентски профил и групи кредити, носители на общ риск. Лимитите определят рисковия апетит и рисковия толеранс към кредитен риск и плановата алокацията на капитала, необходим за неговото покритие.

За редуциране на кредитния риск се приемат подходящи по вид и стойност обезпечения и гаранции, съобразно Вътрешните правила, прилагания подход за изчисляване на капиталовите изисквания и действащото банковото законодателство.

Паричните средства и паричните салда в Централните банки в размер на 1 232 519 хил. лв. не носят кредитен риск за Групата, поради тяхното естество и възможността на Групата да разполага с тях.

Предоставените ресурси и аванси на банки с отчетна стойност 147 141 хил. лв. представляват преди всичко депозити в първокласни международни и български финансови институции с падеж до 7 дни. По принцип тези финансови активи носят известен кредитен риск, чиято максимална изложеност според политиката на Групата в процентно изражение може да бъде двадесет процента, петдесет процента и сто процента, като процентното изражение се определя в зависимост от качествената характеристика на финансовата институция. Към 31 декември 2014 абсолютната сума на този вид риск е в размер на 30 161 хил. лв. Към 31 декември 2014 формираните от Групата провизии за покриване на загуби от обезценка на предоставени ресурси и аванси на банки са в размер на 59 хил. лв.

Вземанията по споразумение за обратно изкупуване на ценни книжа в размер от 156 201 хил. лв. носят кредитен риск за Банката в зависимост от предоставеното обезпечение. Една част от вземанията в размер на 70 899 хил. лв. не носят кредитен риск поради обезпечаването им с държавни ценни книжа емитирани от Република България. На сто процента кредитен риск са изложени вземания в размер на 85 302 хил. лв., обезпечени с корпоративни ценни книжа.

Финансовите активи държани за търгуване в размер на 205 219 хил. лв. носят основно пазарен риск за Групата, който е разгледан в оповестяванията, свързани с пазарния риск.

Капиталовите ценни книжа на разположение за продажба с отчетна стойност 53 857 хил. лв. представляват акции във финансови и нефинансови предприятия и дялове в договорни фондове, които носят кредитен риск, чиято максимална изложеност в процентно отношение е сто процента или 53 857 хил. лв. в абсолютна сума. Към 31 декември 2014 размера на формираните от Групата провизии за покриване на загуби от обезценка на капиталови ценни книжа държани за продажба е в размер на 265 хил. лв.

Държавните дългови ценни книжа в размер на 90 856 хил.лв. излагат банката на кредитен риск на съответната държава емитент.

Дълговите ценни книжа на разположение за продажба и емитирани от местни и чуждестранни търговски дружества в размер на 96 459 хил. лв., носят кредитен риск за Групата, чиято максимална изложеност в процентно отношение е сто процента или 96 459 хил. лв. в абсолютна сума.

Дълговите ценни книжа държани до падеж и емитирани от Република България в размер на 162 657 хил. лв. не носят кредитен риск за Групата поради гарантирането им от Българската държава. Дълговите ценни книжа до падеж и емитирани от Народната банка на Република Македония в размер на 19 380 хил.лв. не носят кредитен риск за Групата поради гарантирането им от Народната банка на Република Македония. Дълговите ценни книжа държани до падеж и емитирани от Република Македония в размер на 75 692 хил. лв. не носят кредитен риск за Групата поради гарантирането им от Македонската държава. Дълговите ценни книжа държани до падеж и емитирани от Руската Федерация в размер на 816 хил.лв. не носят кредитен риск за Групата поради гарантирането им от Руската Федерация.

Дълговите ценни книжа държани до падеж и емитирани от чуждестранно търговско дружество в размер на 20 226 хил.лв. носят кредитен риск на Групата, чиято максимална изложеност в процентно отношение е сто процента или 20 226 хил.лв.

Предоставените кредити и аванси на клиенти с отчетна стойност в размер на 1 978 711 хил. лв. носят кредитен риск за Групата. За определянето на размера на изложеност на Групата към този риск, се извършва анализ на индивидуалния риск за Групата произтичащ от всяка конкретно определена експозиция, като Групата прилага критериите за оценка и класификация на рисковите експозиции, заложили в банковото законодателство на Република България, Република Македония, Руската Федерация и МСФО. Съобразно тези критерии и извършения анализ максималната изложеност на Групата за кредитен риск е в размер на 1 634 934 хил. лв. С цел минимизирането на кредитния риск в процеса на кредитиране се прилагат детайлизирани процедури относно анализа на икономическата целесъобразност на всеки един проект, видовете обезпечения приемливи за Групата, контрола върху използването на отпуснатите средства и администрирането, свързано с тази дейност. Групата поддържа отношение на обща капиталова адекватност над нормативните изисквания, основно като мярка срещу риска от концентрации.

Приемането и контролът върху лимитите за кредитен риск ограничават концентрациите на рисковите експозиции по географски райони, отрасли, бизнес сегменти и групи кредити, носители на общ риск. Групата е възприела методология за изчисляване на провизиите за обезценка на кредити и аванси на клиенти съобразно МСФО. Към 31 декември 2014 размера на формираните от Групата провизии за покриване на загуби от обезценка на кредити и аванси е в размер на 35 887 хил. лв.

Качество на кредитния портфейл

Класификационни групи към 31 декември 2014:

Дълг Група	По предоставени кредити			Неусвоен ангажимент Размер	По предоставени гаранции		
	Размер	ДЯЛ В %	Провизии		Размер	ДЯЛ В %	Провизии
Редовни	1 886 050	95.32	6 291	105 699	76 986	93.78	39
Под наблюдение	24 381	1.23	1 187	1 100	3 168	3.86	-

Необслужвани	13 525	0.68	3 152	153	-	-	-
Загуба	54 755	2.77	25 257	130	1 939	2.36	-
Общо	1 978 711	100	35 887	107 082	82 093	100	39

Класификационни групи към 31 декември 2013:

Дълг Група	По предоставени кредити			Неусвоен ангажимент Размер	По предоставени гаранции		
	Размер	Дял в %	Провизии		Размер	Дял в %	Провизии
Редовни	1 802 568	95.14	3 059	107 854	64 314	100	22
Под наблюдение	25 927	1.37	1 514	533	-	-	-
Необслужвани	18 687	0.99	3 637	184	-	-	-
Загуба	47 382	2.50	25 502	149	-	-	-
Общо	1 894 564	100	33 712	108 720	64 314	100	22

Предоставените от Групата кредити могат да се обобщят в следната таблица:

Наименование на групите	31 декември 2014				31 декември 2013			
	Кредити предоставени на нефинансови клиенти		Кредити предоставени на банки и вземания по споразумения с клауза за обратно изкупуване		Кредити предоставени на нефинансови клиенти		Кредити предоставени на банки и вземания по споразумения с клауза за обратно изкупуване	
	хил. лв.	%	хил. лв.	%	хил. лв.	%	хил. лв.	%
Непросрочени и необезценени	1 243 330	62.84	156 201	1 344 261	70.95		48 664	
Просрочени, но необезценени	578 629	29.24	-	425 513	22.46		-	
Обезценени на индивидуална основа	156 752	7.92	-	124 790	6.59		-	
Общо	1 978 711	100	156 201	1 894 564	100		48 664	
Заделени провизии	(35 887)		-	(33 712)			-	
Нетни кредити	1 942 824		156 201	1 860 852			48 664	

Към 31 декември 2014 и 2013 преобладаващата част от кредитите представени като просрочени, но необезценени, представляват кредити, по които са допуснати просрочия в рамките до 30 дни. Групата счита, че подобни инцидентни просрочия не са индикация за обезценка на тези кредити.

Кредити и аванси, които не са нито просрочени, нито обезценени, са представени в следната таблица:

	2014 '000 лв.	2013 '000 лв.
Физически лица		
Кредитни карти и овърдрафти	14 925	22 102
Потребителски кредити	139 791	94 670
Ипотечни кредити	60 143	40 565
Корпоративни клиенти	1 028 471	1 186 924

Общо	1 243 330	1 344 261
-------------	------------------	------------------

Стойността на кредитите, които са просрочени, но не са обезпечени е представена в таблицата по-долу. Тези кредити не са обезпечени поради това, че са допуснали инцидентни просрочия до 30 дни, което не води до необходимостта от тяхното обезпечяване.

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Физически лица		
Кредитни карти и овърафти	6 429	8 152
Потребителски кредити	15 019	15 577
Ипотечни кредити	19 656	20 234
Корпоративни клиенти	537 525	381 550
Общо	578 629	425 513

Отчетната стойност на кредитите, за които има начислена провизия на индивидуална основа към 31 декември 2014 и 2013 е 44 460 хил. лв. и 51 230 хил. лв. Тези суми не включват паричните потоци от усвояване на обезпечение по тези кредити.

	Отчетна стойност преди обезценка	Отчетна стойност преди обезценка	Отчетна стойност преди обезценка	Общо високоликвидно обезпечение
31 декември 2014	Група II	Група III	Група IV	
Кредитни карти и овърафти	1 490	680	3 056	-
Потребителски кредити	5 620	2 246	7 919	3 417
Ипотечни кредити	1 310	66	2 072	2 629
Корпоративни клиенти	1 991	2 440	15 568	24 221
Общо	10 411	5 432	28 615	30 267
31 декември 2013	Отчетна стойност преди обезценка	Отчетна стойност преди обезценка	Отчетна стойност преди обезценка	Общо високоликвидно обезпечение
Кредитни карти и овърафти	245	78	2 184	-
Потребителски кредити	7 405	3 781	8 528	5 078
Ипотечни кредити	1 046	147	6 361	9 882
Корпоративни клиенти	2 543	1 274	17 638	21 358
Общо	11 239	5 280	34 711	36 318

Таблицата по-долу показва нетната експозиция на 10-те най-големи кредити и аванси на клиенти на Групата.

Клиент	Договорен размер - лимит	Нетна експозиция към 31.12.2014	Клиент	Договорен размер - лимит	Нетна експозиция към 31.12.2013
Дружество 1	81 771	80 416	Дружество 1	75 008	80 112
Дружество 2	64 884	44 201	Дружество 2	75 916	77 810
Дружество 3	68 388	67 592	Дружество 3	65 850	65 864
Дружество 4	55 076	52 667	Дружество 4	68 255	60 385
Дружество 5	73 301	48 085	Дружество 5	71 697	49 444
Дружество 6	42 246	46 971	Дружество 6	48 070	49 273
Дружество 7	43 764	45 739	Дружество 7	42 246	44 096
Дружество 8	39 420	40 697	Дружество 8	39 420	39 576
Дружество 9	73 998	73 480	Дружество 9	52 844	37 699
Дружество 10	31 793	36 023	Дружество 10	58 969	36 611
Общо	574 641	535 871		598 275	540 870

Общият размер на нетната експозиция за 2014 и 2013 представлява съответно 27.08 % и 27.19 % от кредитите и авансите на клиенти на Групата.

Бизнес-сегмент, класификационна група и просрочия към 31 декември 2014:

Сегмент	Размер Група	Брой сделки	Дълг	в т. ч просрочия по			Провизии	Неусвоен ангажимент
				главница	Лихва	Съдебни вземания		
Дребно	редовни	80 616	320 954	432	189	-	2 186	41 208
	под наблюдение	2 946	12 715	424	221	-	713	463
	необслужвани	1 317	7 652	643	346	-	1 444	153
	Загуба	4 099	20 353	1 978	1 312	10 974	9 843	108
Общо		88 978	361 674	3 477	2 068	10 974	14 186	41 932
Корпоративно	редовни	1 060	1 558 477	8 989	3 242	-	4 085	64 481
	под наблюдение	53	11 666	40	192	-	474	587
	необслужвани	10	5 873	42	58	-	1 708	-
	Загуба	152	34 402	6 546	1 919	17 419	15 414	22
Общо		1 275	1 610 418	15 617	5 411	17 419	21 681	65 090
Бюджет	редовни	6	6 619	345	-	-	20	11
	под наблюдение	3	-	-	-	-	-	49
	необслужвани	-	-	-	-	-	-	-
	Загуба	-	-	-	-	-	-	-
Общо		9	6 619	345	-	-	20	60
Общо портфейл		90 262	1 978 711	19 439	7 479	28 393	35 887	107 082

Бизнес-сегмент, класификационна група и просрочия към 31 декември 2013:

Сегмент	Размер Група	Брой сделки	Дълг	в т. ч просрочия по			Провизии	Неувоен ангажимент
				главница	лихва	Съдебни Вземания		
Дребно	редовни	75 777	241 892	481	196	-	2 751	37 486
	под							
	наблюдение	3 296	15 369	467	268	-	912	508
	необслужвани	1 540	10 118	778	418	-	1 950	183
	Загуба	3 703	20 121	2 212	1 215	9 964	14 159	134
Общо		84 316	287 500	3 938	2 097	9 964	19 772	38 311
Корпоративно	редовни	1 297	1 443 214	2 301	2 412	-	307	70 298
	под							
	наблюдение	98	10 558	65	101	-	602	24
	необслужвани	54	7 004	335	194	-	906	2
	Загуба	225	27 261	3 617	1 425	17 200	12 125	15
Общо		1 674	1 488 037	6 318	4 132	17 200	13 940	70 339
Бюджет	редовни	9	119 027	-	92	-	-	49
	под							
	наблюдение	-	-	-	-	-	-	-
	необслужвани	-	-	-	-	-	-	-
	Загуба	-	-	-	-	-	-	-
Общо		9	119 027	-	92	-	-	49
	Общо портфейл	85 999	1 894 564	10 256	6 321	27 164	33 712	108 699

49.5. Анализ на ликвидния риск

Ликвидният риск представлява рискът Групата да не може да погаси своите задължения. Групата посреща нуждите си от ликвидни средства като внимателно следи плащанията по погасителните планове на дългосрочните финансови задължения както и входящите и изходящи парични потоци, възникващи в хода на оперативната дейност. Нуждите от ликвидни средства се следят за различни времеви периоди - ежедневно и ежеседмично както и на базата на 30-дневни прогнози. Нуждите от ликвидни средства в дългосрочен план - за периоди от 180 и 360 дни се определят месечно. Нуждите от парични средства се сравняват със заемите на разположение, за да бъдат установени излишъци или дефицити. Този анализ определя дали заемите на разположение ще са достатъчни, за да покрият нуждите на Групата за периода.

Групата държи парични наличности, за да посреща ликвидните си нужди за периоди до 30 дни. Средства за дългосрочните ликвидни нужди се осигуряват чрез заеми в съответния размер и продажба на дългосрочни финансови активи.

Към 31 декември 2014 г. падежите на договорните задължения на Групата (съдържащи лихвени плащания, където е приложимо) са обобщени както следва:

	Краткосрочни		Дългосрочни	
	До 12 месеца '000 лв.	От 2 до 5 години '000 лв.	Над 5 години '000 лв.	
Задължения за дивиденди	14 127	20 545	-	
Банкови и други заеми	74 838	197 897	26 162	
Задължения към свързани лица	14 914	2 650	-	
Задължения по финансов лизинг	4 836	6 275	-	

Търговски и други задължения	255 315	51 546	-
Общо	364 030	278 913	26 162

Към 31 декември 2013 г. падежите на договорните задължения на Групата (съдържащи лихвени плащания, където е приложимо) са обобщени както следва:

	Краткосрочни		Дългосрочни	
	До 12 месеца '000 лв.	От 2 до 5 години '000 лв.	Над 5 години '000 лв.	
Задължения за дивиденди	15 544	32 303	-	
Банкови и други заеми	121 605	198 530	74 359	
Задължения към свързани лица	33 634	4 123	-	
Задължения по финансов лизинг	5 460	10 748	-	
Търговски и други задължения	243 311	17 331	-	
Общо	419 554	263 035	74 359	

Стойностите оповестени в този анализ на падежите на задълженията представляват недисконтираните парични потоци по договорите които могат да се различават от балансовите стойности на задълженията към отчетната дата. Годишните лихвени плащания са в размер на 21 695 хил. лв. (2013 г.: 15 560 хил. лв.).

Политика на Групата по отношение на банковата дейност

Групата следва задълженията и ограниченията произтичащи от нормативните актове на банковото законодателство в съответните държави свързани с управлението и надзора върху ликвидността на банките. Групата е обособила специализирани колективни органи за управление на ликвидността които провеждат възприетата от ръководството на Групата политика по управление на ликвидния риск.

Количествен измерител на ликвидния риск съобразно регулациите на банковото законодателство е коефициента на ликвидни активи изразяващ отношението на ликвидните активи към привлечените средства на Групата.

Групата традиционно поддържа голям обем високоликвидни активи – парични средства в каса и в Централните банки които й гарантират безпроблемно посрещане на ликвидни нужди. Техният дял към 31 декември 2014 г. е приблизително 28% от общите активи на Групата. Като допълнителен инструмент за осигуряване на висока ликвидност Групата използва предоставените ресурси и аванси на финансови институции. В основата си това са депозити в първокласни международни и български финансови институции с падеж до 7 дни. Към 31 декември 2014 г. те заемат над 3% от общите активи. Облигации издадени от правителството на Република България, от НБРМ и от правителството на РСФСР, които Групата притежава и не е заложила са около 2.5% от активите ѝ. Поддържайки над 33.5% от активите си в бързоликвидни активи, Групата е в състояние да осигури посрещане на всичките си нужди от плащания по падежирали финансови пасиви.

Разпределението на финансовите пасиви на Групата към 31 декември 2014 г., съобразно техния остатъчен срок е следното:

	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 година до 5 години	Над 5 години	Общо
	ХИЛ.ЛВ	ХИЛ.ЛВ	ХИЛ.ЛВ	ХИЛ.ЛВ	ХИЛ.ЛВ	ХИЛ.ЛВ
ФИНАНСОВИ ПАСИВИ						
Депозити от банки	6 683	7 649	-	2 900	-	17 232
Кредити от банки	25	2	43	203	176	450
Задължения към други депозанти	1 831 521	339 127	993 938	745 127	5 904	3 915 616
Други привлечени средства	6	12	75	78	778	949
Емитирани облигации	-	-	-	-	69 945	69 945

Други задължения	10 842	-	-	-	-	10 842
ОБЩО ФИНАНСОВИ ПАСИВИ	1 849 077	346 790	994 056	748 308	76 803	4 015 034

Финансовите пасиви на Групата са формирани основно от привлечени средства от други депозанти – депозити на физически и юридически лица. По-голямата част от тях – 46% са с остатъчен срок под 1 месец. Традиционно клиентите на Групата предпочитат сключване на договор за депозит с едномесечен срок и предоговарянето му за продължителен период от време. Поради това едномесечните депозити практически са дългосрочен и относително постоянен ресурс за Групата.

Разпределението на финансовите пасиви на Групата към 31 декември 2013 г., съобразно техния остатъчен срок е следното:

	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 година до 5 години	Над 5 години	Общо
	ХИЛ.ЛВ	ХИЛ.ЛВ	ХИЛ.ЛВ	ХИЛ.ЛВ	ХИЛ.ЛВ	ХИЛ.ЛВ
ФИНАНСОВИ ПАСИВИ						
Депозити от банки	12 254	8 452	-	-	-	20 706
Кредити от банки	90	-	168	7 328	225	7 811
Задължения към други депозанти	1 395 855	406 819	995 761	678 011	4 990	3 481 436
Други привлечени средства	17	34	82	157	778	1 068
Подчинени пасиви	-	-	-	-	69 897	69 897
Други задължения	19 017	-	-	-	-	19 017
ОБЩО ФИНАНСОВИ ПАСИВИ	1 427 233	415 305	996 011	685 496	75 890	3 599 935

Финансовите активи като средство за управление на ликвидния риск

При оценяването и управлението на ликвидния риск Групата отчита очакваните парични потоци от финансови инструменти по-специално наличните парични средства и търговски вземания. Наличните парични ресурси и търговски и други вземания надвишават значително текущите нужди от изходящ паричен поток. Съгласно сключените договори всички парични потоци от търговски и други вземания са дължими в срок до 1 година.

50. Оценяване по справедлива стойност

50.1. Оценяване по справедлива стойност на финансови инструменти

Финансовите активи и пасиви, отчетани по справедлива стойност в консолидирания финансов отчет за финансовото състояние, са групирани в три нива съобразно йерархията на справедливата стойност.

Тази йерархия се определя въз основа на значимостта на входящата информация, използвана при определянето на справедливата стойност на финансовите активи и пасиви, както следва:

- 1 ниво: пазарни цени (некоригирани) на активни пазари за идентични активи или пасиви;
- 2 ниво: входяща информация, различна от пазарни цени, включени на ниво 1, която може да бъде наблюдавана по отношение на даден актив или пасив, или пряко (т. е. като цени) или косвено (т. е. на база на цените); и
- 3 ниво: входяща информация за даден актив или пасив, която не е базирана на наблюдавани пазарни данни.

Даден финансов актив или пасив се класифицира на най-ниското ниво на значима входяща информация, използвана за определянето на справедливата му стойност.

31 декември 2014 г.	Пояснение	Ниво 1 ‘000 лв.	Ниво 2 ‘000 лв.	Ниво 3 ‘000 лв.	Общо ‘000 лв.
Активи					
Финансови активи, държани за търгуване	а)	991 387	184 981	1 520	1 177 888
Финансови активи, на разположение за продажба	б)	168 008	-	109 188	277 196
Общо активи		1 159 395	184 981	110 708	1 455 084
Пасиви					
Деривативни финансови инструменти	в)	-	2 633	-	2 633
Заеми в лева	г)	2 525	-	-	2 525
Общо пасиви		2 525	2 633	-	5 158

През отчетните периоди не е имало трансфери между нива 1 и 2.

Определяне на справедливата стойност

Методите и техниките за оценяване, използвани при определянето на справедливата стойност, не са променени в сравнение с предходния отчетен период.

а) борсово търгувани ценни книжа и облигации

Всички пазарно търгувани акции са представени в български лева и са публично търгувани на Българска фондова борса, София. Справедливите стойности са били определени на база на техните борсови цени-продава към отчетната дата.

б) ценни книжа и облигации, които не се търгуват борсово

Оценката по справедлива стойност се базира на наблюдавани цени на скорошни пазарни сделки с акции на подобни дружества, коригирани за специфични фактори.

в) деривативи

Когато деривативните финансови инструменти са търгувани на борсови пазари или на ликвидни извънборсови пазари, Групата използва цените при затваряне на борсовите пазари към отчетната дата. Когато деривативните финансови инструменти, които не са търгувани на активни пазари, справедливата стойност на тези договори се определя чрез използването на техники за оценка, като се използват наблюдавани пазарни данни (ниво 2).

г) заеми в лева

Справедливата стойност на заемите се определя чрез използването на техники за оценяване.

Всички значими входящи данни за модела са основани на наблюдавани пазарни цени, а именно пазарни лихвени проценти по подобни заеми с подобен риск.

50.2. Оценяване по справедлива стойност на нефинансови активи

Следната таблица представя нивата в йерархията на нефинансови активи към 31 декември 2014 г., оценявани периодично по справедлива стойност:

31 декември 2014 г.	Ниво 1 ‘000 лв.	Ниво 2 ‘000 лв.	Ниво 3 ‘000 лв.	Общо ‘000 лв.
---------------------	--------------------	--------------------	--------------------	------------------

Инвестиционни имоти:

- земи, сгради и машини и оборудване	-	-	310 684	310 684
--------------------------------------	---	---	---------	---------

Справедливата стойност на недвижимите имоти на Групата е определена на базата на доклади на независими лицензирани оценители.

Земи, сгради и машини и оборудване (Ниво 3)

Земите, сградите и машини и оборудване са преоценени на 31.12.2014 г.

Началното салдо на нефинансовите активи на ниво 3 може да бъде равнено с крайното им салдо към отчетната дата, както следва:

	Инвестиционни имоти Земи, сгради и машини и оборудване ‘000 лв.
Салдо към 1 януари 2014 г.	229 768
Печалби или загуби, признати в печалбата или загубата:	
- промяна в справедливата стойност на инвестиционни имоти	17 362
Покупки и рекласифирани	65 781
Отписани и рекласифицирани	(2 227)
Салдо към 31 декември 2014 г.	310 684
Сума, включена в печалбата или загубата на ред „Приходи от оперативна дейност“, в резултат на нереализирани печалби или загуби от активи, държани към края на отчетния период	17 362

51. Политика и процедури за управление на капитала

Целите Целите на Групата във връзка с управление на капитала са:

- да осигури способността на Групата да продължи да съществува като действащо предприятие; и
- да осигури адекватна рентабилност за собствениците като определя цената на продуктите и услугите си в съответствие с нивото на риска.

Групата наблюдава капитала на базата на съотношението на капитал към нетния дълг.

Групата определя капитал на основата на балансовата стойност на собствения капитал представени в отчета за финансовото състояние.

Нетният дълг се изчислява като общ дълг намален с балансовата стойност на парите и паричните еквиваленти.

Целта на Групата е да поддържа съотношението на капитал към нетен дълг в граници които да осигуряват релевантно и консервативно съотношение на финансиране.

Групата управлява структурата на капитала и прави необходимите поправки в съответствие с промените в икономическата обстановка и рисковите характеристики на съответните активи. За да поддържа или коригира капиталовата структура Групата може да промени сумата на дивидентите изплащани на акционерите да върне капитал на акционерите да емитира нови акции или да продаде активи за да намали задълженията си.

Капиталът за представените отчетни периоди може да бъде анализиран както следва:

	2014 ‘000 лв.	2013 ‘000 лв.
Собствен капитал	1 561 082	1 521 274
Капитал	1 561 082	1 521 274
Дълг	5 441 946	4 850 247
- Пари и парични еквиваленти	(1 480 670)	(1 317 412)
Нетен дълг	3 961 276	3 532 835
Съотношение на капитал към нетен дълг	1:2.54	1:2.32

Увеличението на съотношението през 2014 г. се дължи главно на увеличаването на нетния дълг на Групата във връзка с банковата и други дейности. Групата е спазила условията във връзка със своите договорни задължения включително поддържането на определени капиталови съотношения.

52. Събития след края на отчетния период

Следното значително некоригиращо събитие е възникнало между датата на финансовия отчет и датата за публично представяне

С договор за покупко-продажба на предприятие, сключен на 07.01.2015 г. и вписан на 15.01.2015 г. в Търговския регистър, Групата придобива търговското предприятие „Авиокомпания Хемус Ер“ ЕАД като съвкупност от права, задължения и фактически отношения.

Не са възникнали коригиращи събития или значителни некоригиращи събития между датата на консолидирания финансов отчет и датата на одобрението му за публикуване,

53. Одобрение на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет към 31 декември 2014 г. (включително сравнителната информация) е одобрен и приет от Управителния съвет на 29 април 2015 г.